

Vides pārskats par Līgatnes novada teritorijas plānojumu 2012.–2023. gadam

Gala redakcija

2012. gada augusts

Satura rādītājs

1. Informācija par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu	5
1.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	5
1.2. Pamatprincipi un metodes	6
2. Līgatnes novada teritorijas plānojuma raksturojums	6
2.1. Līgatnes novada teritorijas plānojuma mērķi	6
2.2. Teritorijas plānojuma izstrādes process	7
2.3. Teritorijas plānojuma īss satura pārskats	8
2.4. Teritorijas plānojumā iesaistītās institūcijas	8
3. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	9
3.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	9
3.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	10
4. Vides stāvoklis Līgatnes novadā	13
4.1. Teritorijas raksturojums	13
4.2. Esošā vides stāvokļa apraksts un vides problēmu raksturojums	15
4.2.1. Klimatiskie apstākļi	15
4.2.2. Ģeoloģiskā uzbūve	15
4.2.3. Augsnes	17
4.2.4. Ūdens resursi	18
4.2.5. Pazemes ūdeņi un to kvalitāte	23
4.2.6. Meliorācija	26
4.2.7. Purvi	27
4.2.8. Derīgie izrakteņi	27
4.2.9. Meži	28
4.2.10. Ainavas	30
4.3. Vides kvalitāte	32
4.3.1. Ūdenssaimniecības raksturojums. Ūdensapgāde	32
4.3.2. Kanalizācija un notekūdeņu attīrīšana	33
4.3.3. Gaisa kvalitāte	34
4.3.4. Atkritumu apsaimniekošana	35
4.3.5. Piesārņotās vai potenciāli piesārņotās vietas	36
4.4. Tūrisms un rekreācija	37
4.4.1. Tūrisms	37
4.4.2. Transports	38
4.5. Riska objekti un teritorijas	39
4.5.1. Paaugstināta riska objekti	39
4.5.2. Dabas katastrofas	40
4.6. Īpaši aizsargājamās un ainaviski nozīmīgās dabas teritorijas	41
Gaujas nacionālais parks	42
4.7. Mikroliegumi un citi pasākumi sugu un biotopu aizsardzībai	44
4.7.1. Dabas teritorijas un objekti	44
4.7.2. Citi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumi	46
4.8. Vides stāvoklis teritorijās, ko būtiski var ietekmēt Līgatnes novada teritorijas plānojums	48
4.8.1. Apdzīvojuma struktūra	50
4.8.2. Ceļi un transports	52
4.8.3. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	53
4.8.4. Kultūras un dabas mantojums	54
4.8.5. Lauksaimnieciski izmantojamo zemju un mežsaimniecības attīstība	54

4.8.6. Teritorijas funkcionālais zonējums	55
5. Līgatnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas būtiskās ietekmes novērtējums	55
5.1. Tiešās ietekmes	55
5.2. Netiešās ietekmes	57
5.3. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes	57
5.4. Summārās (kumulatīvās) ietekmes	58
5.5. Pozitīvās un negatīvās ietekmes	58
6. Plānošanas dokumenta iespējamās alternatīvas	59
7. Teritorijas, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti	60
8. Kompensējošie pasākumi	62
9. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai	62
10. Iespējamā pārrobežu ietekme	64
11. Monitoringa pasākumi	64
Kopsavilkums	66

TABULAS

4.1.tabula. Zemes sadalījums (ha) pa zemes lietošanas veidiem Līgatnes novadā	14
4.2.tabula Līgatnes novada pilsētas un ciemu raksturojums	14
4.3.tabula. Līgatnes novada ūdenstilpju raksturojums	18
4.4.tabula. Līgatnes novada ūdensteču raksturojums	20
4.5.tabula. Virszemes ūdenstece Līgatnes novadā, kur pastāv risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2015.gadam	22
4.5.tabula. Valdošo koku sugu sadalījums pēc platības (ha) Līgatnes novadā (2010.).	28
4.6.tabula. Mežaudžu sadalījums meža augšanas apstākļu tipos Līgatnes novadā (2010.).	29
4.7.tabula. Aizsargājamās teritorijas Līgatnes novadā	41
4.8.tabula. Dižkoki Līgatnes novada teritorijā	45

TERMINU SKAIDROJUMI

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk arī – IVN) – procedūra, kas veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos.

Paredzētā darbība – aprīkojuma un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi.

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums (turpmāk arī SIVN) – ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk plānošanas dokumenti), uz kuru attiecas **likuma nosacījumi, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.**

Vides monitorings – sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei.

Līgatnes novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) – vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments 2012.–2018.gadam.

Līgatnes novada teritorijas plānojums (turpmāk tekstā – Teritorijas plānojums) – vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments 2012.–2023.gadam.

1. Informācija par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu

1.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Vides pārskats sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 18.11.2009. redakcijā un Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 6.marta lēmumu Nr.22 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” (pielikumā).

Vides pārskats sagatavots plānošanas dokumentam – Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam, kurā ir dots vispārējs Līgatnes novada dabas resursu un sociāli ekonomiskās situācijas raksturojums un novada plānotās darbības minētajā laika posmā. Līgatnes novada teritorijas plānojums ir tieši pakārtots Līgatnes novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam noteiktajiem politiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem mērķiem, kā arī attīstības virzieniem.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma laikā veiktas konsultācijas ar Vides aizsardzības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta un Vides pārraudzības valsts biroja speciālistiem.

Vides pārskata projekts (1.redakcija) tika izsūtīts atzinuma sniegšanai:

- Valmieras reģionālās Vides pārvaldei;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai;
- VAS „Latvijas valsts ceļi”;
- VAS „Latvijas dzelzceļš”;
- Veselības inspekcijai;
- Valsts zemes dienestam;
- AS „Latvenergo”;
- AS „Latvijas gāze”;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes Cēsu daļai;
- Vidzemes plānošanas reģionam;
- VSIA Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļai;
- Valsts meža dienests Ziemeļvidzemes virsmežniecībai;
- AS „Latvijas valsts meži”;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- SIA „Lattelecom”;
- SIA „LMT”;
- SIA „Bite Latvija”;
- SIA „Tele 2”.

Visi institūciju prasītie precizējumi un grozījumi ir iestrādāti Vides pārskata gala redakcijā. Ar šiem dokumentiem var iepazīties Līgatnes teritorijas plānojuma pielikumos.

Vides pārskatu sagatavoja Vides vadības maģistrs, mežsaimniecības inženieris Uldis Kalnietis.

1.2. Pamatprincipi un metodes

Pamatprincipi:

- 1) Ietekmes uz vidi novērtējums jāveic pēc iespējas agrākā plānojuma sagatavošanas brīdī, tādēļ SIVN procedūra tika uzsākta novada teritorijas plānojuma pirmās redakcijas posma izstrādes stadijā;
- 2) Vides pārskats gatavots paralēli novada teritorijas plānojuma izstrādei, lai noteiktu būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, informētu sabiedrību par plānošanas dokumenta un ar tā ieviešanu saistītajām iespējamām būtiskajām ietekmēm uz vides kvalitāti, kā arī sniegtu rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā un nepieciešamības gadījumā piedāvātu kompensēšanas pasākumus;
- 3) Vides pārskata izstrādē tika nodrošināta sabiedrības līdzdalība (sabiedriskā apspriešana).

Metodes:

- 1) informācijas analīze – tika analizēti Līgatnes novada attīstības programmas 2012. – 2018. gadam un Teritorijas plānojuma izstrādes materiāli, kā arī normatīvie akti, nozaru plānošanas dokumenti, augstāka un zemāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti un datu bāzes;
- 2) diskusijas – tikšanās ar teritorijas plānojuma izstrādes ekspertiem un pašvaldības pārstāvjiem, lai izvērtētu teritorijas plānojuma un izstrādātu ieteikumus tā uzlabošanai;
- 3) intervijas – telefonintervijas ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Vides aizsardzības departamenta Sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vecāko referentu Vilni Bernardu un Vides pārraudzības valsts biroja direktoru Arnoldu Lukševicu, kā arī tikšanās ar Vides pārraudzības valsts biroja Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma daļas vadītāju Unu Zilberi un Gaujas nacionālā parka ekspertu Valdi Pilātu;
- 4) sabiedriskā apspriešana.

2. Līgatnes novada teritorijas plānojuma raksturojums

2.1. Līgatnes novada teritorijas plānojuma mērķi

Saskaņā ar Līgatnes novada domes 2011.gada 17.marta lēmumu (prot. nr.4 2.§) „Par Līgatnes novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” tika uzsākta Līgatnes novada teritorijas plānojuma izstrāde.

Līgatnes novada teritorijas plānojums ir izstrādāts 12 gadu periodam un tas sagatavots saskaņā ar „Teritorijas plānošanas likumu” (22.05.2002.) (pēc 01.12.2011. saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.), MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.), kā arī, ievērojot citus saistošos normatīvos aktus.

Līgatnes novada teritorijas plānojums ir tieši pakārtots Līgatnes novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam noteiktajiem politiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem mērķiem, kā arī attīstības virzieniem.

Iespēju robežās izmantoti dati laika periodā no 2006.-2011.gadam, bet jomās, kurās nav pieejami jaunākie dati par atbilstošo 5 gadu periodu, izmantoti dati par periodu, par kuru tie ir pieejami.

2.2. Teritorijas plānojuma izstrādes process

Lai izstrādātu Līgatnes novada teritorijas plānojumu, visas darbības projekta ietvaros tika sadalīts vairākās aktivitātēs:

1. aktivitāte. Augstāku līmeņu plānošanas dokumentu prasību izvērtēšana.
2. aktivitāte. Spēkā esošā teritorijas plānojuma prasību un noteikumu izvērtēšana.
3. aktivitāte. Priekšlikumu sagatavošana teritorijas plānotai (atļautajai) izmantošanai un Teritorijas plānojuma 1.redakcijas rakstveida un grafiskās daļas sagatavošana un iesniegšana apstiprināšanai novada domē.
4. aktivitāte. Vides pārskata sagatavošana.
5. aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana.
6. aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas pilnveidošana un galīgās redakcijas sagatavošana.

1.aktivitāte. Augstāku līmeņu plānošanas dokumentu prasību izvērtēšana

Šīs aktivitātes ietvaros tika izanalizēti augstāk stāvoši plānošanas dokumenti, īpašu vērību veltot Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.-2027. III daļai „Vadlīnijas”, kas ir ieteikumi rajonu un vietējo pašvaldību attīstības programmu un teritorijas plānojumu izstrādāšanai.

Šajā posmā notika konsultācijas ar pašvaldības speciālistiem par teritorijas plānošanas jautājumiem saistībā ar Teritorijas plānošanas koncepcijas ieviešanu Latvijā, kā arī Līgatnes novada teritorijas plānojuma izstrādes satura un procedūras jautājumiem.

2.aktivitāte. Spēkā esošā teritorijas plānojuma prasību un noteikumu izvērtēšana

Aktivitātes ietvaros tika izskatīti un izanalizēti spēkā esošie Līgatnes novada teritoriālo vienību (Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts) Teritorijas plānojumi, kā arī izvērtēta atbilstība pēc to apstiprināšanas notikušajām izmaiņām tiesību aktos.

Bez spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem, papildus tika apzināti arī citi materiāli, lai plānojumā tiktu izmantota aktuālākā pieejamā informācija.

Kartogrāfiskā materiāla izstrādei tika apzināti senāk izstrādātie novada teritorijā ietilpstošo administratīvo vienību plānojumi un iegūta novada un ciemu teritorijas topogrāfiskā karte, ortofotokarte un VZD nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistra informācija.

3.aktivitāte. Priekšlikumu sagatavošana teritorijas plānotai (atļautajai) izmantošanai un Teritorijas plānojuma 1.redakcijas rakstveida un grafiskās daļas sagatavošana un iesniegšana apstiprināšanai novada domē

Atbilstoši normatīvajiem aktiem un to grozījumiem, tika izvērtēti un izstrādāti priekšlikumi teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai.

Bez esošo materiālu izpētes, visa novada teritorija tika apsekota dabā, ar mērķi apzināt un precizēt esošo situāciju un atsevišķu objektu izvietojumu.

Visi no valsts, pašvaldību un privātām institūcijām saņemtie nosacījumi tika apkopoti un apspriesti ar Līgatnes novada pašvaldības administrācijas speciālistiem. Atbalstāmie priekšlikumi tika iestrādāti Teritorijas plānojumā.

4.aktivitāte. Vides pārskata izstrāde

Teritorijas plānojuma Vides pārskats tika izstrādāts saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.) un MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.).

Sagatavojot Teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu, notika konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju un institūcijām ar kurām jāsaskaņo Vides pārskats.

2.3. Teritorijas plānojuma īss satura pārskats

Līgatnes novads ir pašvaldība Vidzemē, kurā apvienota Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts. Līgatnes novada teritorijai ir šāds iedalījums: Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts ar Augšlīgatnes, Ķempju, Ratnieku un Skaļupju ciemiem.

Novada administratīvais centrs ir Līgatne, kas izveidojusies Idumejas augstienes un Viduslatvijas augstienes robežšķirtnē - Gaujas senlejā. Pilsēta atrodas Vidzemes centrālajā daļā, Gaujas nacionālā parka teritorijā 72 km attālumā no Rīgas un 30 km attālumā no Cēsīm. Sešus kilometrus no pilsētas ir autoceļš A2 (Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene) jeb Vidzemes (arī Pleskavas) šoseja), kas pilsētu savieno ar Rīgu, Cēsīm un citām pilsētām. Dzelzceļa stacija atrodas Augšlīgatnē. Līgatnei tuvākās apdzīvotās vietas ir Sigulda – 22 km, Ieriķi – 14 km, bet Straupi no Līgatnes šķir ne vien 20 km (pa iespējami taisnāko ceļu), bet arī Gauja, kuru pašreiz iespējams šķērsot tikai ar pārceltuvi. Līgatnes pilsētas pašvaldības teritoriju no austrumiem, dienvidiem un rietumiem aptver Līgatnes pagasta teritorija, bet ziemeļos tas robežojas ar Gauju, aiz kuras atrodas Pārgaujas novads.

Teritorijas plānojums sastāv no rakstveida daļas (Paskaidrojuma raksts, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, Pārskats par Teritorijas plānojuma izstrādi) un grafiskās daļa.

Teritorijas plānojuma rakstveida daļā I. sējums „Paskaidrojuma raksts” un II. sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” tika izvērtēti un precizēti priekšlikumi attiecībā uz Darba uzdevumā noteiktajiem galvenajiem uzdevumiem.

III. sējumā „Grafiskā daļa” ietilpst kartes, kurās attēlota Līgatnes novada teritorijas pašreizējā izmantošana un plānotā (atļautā) izmantošana mērogā 1:15000, kā arī Līgatnes pilsētas un ciemu pašreizējā un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana mērogā 1:5000.

2.4. Teritorijas plānojumā iesaistītās institūcijas

Teritorijas plānojumā tika iestrādāti sekojošu institūciju iesniegtie nosacījumi:

- Valmieras reģionālās Vides pārvaldes;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas;
- VAS „Latvijas valsts ceļi”;
- VAS „Latvijas dzelzceļš”;
- Veselības inspekcijas;
- Valsts zemes dienesta;
- AS „Latvenergo”;

- AS „Latvijas gāze”;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes Cēsu daļas;
- Vidzemes plānošanas reģiona;
- VSIA Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļas;
- Valsts meža dienests Ziemeļvidzemes virsmežniecības;
- AS „Latvijas valsts meži”;
- Dabas aizsardzības pārvaldes;
- SIA „Lattelecom”;
- SIA „LMT”;
- SIA „Bite Latvija”;
- SIA „Tele 2”.

Uzsākot teritorijas plānojumu izstrādi, tās pašvaldības, kuru administratīvās teritorijas robežojas ar Līgatnes novada teritoriju (Pārgaujas, Amatas, Siguldas un Krimuldas novadi) par to tika informētas, kā arī noskaidrots to viedoklis un priekšlikumi.

Informācija par institūciju un kaimiņu pašvaldību sniegtajiem nosacījumiem un priekšlikumiem, kā arī to ievērošanu ir apkopota Teritorijas plānojuma IV. sējumā „Pārskats par Līgatnes novada teritorijas plānojuma izstrādi”.

3. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

3.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Vides aizsardzības jomā pastāv valstu starptautiskie mērķi, ko nosaka starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības (turpmāk ES) direktīvas.

Latvijas likumdošanā ir ņemti vērā ES normatīvie akti, politikas dokumenti, t.sk. Eiropas 6. Vides aizsardzības rīcības programma „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”, kā arī ANO un citu starptautisku institūciju saistošie dokumenti.

2006.gadā pieņemtā ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kuras uzdevums ir apmierināt pašreizējās paaudzes vajadzības, neapdraudot iespējas nākamām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības. Ilgtspējīga attīstība ir visaptverošs ES mērķis, kas izklāstīts Līgumā un kas nosaka visu Savienības politiku un darbības. Tas nozīmē saglabāt Zemes spēju nodrošināt dzīvību visā tās daudzveidībā, un tā ir balstīta uz demokrātijas, dzimumu līdztiesības, solidaritātes, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, tostarp brīvību un vienādas iespējas visiem. Tas tiecas pastāvīgi uzlabot gan pašreizējo, gan nākamo paaudžu dzīves kvalitāti un labklājību uz Zemes. Tādēļ šis mērķis, ievērojot kultūras daudzveidību, cenšas veicināt dinamisku ekonomiku ar augstu nodarbinātību, kā arī izglītības, veselības aizsardzības, sociālās un teritoriālās kohēzijas, un vides aizsardzības līmeni pasaulē, kurā valda miers un drošība.

- 1) Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992.);
- 2) Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencija (1979.);
- 3) Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971.);

- 4) Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija. (1972.);
- 5) Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija (1979.);
- 6) Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem – Orhūsas konvencija (1998.);
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Ūdens pamatdirektīva);
- 8) Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2007/60/EK „Par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību”. Direktīva paredz izveidot plūdu riska izvērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar Kopienā notikušiem plūdiem saistītu nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.
- 9) Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Sugu un biotopu direktīva)
Natura 2000 ir ES īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, ko veido teritorijas, kas ir nozīmīgas ES Biotopu direktīvas I pielikumā norādīto dabisko biotopu aizsardzībai un II pielikumā minēto sugu dzīvotņu aizsardzībai. Šajā tīklā tiek iekļautas arī īpaši aizsargājamās teritorijas putniem, kas ir atbilstošākās Putnu direktīvas 79/409/EEK I pielikumā uzskaitīto putnu sugu aizsardzības nodrošināšanai. *Natura 2000* tīklā iekļauta lielākā daļa Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un daži mikroliegumi;
- 10) Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva);
- 11) 2000.gada 20.oktobra Florencē pieņemtā Eiropas ainavu konvencija.

3.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Vides ministrijas Vides politikas pamatnostādnes (VPP) 2009.–2015.gadam. Tās ir vidēja termiņa stratēģiskās plānošanas dokuments, kurš nosaka Latvijas galvenos dabas un vides saglabāšanas un aizsardzības virzienus, kā arī parāda valsts, sabiedrības un ikviena Latvijas iedzīvotāja svarīgākos uzdevumus. VPP atbilst ES vides politikas dokumentiem un lielā mērā balstās uz jau spēkā esošiem Latvijas politikas plānošanas dokumentiem, kā arī 2004. gadā izstrādāto Nacionālo vides politikas plānu 2004.–2008.gadam.

Vieni no svarīgākajiem vides aizsardzības mērķiem ir saistīti ar ūdens kvalitāti:

- aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus;
- veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu;
- nodrošināt labu kvalitāti visos pazemes un virszemes ūdeņos, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu;
- nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem.
- Viens no vides politikas mērķiem ir gaisa aizsardzība, respektīvi, nodrošināt normatīviem un ilgtermiņa mērķiem atbilstošu gaisa kvalitāti, uzlabot to vietās, kur tā nav apmierinoša, īpašu uzmanību veltot pilsētām un ražošanas uzņēmumiem.

Līgatnes novadā ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, līdz ar to ir saistoši arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas politikas mērķi:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt lauksaimniecības augu un dzīvnieku šķirņu daudzveidību, veicināt to raksturošanu un izmantošanu;
- pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu;
- veicināt tradicionālas ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Līdz ar tautsaimniecības attīstību var sākties strauja daudzu bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu biotopu platību samazināšanās un pat izzušana atsevišķos valsts reģionos. Dažādi cilvēka darbības veidi jau ir izmainījuši sugu sastāvu un to proporcijas lielā daļā saimnieciski izmantojamo mežu, kā arī ezeros un upēs. Svarīgākie vides aizsardzības politikas mērķi mežsaimniecības jomā ir:

- saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā;
- paaugstināt meža īpašnieku, apsaimniekotāju un sabiedrības zināšanas par meža bioloģiskās daudzveidības un meža ekoloģisko funkciju nozīmību.

Zivsaimniecībā viens no galvenajiem mērķiem ir saglabāt Latvijas ūdeņu bioloģisko daudzveidību un populāciju struktūru.

Tāpat jāņem vērā atkritumu apsaimniekošanas vides politikas mērķi:

- nodrošināt atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā;
- veicināt atkritumu apstrādi pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;
- veicināt šķirotas atkritumu savākšanas sistēmas ieviešanu pašvaldībās.

Attīstoties apdzīvoto vietu būvniecībai jāpievērš uzmanība mājokļa un būvniecības vides politikas mērķiem:

- sekmēt vietējo un videi draudzīgu būvizrādājumu ražošanu un pielietošanu;
- veicināt ilgtspējīgu, dabas un energoresursus taupošu būvniecību.

Lai nodrošinātu ilgtspējīgu lauksaimniecības zemju resursu izmantošanu, tad:

- jāsamazina augšņu piesārņošana, degradācija un erozija;
- jāsamazina augu barības vielu noplūdi no lauksaimniecības zemēm, tai skaitā, nitrātu piesārņojumu īpaši jutīgās teritorijās;
- ierobežot ūdeņu eutrofikāciju un piesārņošanu ar pesticīdu atliekām un smago metālu savienojumiem;
- nepieļaut vides piesārņojumu ar pārtikas pārstrādes un mežrūpniecības atkritumiem;
- nepieļaut bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un lauku ainavas degradēšanos.

Tūrisma nozarē galvenie vides politikas mērķi ir:

- nodrošināt tūrisma ilgtspējīgu attīstību, kas radītu nozarei papildu izaugsmes iespējas un ļautu pilnīgāk izmantot Latvijas tūrisma svarīgākos resursus;
- turpināt vides pārvaldības sistēmu ieviešanu tūrisma nozarē;
- veicināt vienotas tūrisma informācijas sistēmas izveidošanu;
- ieviest videi draudzīgas tehnoloģijas tūrisma uzņēmumos;
- izglītēt tūrisma nozares darbiniekus vides un dabas aizsardzības jautājumos.

Lai varētu realizēt vides politikas mērķus, liela nozīme ir sabiedrības iesaistīšanā, informēšanā un līdzdalībā projektu izstrādē, tāpēc ir izstrādāti arī vides informācijas un sabiedrības līdzdalības vides politikas mērķi:

- nodrošināt aktīvāku sabiedrības līdzdalību ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā;
- nodrošināt vides informācijas izmantošanu un analīzi normatīvo aktu izstrādes un politisku lēmumu pieņemšanas procesā un politikas efektivitātes izvērtēšanā.

Līdz ar to Vides ministrijas izstrādātās Politikas pamatnostādnes mērķi ir šādi:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plāns vides politikas līdzekļu pielietojumam visās citās nozaru politikās;
- Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Lai īstenotu biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzību, jāņem vērā visas vides ietekmes (gaiss, ūdens, augsne, teritorija), kas ietekmē teritorijā esošos biotopus un sugas. Aizsardzības pasākumi ir jāīsteno ne tikai teritorijās, kurās atrodas biotopi un sugas, kuru dēļ noteikta *Natura 2000* teritorija, bet arī gadījumos, ja īpaši aizsargājamās teritorijas esošās sugas un biotopus ietekmē kādas ārējas ietekmes. Aizsardzības pasākumi jārealizē arī ārpus īpaši aizsargājamām teritorijām. Nepieciešamos aizsardzības pasākumus var īstenot, tos iekļaujot izstrādājamajos īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānos un individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos.

Vides monitoringa programma (apstiprināta 2006.gada 24.janvārī ar Vides ministra rīkojumu Nr. 29) nosaka kārtību, kādā veicams vides monitorings. Vides monitoringa programma sastāv no šādām apakšnodalām:

1) Gaisa monitorings; 2) Ūdeņu monitorings; 3) Augsnes un zemes virsmas apauguma monitorings; 4) Bioloģiskās daudzveidības monitorings.

Vides monitoringa programmas izpildi koordinē Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC).

Teritorijas plānojumā jāievēro sekojoši normatīvie akti:

LR 2006.gada 2.novembra „Vides aizsardzības likums” (ar grozījumiem līdz 01.01.2011.) ar tam pakārtotiem Ministru kabineta noteikumiem un kas nosaka resursu ilgtspējīgu izmantošanu, Valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā. Likums nosaka sabiedrības tiesības saņemt informāciju par vidi un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā.

LR 02.03.1993. likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (ar grozījumiem līdz 01.06.2011.) ar tam pakārtotiem Ministru kabineta noteikumiem;

LR 16.03.2000. likums „Sugu un biotopu aizsardzības likums” (ar grozījumiem līdz 01.01.2011.) ar tam pakārtotiem Ministru kabineta noteikumiem un kas regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums nosaka valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, un zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, kā arī nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu;

LR 24.02.2000. „Meža likums” (grozījumi līdz 01.01.2011.) ar tam pakārtotiem Ministru kabineta noteikumiem;

LR “Aizsargjoslu likums” 05.02.1997. (ar pēdējiem grozījumiem 01.01.2011.) ar tam pakārtotiem Ministru kabineta noteikumiem;

LR 2010.gada 16.decembra likums „Atkritumu apsaimniekošanas likums” ar grozījumiem līdz 01.01.2011.un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi.

LR 15.03.2001. likums „Par piesārņojumu” (ar grozījumiem līdz 04.08.2011.) un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi.

LR 12.09.2002. likums „Ūdens apsaimniekošanas likums” (ar grozījumiem līdz 01.10.2011.) un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi.

LR 14.08.1998. likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (ar grozījumiem līdz 01.01.2011.) un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi.

LR 29.03.2007. likums „Par Eiropas ainavu konvenciju” ar grozījumiem līdz 01.01.2011.

Ministru kabineta 2012.gada 2.maija noteikumi Nr.317 „Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Tā kā Līgatnes novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, līdz ar to teritorijā esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības. Izstrādājot teritorijas plānojumu, tika ņemti vērā šo teritoriju dabas aizsardzības plāni (dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts Gaujas nacionālajam parkam).

4. Vides stāvoklis Līgatnes novadā

4.1. Teritorijas raksturojums

Līgatnes novads ir pašvaldība Vidzemē, kurā apvienota Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts. Līgatnes novada teritorijai ir šāds iedalījums: Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts ar Augšlīgatnes, Ķempju, Ratnieku un Skaļupju ciemiem. Līgatnes novada kopējā teritorijas platība ir 16700,1 ha.

Līgatnes novads ietilpst Vidzemes plānošanas reģionā. Novada ekonomiski ģeogrāfiskais stāvoklis ir ļoti izdevīgs. Būtiska nozīme ir tam, ka teritoriju šķērso valsts un reģionālas nozīmes autoceļi, kā arī dzelzceļš.

Līgatnes pagasts iekļauj Līgatnes pilsētu un robežojas ar Siguldas, Krimuldas, Pārgaujas un Amatas, novadiem.

Novada administratīvais centrs ir Līgatne, kas izveidojusies Idumejas augstienes un Viduslatvijas augstienes robežšķirtnē - Gaujas senlejā. Pilsēta atrodas Vidzemes centrālajā daļā, Gaujas nacionālā parka teritorijā.

Dzelzceļa stacija atrodas Augšlīgatnē. Caur Augšlīgatni iet arī autoceļš A2 (Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Vecclaicene). Augšlīgatnei tuvākās apdzīvotās vietas ir Sigulda – 15 km, Ieriķi – 9 km.

4.1.tabula. Zemes sadalījums (ha) pa zemes lietošanas veidiem Līgatnes novadā

Zemes lietošanas veids	Līgatnes pilsēta		Līgatnes pagasts		Līgatnes novads	
	ha	%	ha	%	ha	%
Mežs	348,1	48,7	7272,8	45,5	7620,9	45,6
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	206,9	28,9	5519,8	34,5	5726,7	34,3
Purvs	0,7	0,1	1769,9	11,1	1770,6	10,6
Zeme zem ceļiem	32,3	4,5	358,8	2,2	391,1	2,3
Pārējās zemes	39,8	5,6	324,1	2,0	363,9	2,2
Zeme zem ēkām un pagalmiem	61,6	8,6	242	1,5	303,6	1,8
Krūmājs	3,7	0,5	258,8	1,6	262,5	1,6
Zeme zem ūdeņiem	21,8	3,0	239	1,5	260,8	1,6
Kopā	714,9	100,0	15985,91	100,0	16700,1	100

(01.01.2011.) Avots: VZD

Starp lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm dominējošās ir aramzemes, kas aizņem 4369,8 ha (76,3%), ganības aizņem 903,1 ha (15,8%), augļu dārzi 270,9 ha (4,7%), bet pļavas 182,9 ha (3,2%) no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm.

Pēc Pilsonības migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.01.2011. Līgatnes novadā dzīvoja 4011 iedzīvotāji, no kuriem 2079 jeb 52% ir sievietes un 1932 jeb 48% vīrieši. Šāda iedzīvotāju dzimuma struktūra raksturīga visai Latvijai un to noteic galvenokārt sieviešu lielākais mūža ilgums.

4.2.tabula Līgatnes novada pilsētas un ciemu raksturojums

Avots: Līgatnes novada pašvaldība

Pilsēta/ciemi	Attālums (km) līdz novada centram	Iedzīvotāju skaits	Iedzīvotāju skaits (% no visiem novada iedzīvotājiem)
Līgatne	-	1225	30,4
Augšlīgatne	7	1563	39
Skaļupe	4	145	3,6
Ratnieki	10	85	2,1
Ķempji	2,5	61	1,5
Kopā		3073	76,6*

* - 23,4% dzīvo ārpus pilsētām un ciemiem

4.2. Esošā vides stāvokļa apraksts un vides problēmu raksturojums

4.2.1. Klimatiskie apstākļi ¹

Līgatnes novada teritorija ietilpst mērenajā joslā, kurai raksturīgs samērā neliels saules siltuma pieplūdums un izteikti pozitīva mitruma bilance. Raksturīgi izteikti cikloniski laika apstākļi, prāvs nokrišņu daudzums un samērā izlīdzināta temperatūras gada gaita. Tai pat laikā vērojamas stipras mikroklimatiskās atšķirības, piemēram, upju ielejās. Mitruma apstākļus nosaka virsas pacēlums Vidzemes augstienes virzienā, jo tas sekmē valdošo ZR, R un DR gaisa masu pakāpenisku transformāciju. Gada nokrišņu summa ir 705 -788 mm. Nokrišņiem visbagātākais mēnesis ir jūlijs (100 - 104 mm), vismazāk nokrišņu (26 - 36 mm) ir februārī.

Gada vidējā temperatūra ir 5°C. Visaukstākie mēneši - janvāris un februāris ar vidējo gaisa temperatūru -6°C. Vissiltākais mēnesis ir jūlijs ar vidējo gaisa temperatūru 17°C, aktīvo temperatūru summa ap 18°C. Pēdējās pavasara salnas novērotas pat jūnija sākumā, bet pirmās rudens salnas iestājas jau septembra sākumā, Gaujas senlejā - pat augustā. Vidējais dienu skaits bez sala - 146 (no 107 līdz 200 dienām). Veģetācijas perioda ilgums ir vidēji 180 dienas. Pirmais sniegs mēdz uzkrīst jau oktobra sākumā, paliekoša sniega sega izveidojas decembra vidū, sniegs nokūst aprīļa sākumā. Sniega segas biezums parasti 15 - 20 cm.

Valdošie ir DR vēji, to vidējais ātrums ir 4,2 m sekundē. Apmēram 10 dienas gadā vēja ātrums pārsniedz 16 m/sek. Vidēji gadā ir 18 dienas ar negaisu un 13 dienas ar

4.2.2. Ģeoloģiskā uzbūve²

Novada austrumu daļa atrodas Vidzemes augstienes Piebalgas pauguraines rietumu daļā, kur reljefs ir izteikti paugurains. Pauguraine izveidojusies uz pamatiežu virsas Vidzemes pacēluma, kas ir saposmota. Izplatītākās zemes virsas absolūtā augstuma atzīmes ir robežās no 100 līdz 125m. Augstākie punkti - Vaisuļkalns (154 m) un Grantskalns (123 m), reljefa formu relatīvais augstums ap 10m. Novada rietumu daļā iestiepjas Viduslatvijas zemienes Viduslatvijas nolaidenuma ziemeļrietumu daļa, kas atrodas uz Austrumbaltijas plato, kur pamatiežu virsa samazinās Gaujas senlejas virzienā un absolūtā augstuma atzīmes ir robežās no 75 līdz 100m.

Novada ziemeļrietumu mala atrodas Gaujas senlejš, kas kā atšķirīgs dabas apvidus ietver Gaujas upes ieleju un tās pieteku ieleju lejasdaļas, kā arī šauru pieguļošo reljefa joslu Gaujas krastā. Senleja veido lielāko daļu novada ziemeļu robežas, upes gultnei raksturīgi daudzi izteikti līkumi – meandri.

Atsevišķās vietās vērojamas karsta procesu izpausmes. Karsta procesu veidotās reljefa formas sastopamas vietās, kur zem neliela biezuma (parasti ne vairāk kā 5-8m) iegul Pļaviņu svītas dolomīti. Šāds iecirknis atrodas Līgatnes apkārtnē, kur konstatētas vairākas atklātā karsta formas (piltuves, kritenes), lielāko daļu no kurām aizņem nelieli ezeriņi. Līgatnes upes labā krasta nogāzes augšējā daļā (starp Ķempjiem un Kūlām), ko veido Pļaviņu svītas dolomīti, izveidojušās nelielas alas.

¹ Līgatnes novada attīstības programma (2012.-2018.) (projekts)

² Līgatnes novada attīstības programma (2012.-2018.)(projekts)

Mūsdienu ģeoloģisko procesu raksturojums

Novada teritorijā ģeoloģiskie procesi galvenokārt saistīti ar upju darbību. Gaujas, Līgatnes un Vildogas ielejas drenē ne tikai virszemes ūdeņus un gruntsūdeņus, bet daļēji arī Gaujas ūdens horizontu. Avoti un strauti ieleju nogāzēs veicina jaunu gravu veidošanos un esošo padziļināšanos, plaisu izskalošanu smilšakmeņos, to iebrukšanu, noslīdeņu un nobrukumu rašanos Gaujas senielejas nogāzēs. Virszemes ūdeņu darbība veicina sānu un dziļuma eroziju, kas īpaši spilgti novērojama Gaujas ielejā.

Procesi, kas saistīti ar pašu **upju ģeoloģisko darbību**, norisinās to ielejās. Tekošā ūdens darbība, galvenokārt, izpaužas krastu noārdīšanās, visai ievērojami mainot upes šķēršprofilu. Erozija izraisa arī ar gultnes izskalošanu. Gultnes erozijas rezultātā izlīdzinās upju garenprofils. Izskalotais materiāls akumulējas upes ielejā lejpus pa straumi. Procesi, kas saistīti ar upju ģeoloģisko darbību vērojami gan Gaujas, gan Līgatnes, gan Vildogas ielejās. Erozijas procesi pastiprinās palu laikā un lietavu periodā paaugstinoties ūdens līmenim upēs un pieaugot straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskaloti krasti upju līkumos. Pavasaru palos daudzviet pārplūst Gaujas palīene.

Līgatnes pilsētā vislielākā intensitāte ir novērojama noslīdeņu procesiem, kas pārveido Līgatnes upes krastus un nogāžu profilus. Kreisās nogāzes noslīdeņi ir salīdzinoši lielāki. Pēc izmēra lielākais noslīdenis atrodas Līgatnes upes labajā krastā pretim papīrfabrikai, kur nogāze atsegta 70 m platumā un 24 m augstumā un upe piekļaujas kreisajam krastam.

Nogāzēs ar slīpumu vairāk kā 10% norisinās **nogāžu erozija** - nogāžu pakājēs uzkrājas deluviālas nogulas, kuru biezums atsevišķās vietās sasniedz 5 m. Erozijas procesu intensitāte paaugstinās uz kailu (bez veģetācijas) nogāžu virsmām. Ļoti stāvās un vertikālās nogāzēs ar atkailinātiem virsdevona pamatiežiem dažreiz notiek nelieli nogrūvumi. Identiskās vietās kādreiz avoti izgauza sufozās alas, kuras cilvēki padziļināja un pārveidoja pagrabu galerijās.

Gravu augšdaļās un Līgatnes upes krastos vietām vērojami lineāri, svaigi īslaicīgu ūdensteču (lietus un atkušņu ūdeņu) izraisīti erozijas iegrauzumi. Vāja lineārā erozija novērota arī avotu virszemes izejas vietās.

Nelielas intensitātes upju sānu un dziļuma erozija vērojama atsevišķos Līgatnes upes posmos, savukārt Gaujā dominē akumulatīvie procesi - smilšmāla sanesumi pagarina palieni.

Pārpurvošanās procesi vērojami reljefa pazeminājumos, kur zemes virspusē atsedzas ūdeni vāji caurlaidīgi nogulumi. Šajos iecirkņos ūdens notece ir apgrūtināta vai nenotiek vispār. Tāpat ir apgrūtināta ūdens infiltrācija. Procesa iedarbībai ir pakļautas starppauguru, nevienmērīgas akumulācijas un vecupju ieplakas. Jāatzīmē, ka pārpurvošanās procesi noris ļoti lēnām – aptuvenais kūdras uzkrāšanās temps purvos ir 1 mm/gadā. Dažviet neapdomīgi veiktu celtniecības darbu rezultātā, kuras laikā ir traucēta notece, var veidoties pārmitri apstākļi un sākties minerālgrunts pārpurvošanās. Ievērojamākās pārpurvotās platības pagasta teritorijā ir Sudas – Zviedru purva rajonā. Pamazām turpinās sapropeļa uzkrāšanās ezeros un to pakāpeniska aizaugšana.

Atsevišķās vietās vērojamas **karsta procesu** izpausmes. Karsta procesu veidotās reljefa formas sastopamas vietās, kur zem neliela biezuma (parasti ne vairāk kā 5-8 m) iegul Pļaviņu svītas dolomīti. Šāds iecirknis atrodas pie Augšlīgatnes ciema R robežas, Augšlīgatnes ciema centrālajā daļā, kā arī ciema D pie Briņķu mājām, kur konstatētas vairākas atklātā karsta formas (piltuves, kritenes), lielāko daļu no kurām aizņem nelieli ezeriņi (Briņķu ūdensrijējs u.c.).

Pēc inženierģeoloģiskajiem apstākļiem Līgatnes pilsētas teritorijā izdalāmi trīs inženierģeoloģiskie rajoni - celtniecībai labvēlīgais, celtniecībai nosacīti labvēlīgais un celtniecībai nelabvēlīgais.

Pie celtniecībai labvēlīgiem rajoniem pieskaitāmas Gaujas senās virspalienes terases (trešā un ceturtā) un lēzenā limnoglaciālā reljefa rajoni teritorijas rietumu un austrumu daļās. Šeit vērojami labi grunts nosacījumi, gruntsūdeņi iegul dziļāk par 2 m no virskārtas, tomēr vietām iespējama virsgruntsūdens parādīšanās.

Kā celtniecībai nosacīti labvēlīgs rajons noteikts gravu saposmotais paugurainais reljefs, un Līgatnes upes virspalienes terase un nogāžu rajoni ar stāvumu 10 - 20%. Nelabvēlīgs faktors ir saposmotais reljefs. Grunts apstākļi kopumā vērtējami kā labi, gruntsūdeņu iegul ļoti dažādā dziļumā, atkarībā no reljefa un grunts litoloģiskā sastāva.

Pie celtniecībai nelabvēlīgiem rajoniem pieskaitāma Gaujas paliena un zemās, applūstošās terases, stāvās Līgatnes upes senlejas nogāzes, kā arī gravas un pauguru stāvās nogāzes. Galvenie nelabvēlīgie faktori ir applūšanas iespēja Gaujas palu laikā, virsmas slīpums, kā arī noslīdeņu, nogrūvumu un avotu izeju veidošanās iespējamība.

4.2.3. Augsnes³

Novada teritorijā esošajām augsnēm raksturīga samērā zema augsnes auglība, pārsvarā izplatītas velēnu podzolaugsnes un pseidoglejotās augsnes. Pazeminājumos tās nomaina velēnu glejaugsnes, kas pārpurvotajās morēnu grēdu, krumlinu un rievoto morēnu ieplakās pāriet purva kūdraugsnēs vai kūdrainās podzolētās glejaugsnēs. Sastopamas arī velēnu karbonātu augsnes (teritorijā starp Ratniekiem, Vildogu, Ramām un Paltmali), kas piemērotas auglīkopības un dārzenkopības kultūru audzēšanai.

Līgatnes pilsētā lielais nokrišņu daudzums un paugurainais reljefs sekmē erozijas procesus, kas izpaužas ne tikai gravu veidā, bet arī plakniskajā noskalošanā, kas ietekmē augsnes segas pārmaiņas. Teritorijai raksturīgas vidēji vai pat stipri erodētās podzolaugsnes. Dažās vietās sastopamas tipiskās podzolaugsnes, bet mitrajās ieplakās - velēnu glejaugsnes un citas glejaugsnes.

Vides problēmas un risinājumi

Intensīva lauksaimniecība ir būtisks ūdens izkliedētā piesārņojuma avots, tādēļ nepieciešams ievērot labu lauksaimniecības praksi un veikt pasākumus piesārņojuma ierobežošanai.

³ Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam (projekts)

Novadā nopietna problēma ir latvāņi, tomēr piedāvāto atbalstu lauksaimniekiem latvāņu apkarošanā daudzi nevar izmantot, jo ir noteikts minimālās atbalstāmās platības ierobežojums 5 ha, un tik lielas platības parasti latvāņi neaizņem. Pat tajos gadījumos, kad reālā latvāņu audze ir lielāka par 5 ha, bieži zeme pieder dažādiem īpašniekiem, un katrā zemes gabalā esošā latvāņu aizņemtā platība ir nepietiekami liela atbalsta saņemšanai.

Latvāņu apkarošanai jāizmanto Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) izstrādātās un tā mājaslapā publicētās mehāniskās, ķīmiskās, bioloģiskās un kombinētās latvāņu apkarošanas un ierobežošanas metodes atbilstoši konkrētajiem apstākļiem. Lai šos pasākumus realizētu, ir nepieciešams aktīvi sadarboties ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM) izmantojot visus pieejamos finansu līdzekļus. VARAM ir plānojusi izveidot mobilās latvāņu apkarošanas brigādes. Kā nopietns finansējuma avots ir iespējams ES programmas "Life+" un struktūrfondu līdzfinansējums 2014.-2020.gadā.

Koplietošanas meliorācijas sistēma netiek kopta, aizauguši grāvji, tiek zaudētās labas zemes. Novadā bebri ir sagrāvuši meliorācijas sistēmas. Tās ir nepieciešams atjaunot.

4.2.4. Ūdens resursi

Līgatnes novadā zeme zem ūdeņiem kopumā aizņem 260,8 ha (1,6%) no novada kopplatības, savukārt Līgatnes pilsētā tā aizņem 21,8 ha (3%) no pilsētas teritorijas. Novada teritoriju šķērso Gaujas un Daugavas baseinu ūdensšķirtne, tomēr pēc hidrogrāfiskā iedalījuma lielākā daļa novada virszemes ūdeņu ietilpst Gaujas sateces baseinā. Daugavas baseina apgabalā iekļaujas Sudas upe, Zviedrupīte, Immeru, Sāls, Velna, Zviedru ezeri un vairākas mazākas ūdenstilpes teritorijas dienvidrietumos.

Virszemes ūdeņi

Vairums novada ūdenstilpju atrodas Sudas – Zviedru purva ezeru grupā (kopumā vairāki desmiti ezeru), no kuriem lielākie:

Ratnieku ezers – spoguļa laukuma platība – 44,1 ha, tilpums – 0,411 milj. m³, vidējais dziļums – 0,9 m (maksimālais – 2,8 m), krasta līnijas garums – 4,25 km. Ezers sadalīts ar dambi divās daļās - Ratnieku (DA) daļā un Muižnieku (ZR) daļā. Iztek grāvis uz Līgatnes upi, ietek četri grāvji. Kopējais aizaugums – 50% (dominē grīši, niedres, kosas lēpes). Rekreācijas iespējas - peldvieta. Sastopamās zivis – līdaka, asaris (tiek ielaistas karūsas un līņi); ligzdo pīles.

Informācija par Līgatnes novada ūdenstilpēm, kas lielākas par 10 ha dota 4.3.tabulā.

4.3.tabula. Līgatnes novada ūdenstilpju raksturojums

Ūdenstilpes nosaukums	Latvijas ūdenstilpju klasifikatora kods	Platība (ha)	Vidējais dziļums (m)	Hidroloģiskais režīms
Ratnieku ezers	52623	44,1	0,9	caurteces
Zviedru ezers	41284	27,3	0,9	caurteces
Immeru ezers	41283	13,7	2,3	caurteces

Zviedru ezers – spoguļa laukuma platība- 27,3 ha, tilpums – 0,246 milj.m³. Caurteces ezers ar vidējo dziļumu 0,9 m (maksimālais- 2,5 m), ietek grāvis no Immeru ezera un iztek Sudas upe. Sastopamās zivis– asaris, līdaka. Ielido zosis, retāk pīles. Kopējais aizaugums – 10% (grīšļi, cūkauši, sfagni, lēpes).

Immeru ezers (Inderdēļu, Sudas purva ezers) – spoguļa laukums 13,7 ha, tilpums – 0,317 milj.m³, caurteces ezers, vidējais dziļums 2,3 m (maksimālais 4,2 m), krasta līnijas garums 1,5 km, krasti 20m joslā zemi, tālāk slīps pacēlums. Apkārtnes biotopi – augstais purvs, mežs. Iztek grāvis uz Zviedru ezeru, ietek sīks grāvis no purva. Kopējais aizaugums – 30% (grīšļi, niedres, kosas u.c.). Rekreācijas iespējas – makšķerēšana; sastopamās zivis – līdaka, asaris.

Sāls ezers – spoguļa laukuma platība – 9,2 ha, atrodas Gaujas nacionālā parka teritorijā, iztek strauts.

Velna ezers – spoguļa laukuma platība – 5,6 ha, beznoteces.

Čaulas dzelve – spoguļa laukuma platība – 2,9 ha.

Pīļu dzelve – spoguļa laukuma platība – 2,7 ha.

Purgaiļu dzelve – spoguļa laukuma platība – 1,1 ha.

Pēterēnu ezers (Pēterēnu dzelve) – stipri aizaudzis.

Vilkkalna ezers – nosusināts un aizaudzis.

Dardacis – platība 1 ha.

Dīķīšu ezers – platība 3,1 ha.

Citas novada dabīgās un mākslīgās ūdenstilpes:

Briņķu ūdensrijējs – karsta procesā uz plaisainajiem augšdevona Pļaviņu svītas dolomītu slāņiem izveidojies ezers. Atrodas pie Briņķu mājām. Zem ezera izskalojas arvien jaunas atveres, pa kurām pazemē noplūst ezera un apkārtnes ūdeņi (to labi var novērot vasarā, kad noplakuši pavasara pāli. Atveres darbojas neregulāri – ar laiku tās aizsērē un maina vietu. Brīžiem ūdens noplūst ar lielu troksni. Novadgrāvis ezeru savieno ar Ratnieku ezeru. *Ramas dzirnavezers (Rāmju dzirnavdīķis)* – atrodas 2 km uz ZR no Līgatnes dzelzceļa stacijas. Spoguļa laukuma platība – 3,3 ha, tilpums – 82,5 milj. m³, mākslīgs, uzpludināts, aizaugošs. Vidējais dziļums – 1,3 m, krasti slīpi, augsti, aizauguši ar krūmiem. Ietek avotu strautiņš un iztek strauts (uz Vildogu). Sastopamas līdakas. Kopējais aizaugums – 60% (dominē niedres, meldri, ūdens ziedi).

Šķēpeļu dzirnavezers – spoguļa laukuma platība – 1,2 ha, tilpums – 0,024 milj. m³, vidējais dziļums – 2m, mākslīgs, uzpludināts, caurteces ezers (ietek un iztek Līgatnes upe). Sastopamas foreles, līdakas. Kopējais aizaugums – 20% (dominē kosas). Izmantošanas rekomendācijas – sporta makšķerēšanai, medniecībai.

Ķempju dzirnavu dīķis (Ķempju dzirnavezers) – mākslīgs caurteces ezers, spoguļa laukuma platība – 0,3 ha. Dibens smilšains, krasti apauguši ar kokiem, ietek un iztek Līgatnes upe. Sastopamas foreles, laši.

Ķopas dīķis – mākslīgs ezers ar spoguļa laukuma platību 1 ha, iztek un ietek strauts. Kopējais aizaugums – 40%.

Trīs Dravnieku dīķi – pie Dravnieku mājām. Spoguļa laukums – 9,6 ha, vidējais dziļums – 2,5m. Sastopamas līdakas, karūsas, pīles. Krasti lēzeni, kopējais aizaugums – 70% (vilkvāles, grīšļi).

Visendorfa dzirnavezers – iztek un ietek Līgatnes upe, krasti stāvi, apauguši ar kokiem un krūmiem.

Sprinkšļu dzirnavezers – atrodas novada dienvidaustrumu daļā, tam cauri tek Līgatnes upe.

Līgatnes ezers – atrodas Līgatnes pilsētā, spoguļa laukuma platība ir 0,5 ha, mākslīgs veidojums. Ezers ir Līgatnes papīrfabrikas ūdensapgādes sistēmas daļa.

Laivenes dīķis – atrodas Augšlīagtnē, spoguļa laukuma platība ir 0,6 ha. 2012.gadā paredzēta dīķa gultnes tīrīšana, dīķim piegulošajā teritorijā ir paredzēta Laivenes parka izveidošana.

Neviens novada ezers un ūdenskrātuve nav ietverti MK noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”.

Teritoriju saposmo diezgan blīvs upju, strautu un meliorācijas grāvju tīkls. Vispārīga informācija par Līgatnes novada ūdenstecēm, kuras ir garākas par 10 km, apkopota 4.4.tabulā.

4.4.tabula. Līgatnes novada ūdensteču raksturojums

Upes nosaukums	Kopgarums (km)	Sateces baseina laukums (km ²)	Aizsargjosla (m)
Gauja	452	9800	500
Amata	66	386	100
Suda	38	169,6	100
Līgatne	31	88,9	100
Skaļupe	13	43	50
Kumada	13		50
Vildoga	10		50

Gauja veido daļu novada Z robežu (~17 km garumā) un Līgatnes pilsētas Z robežu (~3,4 km garumā). Gauja ir lašveidīgo zivju ūdeņi. Upes kopējais garums ir 452 km un tā ir garākā upe Latvijas teritorijā. Gada notece 2,2 km³, kritums 0,4 m/km, straumes ātrums 0,2-0,4 m/s, atsevišķās sērēs 0,6-0,8 m/s. Gauja daudz ūdeņus uzņem no avotiem un sīkiem strautiem, tādēļ pēc spēcīgas lietusskāzes upes augšdaļā, ūdenslīmenis strauji paceļas arī lejtecē. Ūdens līmeņa svārstības Gaujas senlejā var sasniegt gandrīz 6 m. Mazākie caurplūdumi novēroti gada sākumā, bet lielākie – aprīlī, maijā, kā arī novembrī un decembrī. Ledus iešana parasti sākas martā, upes līkumos ledus reizēm veido sastrēgumus, appludinot tuvējo apkārtni. Gaujas gultne ir smilšaina, daudz sēres, strauji līkumi, nobrukušī krasti. Palienē daudz vecu atteku. Lielās augstuma starpības dēļ (Gaujas līmenis ir 17,7 m v.j.l.) Gaujas pietekas Līgatne, Skaļupe un Vildoga pieder pie straujākajām mazupēm (relatīvais kritums 6 m/km). Gauja ir iecienīta upe ūdens tūristiem, it sevišķi Valmieras - Murjāņu posms. Citas kreisā krasta pietekas novada teritorijā – Tildurga, Silavēveru strauts, Biemupīte, Rāmnieku strauts (veido daļu Gaujas nacionālā parka robežas un novada rietumu robežas daļu).

Amata ir Gaujas kreisā krasta pieteka, kas sākas Vidzemes augstienē un kuras kopējais garums ir 66 km. Kopējais upes kritums ir 193 metri, bet lejtecē vietām tas sasniedz 8-10 m/km. Straumes ātrums mazūdens periodā 0,5-2 m/s, palu laikā - aptuveni 3 m/s. Lejasdaļā tek pa senleju stāvos, 15-25 m augstos smilšakmens un dolomīta krastos. Amata veido mazu daļu no novada A robežas. Upe no Klīgenes līdz grīvai ir noteikta kā lašveidīgo ūdeņu tips.

Līgatne ir Gaujas kreisā pieteka, kuras kopējais garums ir 31 km, bet baseina laukums 88,9 km². Upe noteikta kā lašveidīgo zivju ūdeņi. Upe iztek Nītaures pagastā, tek pa novada centrālo daļu, kā arī Līgatnes pilsētas teritoriju. Visstraujākā no Gaujas pietekām, tās relatīvais kritums ir 6 m/km. Novada D daļā tek pa dziļo Bada (Elles) gravu, kas netālu no „Springšļiem” beidzas, bet, sākot no Šķēpeļu dzirnavezera, upe atkal plūst pa labi izteiktu ieleju (tajā Zvaigznes un Ķempju grava), kas lejtecē sasniedz 45-60 m. Kreisā krasta lielākās pietekas ir Liepenes upe un Eglupīte (iztek no Muižnieku ezera).

Vildoga ir Gaujas kreisā pieteka, kuras kopgarums ir 10 km, bet kritums 102 m. Upe noteikta kā lašveidīgo zivju ūdeņi. Iztek no maza dīķīša (tajā ietek grāvis no Sudas – Zviedru purva), kas atrodas uz R no Līgatnes dzelzceļa stacijas, un tek pa dziļu šauru, kokiem aizaugušu ieleju – Lūsaru gravu, Killas gravu, Buļļu gravu, Ratnieku gravu (tajā daudz sāngravu – Vilkzeķu grava, Andrijāņu grava u.c.). Lielākās kreisā krasta pietekas ir Sprogu urdziņa, Krāčupīte, savukārt labā krasta – Ūdensrijēja upīte un Timermaņu urdziņa.

Skalupe ir Gaujas kreisā pieteka, tās garums 13 km, bet sateces baseina laukums 43 km². Upe noteikta kā lašveidīgo zivju ūdeņi. Plūst pa Zušu gravu gleznainā apvidū ar mežiem un pakalniem, lejtece atrodas Gaujas senlejā. Upes apkārtnē avotaina, tai ir 10 mazas pietekas, no kurām lielākās ir Kazupīte, Ellīte, Ķikutupe. Mežonīga ir Skalupe kreisā krasta grava – Ellītes grava ar Elles vārtiem – 4 m platu un 3,5 m augstu grotu, kas atgādina tempļa vārtus ar lokos liegtām arkām. Skalupe gravas kreisajā krastā starp Zušu un Dravantu mājām atrodas 6 m garā Dravantu ala.

Kumada ir Amatas kreisā krasta pieteka, kas veido daļu no novada A robežas. Upes kopējais garums ir 13 km un tā noteikta kā lašveidīgo zivju ūdeņi. Iztek no Asaru ezera Nītaures pagastā, tek pa dziļu ieleju. Upe ar lielu kritumu, vietām krāčaina ar akmeņainu gultni. Tās lejtecē līdz 12 m augsts smilšakmens atsegums – Cecīļu iezis ar nišām – Velna kambariem. Lejpus Kumadas ietekas – Amatas Incēnu krauja, kuras avotainais, stāvais krasts paceļas līdz 40 m virs upes līmeņa, dažviet atsedzot smilšakmeņus.

Suda ir Lielās Juglas labā satekupe, kas iztek no neliela ezera Sudas – Zviedru purvā. Upes augštece līdz Dibensalai ir regulēta. Pie Bukām un Mālpils uz upes dīķi. Pie Sidgundas satek ar Mergupi izveidojot Lielo Juglu. Suda veido daļu novada D robežas, tajā ietek Zviedrupīte.

Zviedrupīte – iztek no Zviedru ezera dienvidaustrumu puses, reizēm uzskata par Sudas sākumu.

Līgatnes pilsētas teritoriju saposmo arī Gaujas kreisā krasta mazās pietekas - **Biemupīte, Podupīte, Lielmežu strauts.**

Gauja, Līgatne, Kumada, Skaļupe un Vildoga noteiktas kā upes, uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus.

Vides problēmas

Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EK (ŪSD) mērķis ir sasniegt labu ķīmisko un ekoloģisko stāvokli visos virszemes ūdeņos līdz 2015.gadam. Gaujas upju baseina apgabalā augsta vai laba provizoriskā ekoloģiska kvalitāte 2010.gada vasaras – rudens sezonā bija 43% ūdensobjektiem. Līgatnes novada teritorijā diemžēl nav virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacijas, līdz ar to nav pieejami dati par to kvalitāti. Monitoringa stacijā „Gauja”, 1,0 lejpus Valmieras (G215) provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gada vasaras – rudens ziemas sezonā novērtēta kā laba.⁴

Gaujas baseina apgabalā pastāv dažādi slodžu veidi, kas ietekmē gan ūdeņu fizikāli ķīmisko, gan ekoloģisko stāvokli. Visbūtiskāko ietekmi uz ūdeņu kvalitāti rada punktveida un izkliedētais piesārņojums, proti, nepietiekami attīrītu notekūdeņu novadīšana dabiskajās ūdenstilpēs un ūdenstecēs. Lai arī lielu daļu Gaujas baseina apgabala aizņem meži un lauksaimniecības zemes, t.sk. aramzemes, kurās tiek mēsloata augsne un lietoti augu aizsardzības līdzekļi, tomēr apgabala teritorijā kopumā mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma slodze ir neliela. Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” informāciju, nozīmīgākie izkliedētā piesārņojuma cēloņi Gaujas apgabalā ir lauksaimnieciskās darbības (pārsvārā lopkopība), notece no mežiem, kā arī neattīrītie notekūdeņi.⁵ Saskaņā ar 2011.gada 31.maija MK noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” novadā atrodas virszemes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasniegt 12.09.2002. likumā „Ūdens apsaimniekošanas likums” noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā (skatīt 4.5.tabulu).

4.5.tabula. Virszemes ūdensteces Līgatnes novadā, kur pastāv risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2015.gadam

Nr	Kods	Nosaukums	Posma apraksts	Ūdensobjekta sateces baseinā esošās republikas pilsētas un novadi (šo novadu pagasti un novadu pilsētas)	Būtiskākie riska cēloņi
1.	D407	Suda	No iztekas līdz ietekai Lielajā Juglā	Amatas novads (Nītaures pagasts), Līgatnes novads (Līgatnes pagasts), Mālpils novads, Siguldas novads (Allažu pagasts, Mores pagasts, Siguldas pagasts)	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi
2.	G205	Gauja	No Braslas līdz Lorupei	Krimuldas novads (Krimuldas pagasts), Līgatnes novads (Līgatnes pagasts), Siguldas novads (Sigulda, Siguldas pagasts)	Izkliedētais piesārņojums
3.	G209	Gauja	No Amatas līdz Braslai	Amatas novads (Amatas pagasts, Drabešu pagasts, Nītaures pagasts), Cēsu novads, Līgatnes novads, Pārgaujas novads, Priekuļu novads	Izkliedētais piesārņojums

⁴ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.gadā, VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2011

⁵ Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam, 2009

Nr	Kods	Nosaukums	Posma apraksts	Ūdensobjekta sateces baseinā esošās republikas pilsētas un novadi (šo novadu pagasti un novadu pilsētas)	Būtiskākie riska cēloņi
				(Priekuļu pagasts), Siguldas novads (Mores pagasts, Siguldas pagasts)	

Kā ievērojams drauds ūdens ekosistēmām noteikti minama malu zvejniecība. Atbildīgajām iestādēm hroniski trūkst kapacitātes cīņai ar malu zvejniekiem.

Lai samazinātu virszemes ūdeņu piesārņojumu, Līgatnes novada lauksaimniekiem jāievēro 11.01.2011. MK noteikumi Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem”. Jāievēro īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanas nosacījumi, labas prakses nosacījumi, ūdensteču aizsargjoslas, jāturpina mēsļu krātuvju sakārtošana u.tml.

Kopumā Līgatnes novadā ir daudz virszemes ūdeņu, un esošajam ūdenstilpju un ūdensteču izvietojumam ir neaizvietoama ainaviskā vērtība, kā arī tie ir būtisks rekreācijas resurss. Vienlaicīgi, vasarās neorganizēta atpūtnieku plūsma rada draudus ūdenstilpņu krastu ekosistēmai un paaugstinās ūdens bakterioloģiskais piesārņojums. Šobrīd plašs ūdensteču un ūdenstilpju piesārņojums novada teritorijā nav konstatēts.

4.2.5. Pazemes ūdeņi un to kvalitāte

Teritorijas hidroģeoloģiskie apstākļi lielā mērā atkarīgi no ģeoloģiskās uzbūves, ģeomorfoloģiskajiem un klimatiskajiem apstākļiem. Novada teritorija atrodas Baltijas artēziskā baseina centrālajā daļā, kur nogulumiežu segas biezums sasniedz 800 m. To veido ūdeni caurlaidīgu iežu slāņi (ūdens horizonti) un ūdeni vāji caurlaidīgu iežu slāņi (sprostslāņi). Divi reģionāli sprostslāņi sadala nogulumiežu segu trijās hidrodinamiskajās zonās - aktīvas ūdens apmaiņas jeb saldūdens izplatības zonā, palēninātās ūdens apmaiņas jeb minerālūdeņu izplatības zonā un stagnantajā ūdens apmaiņas jeb augsti mineralizētu sālsūdeņu izplatības zonā. No ūdensapgādes viedokļa nozīmīga ir tikai aktīvās ūdens apmaiņas zona, kurā pārsvarā izplatīts saldūdens. Šīs zonas biezums (līdz Narvas reģionālajam sprostslānim) ir aptuveni 320 – 330 m.

Aktīvās ūdens apmaiņas zonu novada teritorijā veido kvartāra un pirmskvartāra devona vecuma nogulumi. Aktīvās ūdens apmaiņas zonu no zemāk iegulošās palēninātās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 90 m biezais Narvas reģionālais sprostslānis, kuru veido ūdeni vāji caurlaidīgu merģeļu, dolomītmerģeļu un mālu slāņi.

Kvartāra ūdens horizontu ūdens resursi novada teritorijā ir nelieli, galvenokārt to nelielo biezumu un nepastāvīgās izplatības dēļ. Tie papildinās, pateicoties atmosfēras nokrišņu infiltrācijai, bet Gaujas upes ielejā kvartāra ūdens horizonti ir cieši hidrodinamiski saistīti ar Gaujas ūdens režīmu. Gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums lielā mērā atkarīgs no teritorijas reljefa – pacēlumos tā ieguluma dziļums palielinās, bet pazeminājumos un līdzenuma zonās var būt tuvs zemes virsai un svārstīties robežās no pusmetra līdz vairākiem metriem.

Pirmskvartāra nogulumu aktīvās ūdens apmaiņas zonu veido augšdevona Pļaviņu (D_{3pl}) ūdens horizonts un augš-vidusdevona Arukilas-Amatas (D_{2ar} - D_{3am}) ūdens horizontu komplekss (Amatas, Gaujas, Burtnieku un Arukilas ūdens horizonti).

Pļaviņu ūdens horizonts (D_{pl}) iegul zem kvartāra nogulumiem. Horizonta virsmas dziļums 2-7 m, horizonta biezums svārstās no 7 līdz 12 m. Pļaviņu ūdens horizontu galvenokārt veido dolomīti, bet tā pamatnē ir izteikts 2-5 m biezs mālu un merģeļu slānis. Pļaviņu ūdens horizontāl virsma atrodas Līgatnes pilsētai pieguļošās teritorijas DA daļā un Augšlīgatnes ciema centralizētās ūdensapgādes urbumu rajonā (6-19 m dziļumā no zemes virsmas). Horizontu veido karbonātiski ieži - dolomīti ar dolomītmerģeļa starpkārtām.

Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 17-29 m dziļumā. Eksploatācijas urbumu debiti - 3-5 l/sek. 2004.g. 12% (11,4 tūkst. m^3) no iegūtajiem pazemes ūdeņiem iegūti, izmantojot Pļaviņu ūdens horizontu.

Arukilas–Amatas ūdens horizontu komplekss veido aktīvās ūdens apmaiņas zonas apakšējo daļu, kas sastāv no savstarpēji hidrauliski saistītiem Amatas, Gaujas, Burtnieku un Arukilas ūdens horizontiem, kurus veido terigēnas izcelsmes nogulumi (sīki, smalki un vidēji graudaini smilšakmeņi ar mālu un aleirolītu starpslāņiem). Visu šo horizontu pilns griezumš pārstāvēts novada ZA, laukumos, kur sastopami Pļaviņu svītas dolomīti. Arukilas-Amatas kompleksa nogulumi ir nevienmērīgi apūdeņoti, kas saistīts gan ar iežu ar atšķirīgām kolektorīpašībām miju kompleksa griezumā un iežu neizturētību plānā, kā arī ar nogulumu dažādu drenētības pakāpi. Reģionālais ūdeņu kustības virziens – uz ziemeļrietumiem, galvenā drenētāja - Gaujas upe, pakārtota nozīme ir Līgatnes upei.

Amatas ūdens horizonts (D_{3am}) iegul kompleksa augšējā daļā. Horizonts iegul zem Pļaviņu un daļēji zem kvartāra nogulumiem. Horizonta virsmas dziļums līdz 20 m, vidēji 10-15 m. Amatas ūdens horizontu galvenokārt veido smilšakmeņi ar nozīmīgiem ūdeni vāji caurlaidīgiem mālu un aleirolītu slāņiem, smilšakmeņu biezums sastāda vairāk kā 60-80% no kopējā Amatas ūdens horizonta biezuma. Ūdeni satur smalkgraudaini smilšakmeņi, kuri ir vāji cementēti ar mālainu un karbonātiski-mālainu cementu. Līgatnes pilsētai pieguļošajā teritorijā šis horizonts ir izplatīts tikai D daļā un tas nesatur ūdeņus.

Gaujas ūdens horizonts (D_{3gj}) izplatīts visā novada teritorijā, izņemot tās ziemeļu daļu Gaujas upes ielejā. Tas iegul zem Amatas un daļēji zem kvartāra nogulumiem. Gaujas ūdens horizonta augšējā daļa (līdz 40-45% no tā kopējā biezuma) pārsvarā veidota no māliem un aleirolītiem ar niecīgām smilšakmens starpkārtiņām. Horizonta apakšējā daļa veidota no smilšakmeņiem ar plānām aleirolītu starpkārtām. Ūdeni saturošie smilšakmeņi ir smalk- un vidēji graudaini, reizēm sīkgraudaini, saistvielu veido māla daļiņas un mālaini dzelzs savienojumi. Novada D daļā Gaujas ūdens horizonta ūdeņi ir spiedienūdeņi, bet Gaujas upes ielejas un Līgatnes pilsētas teritorijā kļūst par bezspiediena ūdens horizontu.

Gaujas ūdens horizonts ir galvenais novada ūdensapgādes avots. Horizonta virsma Augšlīgatnes ciema centralizētās ūdensapgādes rajonā atrodas 32-33 m dziļumā no

zemes virsmas. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 102-145,2 m dziļumā. Eksploataācijas urbumu debiti - 1,5 - 3,3 l/sec.

Līgatnes pilsētā tā virsmas dziļums D daļā sasniedz 43 m, bet Z daļā 3-10 m. Ūdensgūtnes teritorijā - Avotu ielā Gaujas ūdens horizonta biezums sasniedz 85 m un to pārklāj 10 m biezi kvartāra nogulumu. Statistiskie līmeņi atkarībā no reljefa absolūtajām augstuma atzīmēm mainās no 65 m D daļā līdz 5 m dziļumam Līgatnes pilsētas un Līgatnes upes ielejas teritorijā. Gaujas ūdens horizontā ierīkoto urbumu debiti sasniedz 1 līdz 6 l/sec., bet to īpatnējie debiti svārstās no 0,25 līdz 2,1 l/sec.

Burtnieku ūdens horizonts (D_{2br}) izplatīts visā novada teritorijā. Horizonta kopējais biezums ir 80 m un tas ieguļ zem Gaujas ūdens horizonta nogulumiem. Gaujas ielejā tas pārklāts ar kvartāra aluviāliem nogulumiem. Horizonta virsmas dziļums ir 57-145 m, Līgatnes pilsētā, ūdensgūtnes teritorijā - Avotu ielā - 95 m. Horizontu veido ritmiska smilšakmeņu un smilšainu aleirolītu ar māla starpkārtām slāņu mija. Ūdens saturošie smilšakmeņi ir smalkgraudaini ar niecīgu vidējgraudainu smilšakmeņu piejaukumu, sastopami arī sīkgraudaini smilšakmeņu paveidi. Cementācijas pakāpe ir vāja un vidēja, saistvielu veido māla daļiņas, dzelzs savienojumi, retāk karbonātiski mālaines daļiņas. Burtnieku horizonta ūdeņi ir spiedienūdeņi, kuru pjezometriskais līmenis Līgatnē un tās tuvākajā apkārtnē mainās 25-35 m robežās v.j.l. Zem zemes virsmas pjezometriskā līmeņa dziļums mainās no 60 m dienvidu daļā līdz +7m ziemeļu daļā (Gaujas upes ielejā Burtnieku ūdens horizontā ierīkotie urbumi fontanē). Ierīkotajos urbumos debits svārstās no 3,8 līdz 12 l/sec., īpatnējais debits mainās no 0,6 līdz 2 l/sec. Līgatnes pilsētā šo ūdens horizontu izmanto ūdensapgādes vajadzībām.

Ratnieku ciemā horizonts tiek izmantots ūdensapgādē. Šai rajonā Burtnieku ūdens horizonta virsma atrodas 120 – 125 m dziļumā no zemes virsmas (atkarībā no reljefa). Arukilas ūdens horizonts (D_{2ar}) sastopams visā novada teritorijā, tā kopējais biezums griezumā ir 90 m. Horizonts ieguļ zem Burtnieku horizonta nogulumiem. Tā virsmas dziļums mainās no 107 līdz 206m. Horizonts uzguļ Narvas reģionālajam sprostslānim un noslēdz aktīvās ūdens apmaiņas zonu. Arukilas ūdens horizonts veidots no aleirolītiem, māliem un smilšakmeņiem ar retām mergeļu starpkārtām. Ūdeni saturoši smilšakmeņi ir sīkgraudaini un smalkgraudaini, mālaini, aleirītiski, cementācija - vāja un vidēja, saistvielu veido māla daļiņas, mālaini dzelzs savienojumi un karbonātiski mālaines daļiņas. Horizonta ūdeņi ir spiedienūdeņi, kuru pjezometriskais līmenis Līgatnes apkārtnē atkarībā no reljefa var mainīties no dažiem metriem līdz pat 60 m.

Vides problēmas

Latvijā nav novērots reģionāls pazemes ūdeņu piesārņojums, bet konstatēti vairāk kā 1000 punktveida piesārņojumi, t.sk. dažādas nozīmes pamestie objekti: lielfermas, mehāniskās darbnīcas, konservu cehi, bijušās PSRS armijas teritorijas, minerālmēslu un pesticīdu noliktavas u.c.

Gruntsūdeņi vairāk vai mazāk ir piesārņoti ap jebkuru koncentrētu un pastāvīgu piesārņošanas avotu, piemēram, sadzīves un rūpniecisko atkritumu izgāztuvi, kā arī apdzīvoto vietu un lielfermu tiešā tuvumā.

Tā kā spiedienūdeņu horizontus klāj ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumi, artēziskie ūdeņi ir daudz drošāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Ja netiek ievērotas aizsargjoslas un nav ņemti vērā to aizsardzības nosacījumi, artēziskos ūdeņus var piesārņot caur ierīkotajiem urbumiem.

Kaut arī pazemes ūdeņi ir ievērojamāki tīrāki kā virszemes ūdeņi, eksistē to kvalitātes problēmas un piesārņojuma draudi. Turklāt pastāv arī tāda piesārņojuma draudi, kas radušies upju augštecēs. Lauksaimniecības ražošanas samazināšanās, tai skaitā fermu, ir samazinājusi arī piesārņojumu ar lauksaimniecībā izmantojamām ķīmikālijām. Ūdensapgādes un komunālo notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas sakārtošana, atbilstoši iestāšanās sarunās ar ES noteiktajam pārejas periodam, vidēji lielajās reģiona pilsētās bija jāveic līdz 2011.gadam, bet mazajās pilsētās un citās apdzīvotās vietās ar vairāk kā 2000 cilvēkekvivalentu lietotāju, jāveic līdz 2015.gadam, tā nodrošinot labu virszemes un pazemes ūdens kvalitāti.⁶ Viens no prioritārajiem Teritorijas plānojuma uzdevumiem ir aizsargāt ūdens baseinu tīrību un veicināt to racionālāku izmantošanu.

Ieteikumi

Ūdensapgādes urbumi jāaizsargā kā ūdens ņemšanas vietas. Stingra režīma aizsargjoslas rādiuss ap artēziskiem urbumiem mainās no 10 līdz 30 metriem. Neapsaimniekotie un tehniski nekvalitatīvie urbumi ir bīstamākais piesārņotājvielu „novadītājs” artēzisko ūdeņu horizontos. Īpaši tas attiecas uz teritorijām ar augstu infiltrācijas gradientu.

Pazemes ūdeņu aizsardzība ir arī pazemes ūdeņu resursu pasargāšana no izsīkšanas. Šim nolūkam ir ūdens lietošanas ierobežojumi jeb atļaujas, kuras, atbilstoši Valsts ģeoloģijas dienestā saņemtai „Pazemes ūdeņu atradnes pasei” jeb „Ūdensapgādes urbuma pasei”, izdod Reģionālā vides pārvalde. Sakarā ar niecīgu pazemes ūdeņu resursu izmantošanas pakāpi Līgatnes novadā nav izveidojušās izteiktas depresijas piltuves un patlaban šis jautājums nav īpaši aktuāls.

4.2.6. Meliorācija

Līgatnes novadā ir samērā daudz meliorēto zemju platības. Pēc meliorācijas kadastra datiem novadā ir 24 meliorācijas objekti ar kopējo meliorēto platību 3518 ha (61% no visām novada lauksaimniecībā izmantojamām zemēm). Līgatnes pilsētas lauksaimniecībā izmantojamās zemes nav meliorētas.

Novada teritorijā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas Skaļupe (ŪSIK kods 52318, garums 2,54 km), Kumada (ŪSIK kods 52322, garums 3,86 km) un Ķikutupe (ŪSIK kods 523182, garums 4,22 km) ar kopējo garumu 10,62 km.

Novadā atrodas ūdens notekas (novadgrāvji, kontūrgrāvji un susinātājgrāvji) 48,7 km garumā, liela diametra kolektori 2,36 km garumā, drenāža ar kopējo garumu 1865,96 km, 1262 drenu akas un 62 transporta būves.

Vides problēmas un ieteikumi

Daļa no Līgatnes novadā esošajām meliorācijas sistēmām nedarbojas projektētajā režīmā, līdz ar to būtu nepieciešams veikt to rekonstrukciju vai renovāciju.

⁶ Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums. I daļa. Esošā situācija, 2007

4.2.7. Purvi

Purvi aizņem 1770.6 ha (11%) novada kopplatības un veidojušies teritorijas dienvidrietumos (Sudas purvs), bet vairāki mazāki purvi arī austrumu daļā – Jānīšpurvs, Kaparpurvs, Žuburu, Lūsaru un Siena purvs. Novada dienvidrietumos atrodas plašais Sudas– Zviedru purvs. Tā platība 2575 ha (kopā ar teritoriju Mores pagastā). 2339 ha aizņem augstais purvs, 188 ha – pārejas purvs, 48 ha – zemais purvs. Sudas purva centrālajai daļai noteikts dabas rezervāta režīms, bet D daļā - dabas lieguma režīms. Šis ir lielākais un dabas vērtībām bagātākais purvs Gaujas Nacionālā parka teritorijā. Tā vidējais dziļums 3,9 m (maksimālais 13 m).

Sudas purva dienvidu pusē ir sēravoti, karsta kriteres, bebru aizprosti, kā arī bagāta dzīvnieku valsts. Tajā ir vairākas minerālaugšnes salas ar veciem jauktajiem mežiem. Purvā pārsvarā aug retas priedes un sīkkrūmi, purvu apņem galvenokārt vidēja vecuma skujuoku meži, bet nelielā platībā arī slapjie platlapju meži. Purvā aug reti un aizsargājami augi- mellenāju kārkls, palu staipeknītis, pundurbērzs. Raksturīgs spēcīgi attīstīts hidroloģiskais tīkls. Purva centrālajā daļā vairāki izteikti ciņu-lāmu, ciņu-akaču un ezeriņu kompleksu rajoni. Purva malās ir vairāki ezeri (lielākais Ratnieku - 58,2 ha). No purva iztek Sudas upe kas tā teritorijā veido labi izteiktu ieleju. Purvā un apkārtējos mežos ligzdo tādas retas putnu sugas kā melnais stārķis, dzērve (viens no lielākajiem ligzdošanas blīvumiem Latvijā), dzeltenais tārtiņš, rubenis, trīspirkstu dzenis. Sudas purvs ir nozīmīga vieta caurceļojošām zosīm (sējas zoss, baltpiers zoss - tūkstoši īpatņu vienlaikus). Purvs ir vienīgā vieta Gaujas nacionālajā parkā, kur regulāri uzturas vilki, purvs un apkārtējie meži ir iecienīta aļņu uzturēšanās vieta. Sudas upītē un purva ārmalā esošajos grāvjos mīt bebri.

4.2.8. Derīgie izrakteņi

Līgatnes novadā ir izpētītas divas smilts– grants, smilts atradnes („Vaisuļi” un „Sprinkšļu dzirnavas”) un noteikts viens māla prognozēto krājumu laukums („Līgatne”). Neviena no atradnēm šobrīd netiek izmantota.

Kūdras atradnes

Novada teritorijā pēc Kūdras fonda, kas sagatavots uz 1980.gada 1.janvāri, datiem atrodas tikai 9 kūdras atradnes vai to daļas. Visu atradņu kūdras krājumi aplēsti atbilstoši prognožu P kategorijai. Nav ziņu par to, ka kādā no atradnēm iegūta kūdra. Izvērtējot Kūdras fonda datus jāsecina, ka kūdras atradņu platība mainās no viena līdz 2130 ha, bet kūdras dziļumi svārstās no 0,9 līdz 11,6 m. Visu atradņu kopplatība ir 2295 ha un tajās sakopoti gandrīz 9 milj. m³ lieli kūdras resursi. Lielākā kūdras atradne ir Sudas-Zviedru (Nr.1894), kas novadā atrodas tikai daļēji un tā visa atrodas valsts aizsardzībā Gaujas nacionālā parka teritorijā, Sudas purva rezervāta zonā. Tās platība „nulles” robežās pārsniedz 2300 ha. Pārējās atradnes ir salīdzinoši nelielas. Visas atradnes, kas atrodas ārpus Gaujas nacionālā parka robežām veido zemā tipa kūdra, kuru to īpašniekiem var rekomendēt izmantot kā mēslojumu.

Vides problēmas un ieteikumi

Derīgo izrakteņu ieguves attīstība neizbēgami atstāj uz apkārtējo vidi gan īstermiņa, gan ilglaicīgu ietekmi. Karjera izstrādes gaitā tuvākajā apkārtnē paaugstinās putekļainība (PM10, PM25), trokšņa līmenis. Atkarībā no izstrādes intensitātes autoceļos pieaug transporta radītais noslogojums, kas sagādā neērtības novada iedzīvotājiem un tā apmeklētājiem iegūtā materiāla transportēšanas maršrutā.

Atkarībā no karjera izstrādes tehnoloģijas var tikt veikta gruntsūdeņu pazemināšana, kas rada depresijas piltuvi lielākā vai mazākā teritorijā. Šīs piltuves ietekme var būt ar ārkārtīgi negatīvām sekām, kas izpaužas gan kā ūdensapgādes traucējumi vai ūdensieguves izbeigšanās mājāsaimniecībās, gan arī apkārtnes teritorijas nosusināšana.

Tā kā novadā ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās hidroģeoloģiskais režīms ir noteicošais to saglabāšanai esošā stāvoklī, tad tā izmaiņas var radīt neatgriezeniskas sekas dabas aizsardzības jomā. Pie paliekošām ietekmēm ir jāmin arī ainavas izmaiņas reģionā, jo tiek mainīts apkārtnes mikroreljefs. Karjeru rekultivācijas rezultātā (pie gruntsūdens pazemināšanas tehnoloģijas) tiek izveidotas jaunas mākslīgas ūdenskrātuves, kas šajā mikroteritorijā ir jauns ainavas elements.

Atbilstoši Gaujas nacionālā parka likumam (ar labojumiem, kas veikti līdz 2011.gada 1.janvārim) 4.panta 1. Punktā noteiktajam : „, (1) Ar pārvaldes rakstveida atļauju drīkst: 1) veikt derīgo izrakteņu ieguvī,...”.

Līdz ar to, ja ir paredzēts uzsākt derīgo izrakteņu ieguvī jaunā vietā vai paplašinot esošos licences laukumus, jāizvērtē iespējamā ietekme uz aizsargājamām sugām un biotopiem, sevišķi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, to apkārtnē un mikroliegumu tuvumā. Respektīvi, pirms derīgo izrakteņu ieguves ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Īpaša uzmanība pievēršama kūdras ieguves attīstībai, jo tā maina apkārtnes hidroģeoloģisko režīmu, kas var negatīvi ietekmēt plašas teritorijas.

4.2.9. Meži

Pēc VZD datiem Līgatnes novadā uz 01.01.2011. meži aizņēma 7620,9 ha teritorijas, kas sastāda 45,6% no visas novada kopplatības.

Savukārt pēc Valsts meža dienesta datiem uz 2011.gada 27.septembrī Līgatnes novadā meža zemes aizņēma 8851,13 ha novada teritorijas.

Pēc Valsts meža dienesta datiem uz 27.09.2011. 56,4% meža zemju platības piederēja privātīpašniekiem, valsts īpašumā atradās 38,8%, savukārt pašvaldības īpašumā bija tikai 4,8% no visām novada meža zemēm.

Saskaņā ar valsts meža dienesta datiem 66,8% no novada mežu teritorijām atrodas Gaujas nacionālā parka teritorijā. Gaujas nacionālā parka teritorijā atrodas 50,2% valsts mežu zemes, 47% privāto mežu zemes un 2,8% pašvaldības mežu zemes.

Līgatnes novadā dominējošie ir mīkstie skuju koki, kas aizņem 57,7% no visām mežaudžu platībām, pēc tam seko mīkstie lapu koki, kas aizņem 41,1% no visām platībām (4.5.tabula).

4.5.tabula. Valdošo koku sugu sadalījums pēc platības (ha) Līgatnes novadā (2010.).

Avots: Meža statistika 2011.gads. Valsts meža dienesta dati.

Suga	Platība	%
Priede	1651,5	24,3
Lapegle	4,0	0,1
Egle	2263,7	33,3
Bērzs	1845,8	27,2

Suga	Platība	%
Melnalksnis	13,2	0,2
Apse	335,2	4,9
Baltalksnis	533,9	7,9
Liepa	55,4	0,8
Vītols	3,4	0,1
Blīgzna	3,9	0,1
Citi mīkstie lapu koki		0,0
Ozols	41,8	0,6
Osis	17,5	0,3
Goba, vīksna	16,8	0,2
Kļava	2,0	0,0
Skuju koki kopā	3919,2	57,7
Mīkstie lapu koki kopā	2790,73	41,1
Cietie lapu koki kopā	78,1	1,2
Visas sugas kopā	6788,0	100

Mežaudzes sistematizē pēc mežaudzes augsnes un mitruma apstākļiem, uzbūves, atjaunošanās gaitas un produktivitātes. Viena meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs piemēro vienveidīgus meža apsaimniekošanas principus. Līgatnes novadā dominē mežaudzes uz sausām minerālaugsnēm, kas aizņem lielāko daļu (80,8%) no visām mežaudzēm. Šādi augsnes apstākļi norāda par salīdzinoši labām meža apsaimniekošanas iespējām un mazākiem kapitālieguldījumiem meža infrastruktūrā.

4.6.tabula. Mežaudžu sadalījums meža augšanas apstākļu tipos Līgatnes novadā (2010.).

Avots: Meža statistika 2011.gads. Valsts meža dienesta dati.

Meža augšanas apstākļu tips	Platība (ha)	Platība (%)
Mežaudzes uz sausām minerālaugsnēm (80,8%)		
Sils	1,9	0,0
Mētrājs	35,4	0,6
Lāns	366,4	6,7
Damaksnis	2180,7	39,8
Vēris	2674,9	48,8
Gārša	226,0	4,1
Kopā	5485,2	100,0
Mežaudzes uz slapjām minerālaugsnēm (5,6%)		
Grīnis	1,4	0,4
Slapjais mētrājs	33,9	9,0
Slapjais damaksnis	174,6	46,2
Slapjais vēris	161,5	42,7
Slapjā gārša	6,7	1,8
Kopā	378,1	100,0
Mežaudzes uz slapjām kūdras augsnēm (6,6%)		
Purvājs	153,6	34,1
Niedrājs	231,0	51,3
Dumbrājs	61,6	13,7
Liekņa	4,3	1,0
Kopā	450,5	100,0
Mežaudzes uz nosusinātām minerālaugsnēm (2,7%)		
Mētru ārenis	12,2	6,7
Šaurlapu ārenis	127,4	70,3
Platlapju ārenis	41,6	23,0
Kopā	181,2	100,0
Mežaudzes uz nosusinātām kūdras augsnēm (4,3%)		

Meža augšanas apstākļu tips	Platība (ha)	Platība (%)
Viršu kūdrēnis	33,5	11,4
Mētru kūdrēnis	47,4	16,2
Šaurlapu kūdrēnis	171,0	58,4
Platlapju kūdrēnis	41,0	14,0
Kopā	292,9	100,0
Pavisam kopā	6788,0	100

Meža ugunsbīstamība ir atkarīga no meža augšanas apstākļu tipa, meža vecuma, koku sugas, zemsegas, paaugas, pameža un pielūžņojuma. Mežus pēc to ugunsbīstamības iedala piecās klasēs.

Saskaņā ar 2010.gada datiem vairāk kā puse (51,8%) no mežiem iekļauti 4. un 5. klasē, kurām ugunsbīstamība ir zema vai ļoti zema. No visām mežu platībām 32,4% iekļautas 3. klasē ar vidēju ugunsbīstamību un tikai 15,8% mežiem ir noteikta paaugstināta vai augsta ugunsbīstamība (1. un 2. klase).

Vides problēmas

1. un 2. klases meži ir sevišķi ugunsbīstami un prasa speciālu uzmanību organizējot mežu apsardzību pret ugunsgrēkiem, īpaši pavasara un vasaras sezonās. Šajos mežos ir vislielākā degamība vai aizdegšanās iespēja, kas atkarīga no mežu apmeklētības, pilsētu, apdzīvotu vietu, dzelzceļu un ceļu tuvumā. Ceļu tīkla biežība meža zemju platībās ir kopumā apmierinoša un līdz ar to arī pieejamība potenciālajām ugunsgrēka vietām, kas ir viens no galvenajiem ugunsdrošības rādītājiem, ir apmierinošā līmenī.

4.2.10. Ainavas

Pēc Latvijas ainavu rajonēšanas shēmas, ko izstrādājis K.Ramans, Līgatnes novada teritorijas lielākā daļa iekļaujas Gaujaszemes ainavzemes Gaujavas ainavapvidū. Teritorijas R daļā raksturīga līdzenuma ainava - smilšaino līdzenumu mežaine, bet A pusē – viļņota reljefa ainava - smilšmāla un mālsmilts mežāru viļņaine.

Novadā izdalāmas sekojošas ainavu telpas ar tām raksturīgām ainavām un ainavu elementiem:

Gaujas senlejas ainavu telpa veido unikālu ainavas telpu ar terasēm un pazeminājumiem. Gaujas senleja ietver Gaujas upes ieleju un tās pieteku ieleju lejasdaļas, kā arī šauri pieguļošo reljefa joslu abos Gaujas krastos. Upes krasti ir stāvi un klinšaini. Raksturīgi ierobežoti skati vai arī šauras skatu perspektīvas pa Gaujas gultni, tomēr ainavas daudzveidība un dinamiskums nosaka, ka Gaujas senlejas ainavu vizuāli estētiskā ziņā var pieskaitīt pie Latvijas unikālajām un izcilajām ainavām. Ainavas vizuālo vērtību palielina smilšakmens un māla nogulumu atsegumi, gravas un to saposmotās senlejas nogāzes. Izcila skatu vieta ir skats no Līgatnes – Kārļu ceļa uz Skaļupes ieleju, Skaļupes kalnu un Gaujas senlejas mežiem.

No saskatāmības viedokļa labi pārskatāmas ir ainavas Līgatnes dabas takās (Cepurīšu kalna skatu tornis, no kura paveras izcils skats uz Gaujas senleju), kā arī no vairākiem skatu punktiem Gaujas senlejā un to pieteku ielejās.

Līgatnes senlejas ainavu telpas raksturu nosaka upes senleja ar stāvām vai terasētām senlejas nogāzēm, kas apaugušas ar priežu, priežu – egļu, vietām ar platlapju mežaudzēm. Raksturīgi ierobežoti skati, vai arī šauras skatu perspektīvas pa gultni,

tomēr ainava ir daudzveidīga un dinamiska, jo saskatāma no ceļiem, kas iet paralēli ielejai. Ielejā vai tās tuvumā atrodas tādi vizuāli augstvērtīgi ainavu elementi, kā Ķempju dzirnavas un Jaunķempju muiža.

Līgatnes – Mores mežāru viļņaines ainavu telpa raksturojas ar vaļņu un pauguru miju ar reljefa pazeminājumiem, kuros atrodas pļavas un nelieli purvi. Vaļņu virsotnēs lauksaimniecības zemes mijas ar mežu masīviem, kur dominē egļu – sīklapju meži. Ainavas kopējā struktūra ir mozaīkveida. Šeit atrodas novada augstākie punkti – Vaisuļkalns un Grantskalns.

Pārsvārā dominē tuvas un vidēji tuvas skatu perspektīvas. Svarīgs ainavu elements ir viensētas, kas papildina ainavas mozaīku un ir izvietojušās galvenokārt lielceļu malās. Lielākā daļa no lauksaimniecības zemēm ir meliorētas, bet diemžēl daudzi tūrumi ir aizauguši ar krūmājiem un meliorācijas sistēmas ir bojātas.

Sudas – Zviedru purva ainavas telpa veido atsevišķu, no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgu un unikālu purvaines ainavas telpu, kur dominē purvu un mitrāju ainavas. Raksturīgs līdzens reljefs. Daudz dažādu unikālu ainavu elementu – ezeri, akači, purva salas u.c. Liela bioloģiskā daudzveidība un maz pārveidota dabiskā ainava ar plašiem un tāliem skatiem.

Augšlīgatnes daļēji urbanizētā ainavas telpa aizņem Augšlīgatnes teritoriju un tās tuvējo apkārtni, kas koncentrējusies autoceļu A2 Rīga-Sigulda-Igaunijas robeža (Veclaicene) un P32 Līgatne (Vidzemes šoseja)-Skrīveri tuvumā. Ainavu telpu veido vēsturiski izveidojusies apbūve, tehniskās un ražošanas infrastruktūras objekti, ielas, kā arī kultūrvēsturiskie un dabas elementi un teritorijas.

Līgatnes pilsētas urbanizētā ainavas telpa aizņem Līgatnes pilsētas teritoriju, kas ir unikāla ar savu ainavu daudzveidību un izteikti krāšņo reljefu. Pilsētas ainavisko savdabību veido Gaujas un Līgatnes upītes ielejas reljefs un stāvie krasti ar smilšakmens atsegumiem. Gaujas senieleja ar priežu mežu apaugušām nogāzēm un virspalu terasēm ir pieskaitāma pie Latvijas unikālākajām ainavām. Ainavas vizuālo vērtību paaugstina senielejas morfoloģija (plašums un dziļums), daudzās sāngravas, Devona noguluma smilšakmens un māla atsegumi.

Pilsētas teritorijā var izdalīt vairākas ainavu telpas.

Gaujas senlejas ainavu telpa aizņem praktiski visu pilsētas teritoriju, izņemot pašu tās D daļu, kuru veido Līgatnes senlejas ainavu telpa. Ielejās atrodas tādi vizuāli augstvērtīgi ainavu elementi kā Lustūzis un Anfabrikas klintis.

Kā unikālu ainavu teritoriju Līgatnes pilsētā var izdalīt Līgatnes pilsētas vēsturisko centru (vēsturiskais fabrikas ēkas apbūves komplekss - Līgatnes papīrfabrika, dzīvojamo rindu māju komplekss).

Vides problēmas un risinājumi

Ainavu degradāciju galvenie cēloņi ir zemes tiesisko valdītāju maiņa un zemes lietošanas veidu maiņa.

Ar teritorijas plānojuma palīdzību ir jānovērst ainavas degradāciju iespējas un jāparedz saglabāt tradicionālo lauku mozaīkveida ainavu. Plānojot attīstību jāņem

vērā, ka lauksaimniecība ir pamats vides daudzveidības un ainavisko vērtību saglabāšanā, tomēr lielas vienlaidus lauksaimniecības platības degradē dabas daudzveidību un ainavu. Viena no nozīmīgākajām novada ekosistēmām ir meži. Negatīvu ietekmi uz meža bioloģisko daudzveidību atstāj lauku vides mozaīkveida ainavas izzušana, kā arī šobrīd reģionā vērojamā mežu intensīvā izmantošana, īpaši privātajos mežos. Ainavas uztveri mazina ar krūmiem aizaugošās ceļmalas, mežu kailcirtes gar ceļiem, neņemot vērā ainavas vērtību.

Līdz ar to jebkurš lauksaimniecības attīstības priekšlikums, kā arī lauksaimniecības zemju apmežošanas vai derīgo izrakteņu ieguves plānojums ir rūpīgi apsverams teritorijas plānojuma ietvaros atbilstoši Gaujas nacionālā parka likumam un pārējai likumdošanai.

Kā efektīvs ainavu aizsardzības pasākums ir minams Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 3.2.9.3. punkts, kas paredz jaunveidojamo zemes vienību minimālo platību Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonā (ārpus pilsētas un ciemu robežām) ne mazāk par 10 ha un ārpus pilsētas un ciemu robežām un Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonās ne mazāku par 2 ha.

Prasības ainavu saglabāšanai ir noteiktas Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 10.2. punktā, un Vides pārskata autori uzskata, ka tie nodrošina tradicionālo ainavu saglabāšanu novadā.

4.3. Vides kvalitāte

4.3.1. Ūdenssaimniecības raksturojums. Ūdensapgāde

Līgatnes novadā pastāv 5 centralizētās ūdensapgādes sistēmas (1 Līgatnes pilsētā, 4 Līgatnes pagastā), kuras uztur Līgatnes novada domes Komunālo pakalpojumu un teritoriju labiekārtošanas nodaļa. Kopējais ūdens ieguves avotu (artēzisko urbumu) skaits ir 11, no kuriem izmantoti tiek 10. Līgatnes novada centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido 16.31 km plašs ūdensapgādes tīkls, 7.5 km garumā Līgatnes pilsētā un 8.81 km – Līgatnes pagastā, novadā atrodas 3 ūdenstorni, no kuriem izmantoti tiek 2. Līgatnes pilsētā ir divas ūdens attīrīšanas stacijas, Līgatnes pagastā ir četras, kuras jauda ir 20, 5, 25, 2 m³/h.

2008.gada novembrī tika uzsākta projekta „*Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnē*” (*Kohēzijas Fonds*) īstenošana. Projekta ietvaros ir ierīkots jauns dziļurbums, jauna atdzelžošanas stacija, rekonstruēts ūdenstornis, izbūvētas astoņas jaunas KSS, izbūvēti ūdensapgādes tīkli ~3km. Plānotais īstenošanas termiņš 2013.gada novembris.

2007.gadā tika īstenots projekts Līgatnes pagasta Augšlīgatnes ciema ūdenssaimniecības sakārtošana. Projekta ietvaros izbūvēta ūdens sagatavošanas stacija, 216 m ūdensvada. Izbūvēti 3537 m ūdensvada posmā Centrs–Birzes un 1868 m ūdensvada posmā Elektroveci, tīrā ūdens rezervuārs, tika rekonstruēta ūdens sagatavošanas stacija un 5 ūdenskrātuves atbilstoši ārējās ugunsdzēsības prasībām. Dzeramā ūdens kvalitāte Augšlīgatnes ciemā, pēc realizētā ūdenssaimniecības projekta ir atbilstoša normām un vērtējama kā laba, bet Līgatnes pilsētā, pēc realizētā

ūdenssaimniecības projekta, sākot ar 2010. gada novembri, ir atbilstoša normatīvo aktu prasībām.

Lai pilnībā sakārtotu ūdenssaimniecības sistēmu Līgatnes novadā, Līgatnes pilsētā būtu nepieciešama ūdensvada nomaiņa no artēziskā urbuma līdz ūdenstornim (~500m), ūdensvadu pievadu nomaiņa no maģistrālā ūdensvada līdz daudzdzīvokļu mājām, kā arī ūdensvada nomaiņa Brīvības ielā (~ 150m).

Plānots, ka 2012. gadā tiks uzsākta ūdenssaimniecības projekta trešā kārtā, kur paredzēta pilsētas dzeramā ūdens maģistrāles izbūve uz Sprīņu dzīvojamo mikrorajonu un to savienošana ar Ķempju tīklu. Tas nodrošinās gan alternatīvu ūdens piegādi Līgatnes pilsētai un Ķempjiem, gan radīs jaunas iespējas sistēmas efektīvai darbībai.

Ir paredzēts uzsākt projektu „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnes novada „Skaļupēs” (ERAF)”, kura ietveros plānots Skaļupju iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt kvalitatīvu dzeramo ūdeni. Projekta ietvaros tiks rekonstruēti ūdensvadi ~ 760m, izbūvēti hidranti. Projektu plānots pabeigt līdz 2013.gada septembrim.

4.3.2. Kanalizācija un notekūdeņu attīrīšana

Kopējo Līgatnes novada kanalizācijas infrastruktūru veido 19.59 km plašs kanalizācijas tīkls, 12 kanalizācijas sūkņu stacijas, no kurām 5 atrodas Līgatnes pilsētā, un 7 Līgatnes pagastā, 4 notekūdeņu attīrīšanas stacijas (2 atrodas Līgatnes pilsētā ar jaudu 100 un 77 m³/dnn un 2 – Līgatnes pagastā ar jaudu 250 un 200 m³/dnn). Novadā ir 3 centralizētās kanalizācijas sistēmas – 2 Līgatnes pilsēta un 1 Līgatnes pagastā.

44% no Līgatnes pilsētas iedzīvotājiem un 33% no Līgatnes pagasta iedzīvotājiem, kā arī 13 uzņēmumi un iestādes Līgatnes novadā izmanto kanalizācijas pakalpojumus.

Realizējot Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu „Ūdenssaimniecības attīstība Līgatnē”, 2010. gadā ir uzbūvēta notekūdeņu attīrīšanas stacija Gaujasmalā un izbūvēts 62% no paredzētajiem notekūdēns savākšanas tīkliem.

Iepriekš minētā projekta „*Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnē*” (*Kohēzijas Fonds*) ietvaros ir izbūvētas jaunas NAI pie Līgatnes novada kultūras nama un Gaujasmalas rajonā, izbūvēti kanalizācijas spiedvadi ~1,1 km, izbūvēta viena otrā pacēluma sūkņu stacija un priekšattīrīšanas iekārta. Plānotais īstenošanas termiņš 2013.gada novembris.

2007.gadā tika īstenots projekts Līgatnes pagasta Augšlīgatnes ciema ūdenssaimniecības sakārtošana. Projekta ietvaros izbūvēta kanalizācijas sūkņu stacija, 410 m kanalizācijas spiedvada un 115 m paštecības kanalizācijas vada, rekonstruēti 853 m kanalizācijas tīklu. Kanalizācijas pakalpojumu uzlabošanai izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, 5 kanalizācijas sūkņu stacijas, 840 m kanalizācijas spiedvada, 3530 m kanalizācijas tīklu, rekonstruēti 341 m kanalizācijas tīklu.

Paredzēts uzsākt projektu „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnes novada „Skaļupēs” (ERAF)”, kura ietveros plānots Skaļupes iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt notekūdeņu attīrīšanu. Projekta ietvaros tiks rekonstruēti kanalizācijas tīkli ~ 755m, rekonstruēta NAI. Projektu plānots pabeigt līdz 2013.gada septembrim.

Ir plānots izbūvēt spiedvadus, lai notekūdeņus novadītu uz SIA „Papīrfabrika „Līgatne”” attīrīšanas iekārtām tādējādi pabeidzot projekta pirmās kārtas realizāciju.

Paredzams, ka projekta otrā kārta, kurā tiks pievienota Līgatnes pilsētas Kalnu iela, tiks realizēta 2012. gadā. Kopumā realizējot šos projektus, Līgatnes pilsētā tiks attīrīti 98% kanalizācijas notekūdeņu.

Vides problēmas un risinājumi

Pašreiz Līgatnes pilsētā vietām nav pieejama, un ne visur ir apmierinoša to kvalitāte. Līgatnes pagastā Ķempju apdzīvotā vietā nepieciešama attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas tīkla izbūve.

4.3.3. Gaisa kvalitāte

Kā gaisa piesārņojuma avotus Līgatnes novadā var izdalīt stacionāros (katlu mājas, kokzāģētavas) un mobilos piesārņojuma avotus (autotransports, dzelzceļš). Lielākie gaisa piesārņojuma avoti novada robežās atrodas Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā.

Papīrfabrikas „Līgatne” teritorija atrodas katlu māja, mehāniskā darbnīca ar akumulatoru lādēšanas iecirkni, ka arī mehāniskā iecirkņa metinātava. Šie ir galvenie emisijas avoti Līgatnē. Emisiju avots ir arī papīrmašīnas un papīra sagriešanas iekārtas, kuru darbības rezultāta rodas putekļi.

Uzņēmuma ēku un ražošanas korpusu siltumapgādei izmanto lokālo katlu māju. No katlu mājas atmosfērā izdalās izkliedētās cietās daļiņas, oglekļa dioksīds, oglekļa oksīds un slāpekļa oksīdi. Cieto daļiņu uztveršanai ir uzstādītas attīrīšanas iekārtas – multiciklons. Katlu mājā ir uzstādīts tvaika katls GLOBAL-G500 ar nominālo jaudu 5,8 MW. Katla lietderības koeficients ir 80%. Kā kurināmo izmanto šķeldu (nominālais patēriņš 75 000 m³ber/gada). Tvaika katlu izmanto tehnoloģisko procesu nodrošināšanai, tāpēc tas darbojas nepārtrauktā režīmā 24 h/dnn un aptuveni 340 dienas gadā.

Piesārņojuma avots ir 65 m augstais un 0,9 m diametra dūmenis. Pie šī paša dūmeņa ir piesaistīts arī rezerves tvaika katls ar nominālo jaudu 26,5 MW (katlu nav plānots darbināt ar nominālo jaudu, jo siltuma pīķa slodze papīrfabrikā nepārsniedz 5,8 MW), kurā par kurināmo izmanto dabas gāzi.

Līdz ar to dūmsūknis ar jaudu 31837 m³/h spēj pilnībā nodrošināt dūmgāzu aizvadīšanu no katlu mājas.

Pārējie lielākie stacionārie gaisa piesārņotāji novadā ir katlu mājas Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā.

Ārpus pilsētas un ciemiem nav lielu piesārņojuma avotu, kas varētu būtiski ietekmēt vides kvalitāti un cilvēku veselību, šeit neatrodas lieli rūpnieciska rakstura uzņēmumi, kā arī liela apjoma naftas produktu vai ķīmikāliju glabātuvju vai cita līdzīga rakstura uzņēmumu, kas varētu radīt piesārņojuma risku, līdz ar to var teikt, ka lauku teritorijās ir relatīvi tīra vide.

Gaisa kvalitāti lauku teritorijā galvenokārt ietekmē emisija no autotransporta un no apkures rezultātā radītajiem izmešiem.

Mājokļu apkurē par kurināmo pārsvarā tiek izmantota koksne, apjomi ir nelieli, līdz ar to siltumapgādes objekti nav uzskatāmi par nozīmīgiem vides kvalitāti pazeminošiem faktoriem.

Aktivitātes kokapstrādes u.c. jomās saistīta ar dažu nelielu uzņēmumu darbību (izsniegta „C” kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas) un to darbība vērtējama kā vides situāciju būtiski neietekmējoša.

Stacionāro piesārņojuma avotu inventarizācija pilnīgu priekšstatu par atmosfēras gaisa piesārņošanu nedod, jo piesārņojošo emisiju daudzums ir iegūts aprēķinu ceļā.

Jāatceras, ka ir iespējams lokāls, mazāka mēroga piesārņojums, piemēram, mazās katlumājas tuvējā apkārtnē, ja tā darbojas ar nekvalitatīvu kurināmo vai iekārtam. Taču šāda veida gaisa piesārņojuma problēmas ir arī lokāli risināmas, jo ir skaidri nosakāms piesārņojuma avots un parasti ir zināmi arī tehniskie risinājumi.

Netiek apkopoti dati par piesārņojuma daudzumu no individuālo māju apkures, lauksaimnieciskās darbības, minerālmēslu un pesticīdu lietošanas, celtniecības un remontu darbiem.

Tā kā Līgatnes novadu un Augšlīgatnes ciemu šķērso valsts galvenais autoceļš A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Vecclaicene), tad būtisku piesārņojumu šeit rada mobilie piesārņotāji (autotransports). Autotransporta bīstamākie atgāzu sārņi ir oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi, ogļūdeņraži un aldehīdi. Saskaņā ar VAS „Latvijas valsts ceļi” informāciju vidējā diennakts satiksmes intensitāte 2011.gadā uz valsts galvenā autoceļa A2 posmā Sigulda – Līgatne bija 7160 automašīnas diennaktī, no kurām 1289 bija kravas transports. Savukārt valsts galvenā autoceļa A2 posmā Līgatne – P20 diennaktī vidēji pārvietojās 6462 automašīnas, no kurām 1292 bija kravas transports.

Vides problēmas un risinājumi

Kopumā atmosfēras kvalitāte Līgatnes novadā var raksturot kā labu un atbilstošu normatīvu prasībām, līdz ar to gaisa kvalitāte novadā nav atzīmējama kā vides problēma.

4.3.4. Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves atkritumi

Atbilstoši likumam „Par pašvaldībām” Līgatnes novada dome nodrošina atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu Līgatnes novadā. Darbības regulēšanai ir izdoti saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu Līgatnes novadā. Saimniecisko

darbību nodrošina Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (SIA ZAAO), kas savāktos atkritumus nogādā cieto sadzīves atkritumu noglabāšanas poligonā „Daibe” Pārgaujas novadā.

Lai noturētu atkritumu apsaimniekošanas tarifu esošajā līmenī, pašvaldība lielu uzmanību pievērš šķiroto atkritumu vākšanai. Šim nolūkam lielākajos atkritumu savākšanas laukumos tiek palielināts šķiroto atkritumu konteineru skaits proporcionāli samazinot sadzīves atkritumu konteineru skaitu.

Licences darbībai minētajā jomā saņēmusi arī SIA „Jumis”, kas nodrošina „Latvijas Zaļā punkta” sistēmas ieviešanu Latvijā, veicot cieto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, liulgabarīta atkritumu izvešanu, izgāztuves apsaimniekošanu un izlietotā iepakojuma dalīto vākšanu.

Liela gabarīta atkritumi tiek izvesti ne retāk kā vienu reizi gadā. Šādu atkritumu savākšanai tiek organizētas speciālas kampaņas, kuru laikā, īpaši atzīmētās vietās, novada iedzīvotāji var novietot liela gabarīta atkritumus. Būtisks ieguldījums atkritumu savākšanā ir Līgatnes novada vidusskolai, kas sadarbībā ar SIA „Papīrfabrika Līgatne” vairākas reizes gadā rīko makulatūras vākšanas kampaņas.

2005.gadā izveidots šķiroto atkritumu laukums Augšlīgatnē pie katlu mājas Dārza ielā.

Novada teritorijā līdz 2001.gadam atradās atkritumu izgāztuve „Garteči” 2 ha platībā, kas 2004.gadā ir slēgta un rekultivēta.

Bīstamie atkritumi

Bīstamos atkritumus Līgatnes novadā nenožīmīgos daudzumos rada Līgatnes rehabilitācijas centrs. Atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai centram ir noslēgta vienošanās par šo atkritumu apsaimniekošanu ar specializētu firmu.

Sadzīves bīstamie atkritumi parasti ir laku, krāsu aerosolu bundžas, mazās baterijas, termometri u.c. Raksturīgākie atkritumu ražotāji ir autoservisi un remontdarbnīcas, nolietotā autotransporta apsaimniekotāji un autotransporta uzņēmumi. To darbībā rodas izstrādātās eļļas, naftas produktu saturošie ūdeņi, filtru materiāli, autoriepas, akumulatori, absorbenti, šķīdinātāji. Bīstamos atkritumus rada arī celtniecības uzņēmumi ar būvgružiem, kas satur bīstamas vielas.

Vides problēmas un risinājumi

Izanalizējot atkritumu saimniecības jomu Līgatnes pagastā var secināt, ka tā nav atzīmējama kā vides problēma. Novadā nav lieli autoservisi, bet rehabilitācijas centrā bīstamo atkritumu savākšana ir labi organizēta atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

4.3.5. Piesārņotās vai potenciāli piesārņotās vietas

Potenciāli piesārņotas vietas ir augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēkas, ražotnes vai citi objekti, kuri, pēc nepārbaudītas informācijas, satur vai var saturēt piesārņojošas vielas. Potenciāli piesārņotās vietas ir izveidojušās cilvēka darbības rezultātā - ražojot, uzglabājot indīgas vielas, veidojot izgāztuves.

Saskaņā ar likuma „Par piesārņojumu” (15.03.2001.) noteikto, LVĢMC apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā.

Līgatnes novadā ir reģistrētas trīs potenciāli piesārņotās vietas:

- SIA „Papīrfabrika „Līgatne”, kurā notiek papīra un kartona ražošana (reģistrācijas Nr. 42115/4206);
- SIA „Pīlādži-2” kokapstrādes iekārta (reģistrācijas Nr.42628/4471);
- SIA „Kalna Rauduvītes” kokapstrādes iekārta „Sidrabos” (reģistrācijas Nr. 42628/4529).

Vides problēmas un risinājumi

Šajās potenciāli piesārņotajās vietās, lai novērstu vai nepieļautu vidi apdraudošu situāciju, ir jāievēro attiecīgajos likumdošanas aktos noteiktās normas un preventīvie pasākumi (gaisa filtri, notekūdeņu savākšana, produkcijas un izejmateriālu droša un vidi saudzējoša uzglabāšana u.c.).

4.4. Tūrisms un rekreācija

4.4.1. Tūrisms

Līgatnes novads ir viens no populārākajiem tūristu galamērķiem Latvijā. Novadā tūrisma sekmēšanai ir ierādīta nozīmīga vieta, un šīs nozares attīstības vadlīnijas ir sagatavotas ciešā sadarbībā ar Gaujas nacionālā parka administrāciju.

Apzinoties Līgatnes tūrisma potenciālu, Līgatnes novada pašvaldība aktīvi līdzdarbojas tūrisma popularizēšanā, infrastruktūras izveidē, interesentu saliedēšanā, veido sadarbību un slēdz līgumus ar Līgatnes novada un tuvākās apkārtnes tūrisma uzņēmējiem, kā arī aktīvi tiek rīko sanāksmes 2010.gada maijā izveidotā Tūrisma informācijas centra (TIC) un tūrisma uzņēmēju sadarbības modeļu veidošanai. Tiek gatavota tūrisma produktu atlaižu politika ar vienota tūrisma piedāvājuma modeli.

Galvenie novada apskates objekti - Vienkoču parks, koka karošu darbnīca, smilšakmens, alas, Līgatnes dabas parks, rehabilitācijas centrs, padomju slepenais bunkurs, ir ieguvuši plašu popularitāti ne tikai Latvijas iedzīvotāju vidū, bet arī ārvalstu apmeklētājos tie ir iztaisījuši patiesu interesi.

Līgatni šķērso starptautisks 1296 km garš velomaršruts *Tour de LatEst*, kas iet cauri divām valstīm – Latvijai un Igaunijai.

Ir izstrādāts velomaršruts *No Cēsīm pa Gaujas nacionālo parku*, kurā kā apskates objekti ir iekļauti Kvēpenes pilskalns, Līgatnes pārceltuvs, Līgatnes dabas takas, Ķūķu iezis, Zvārtes iezis, Ainavu krauja, Āraišu ezerpils, Āraišu vējdzirnavas, Rakstu klintis, Ērgļu klintis, Rāmnieku tilts, Kalēja ala, Sarkanās klintis.

Kā otrs ir izstrādāts 48 km garš velomaršruts pa Līgatnes novadu, iekļaujot tajā cilvēku veidotos mākslas un kultūras objektus, dzīvojamās ēkas un sabiedriskas iestādes, papīrfabriku, kā arī dabas veidotos objektus – alas, iežus un upes, kas galvenokārt atrodas Gaujas nacionālā parka teritorijā.

Pateicoties rūpīgajai plānošanai un optimāli veiktajiem labiekārtošanas darbiem, tūrisma attīstība novadā nerada apkārtējo vidi apdraudošu antropogēno slodzi un apdraudējumu dabas vērtībām.

Ieteikumi.

Lai velobraucējiem būtu drošā pārvietošanās Līgatnes novada teritorijā, ir atbalstāma iecere izveidot velo celiņu, kas savienotu Augšlīgatni un Līgatni.

Lai varētu izmantot Ratnieku atpūtas kompleksu tūrisma vajadzībām, ir nepieciešams sakārtot autoceļu, kas savieno Augšlīgatni ar kompleksu.

4.4.2. Transports

Līgatnes novada teritoriju šķērso:

- valsts galvenais autoceļš A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Vecclaicene). Šis ceļš nodrošina satiksmi starp Līgatni, Rīgu un Cēsīm. Pēc Latvijas Valsts ceļu datiem Līgatnes novadu šķērsojošais ceļa posms ir labā stāvoklī;
- 7 valsts vietējie autoceļi (novada administratīvos centrus savieno ar novada pilsētām, novada apdzīvotām teritorijām, kurās atrodas pagastu pārvaldes, ciemiem vai citiem valsts autoceļiem vai savā starpā atsevišķu novadu administratīvos centrus):

A2 Rīga–Sigulda–Igaunijas robeža (Vecclaicene), aizsargjosla 100 m no ceļa ass;

P32 Augšlīgatne–Skrīveri, aizsargjosla 60 m no ceļa ass;

V83 Sigulda–Vildoga–Līgatne, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V282 Līgatnes stacija–Vildoga, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V283 Mūrnīki–Līgatne–Augšlīgatne, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V284 Līgatne–Asaru ezers–Nītaure, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V326 Līgatnes stacija–Augšlīgatne, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V327 Līgatnes stacija–Līgatne, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;

V328 Pievedceļš Ratniekiem, aizsargjosla 30 m no ceļa ass;.

Kopējais pašvaldības ceļu garums novadā ir 95,135 km, no kuriem 4,485 km atrodas Līgatnes pilsētas teritorijā, bet 90,650 km pārējā novada teritorijā. No visiem pašvaldības ceļiem tikai 1,928 km ir ar asfaltbetona segumu, pie tam Līgatnes pilsētā tie visi ir ar grants segumu.

Kopumā pašvaldības ceļu stāvoklis vērtējams kā apmierinošs.

Apstākļi, ka pie Līgatnes pilsētas nav tilta pār Gauju, ievērojami ierobežo, sarežģī un sadārdzina vienmērīgu gan Līgatnes pilsētas, gan visa novada attīstību.

Līgatnes novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Ieriķi – Lugaži. Dzelzceļa līnija tiek izmantota gan pasažieru, gan kravas pārvadājumiem.

Līgatnes novadā ir viena dzelzceļa stacija, kas atrodas Augšlīgatnē. Līdz Līgatnes centram no dzelzceļa stacijas ir 6 km, satiksmi nodrošina autobuss, kura maršruts ir Augšlīgatne–Gaujasmala.

Problēmas un ieteikumi

Pastāvīgs vides piesārņotājs ir autotransports, taču pētījumi par šāda veida piesārņojumu novadā nav veikti, līdz ar to nav iespējams sniegt vērtējumu.

Ar meža tehniku tiek ievērojami bojāti valsts un pašvaldības ceļi. To uzturēšanai pie šādām slodzēm novadam nav atbilstoši līdzekļi.

Lai gājēji droši varētu šķērsot sliežu ceļus, ir nepieciešams izbūvēt gājēju tiltu vai tuneli pie Līgatnes dzelzceļa stacijas. Tūristu un novada viesu vajadzībām ir nepieciešams stacijas apkaimē izvietot tūrisma informācijas norādes.

Gājēju drošībai vēlams ierīkot regulējamu krustojumu uz autoceļa A2 ar autoceļu P32 Līgatne (Vidzemes šoseja) – Skrīveri.

Problemātiska ir nokļūšana uz Ratniekiem – gan sliktā ceļu stāvokļa dēļ, gan ierobežotās autobusa satiksmes dēļ.

Ierobežotas iespējas ir nokļūt no Līgatnes rehabilitācijas centra uz Līgatnes tūrisma objektiem. Lai risinātu šo problēmu un nodrošinātu labāku Līgatnes novada iedzīvotāju pārvietošanos, ir atbalstāma pašvaldības ir iecere izveidot savu pašvaldības taksobusa maršrutu.

4.5. Riska objekti un teritorijas

Ar 09.08.2011. MK rīkojumu Nr.369 „Par Valsts civilās aizsardzības plānu” tika apstiprināts Valsts civilās aizsardzības plāns, kurā paredzēti preventīvie, gatavības un seku likvidācijas pasākumi praktiski visiem Latvijas valstī iespējamiem apdraudējumu veidiem, ietverot kā dabas, tā tehnogēnās katastrofas.

Tehnogēno katastrofu risks saistīts ar bīstamo ķīmisko un naftas produktu tranzītu caur teritoriju un šo produktu pārvietošanu, kas atrodas apdzīvotās vietās vai tuvu tām. Latvijā pieaug gan dažādu kravu tranzīta plūsma caur valsts teritoriju, gan cilvēku pārvietošanās no citām valstīm uz vai caur Latviju. Līdz ar to pieaug tehnogēno (transporta) avāriju risks. Saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu Līgatnes novadā identificēti šādi riskus radoši objekti:

- Valsts nozīmes autoceļš A2 Rīga – Sigulda - Igaunijas robeža (Vecclaicene);
- Maģistrālie gāzes vadi.⁷

4.5.1. Paaugstināta riska objekti

Vides radioaktīvais piesārņojums

Līgatnes novada teritorijā radioaktīvā piesārņojuma avotu nav.

Bīstamo vielu noplūde

Valsts nozīmes autoceļš A2 Rīga – Igaunijas robeža (Vecclaicene) ir nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta risku teritorija. Valsts galvenajam autoceļam raksturīga intensīva tranzīta kustība un pa to tiek pārvadātas arī bīstamas kravas – auto degviela, gāze, ķīmiskas vielas, u.c. Notiekot ceļu satiksmes negadījumam, šīs kravas var nokļūt apkārtējā vidē, radot ievērojamu piesārņojumu un akūtus draudus cilvēku veselībai vai pat dzīvībai. Šādā gadījumā ir iespējamās arī

⁷ Valsts civilās aizsardzības plāns (apstiprināts ar 09.08.2011. MK rīkojumu Nr.369)

ugunsgrēka draudi. Šie riski tieši var skart teritoriju vairāku desmitu metru attālumā no autoceļa, bet netieša izplatība var sasniegt simtiem metru. Autoceļš A2 rada paaugstinātu bīstamību gājējiem. Autotransporta avārijas var izraisīt autotransporta tehniskais stāvoklis, satiksmes drošības noteikumu neievērošana, neapmierinošs autoceļu segums, kā arī terorisms. Autoceļš A2 novada teritoriju šķērso 11 km garumā. Uz autoceļa paaugstinātas riska zonas ir DUS, kā arī krustojumi ar autoceļu Līgatne-Skrīveri un Vidzemes šoseja-Ķempji.

Arī dzelzceļa līnijas garums pa novada teritoriju ir nedaudz lielāks kā 11 km. Paaugstinātas bīstamības zonas ir 4 dzelzceļa pārbrauktuves un 1 dzelzceļa tilts.

Gāzes vadi.

Līgatnes novada teritoriju šķērso augstā spiediena gāzesvadi ar spiedienu virs 1,6 MPa (pārvades gāzesvads) Rīga – Pleskava DN 700 mm un Rīga - Izborska DN 700 mm, pārvades gāzesvada atzars uz GRS „Līgatne” DN 100 mm, teritorijā atrodas gāzes regulēšanas stacija „Līgatne”, kā arī krānu laukumi, anodu zonējumi, anodu kabeļi, sakaru kabeļi, pretkorozijas elektroķīmiskās aizsardzības stacija „Nr.3 PI-Līgatne” un augstā spiediena ($P < 0,6$ MPa) sadales gāzesvadi un to iekārtas.

Tehnogēno katastrofu risks pastāv cauruļvada plīsuma varbūtībā ar tam sekojošu sprādzienu un ugunsgrēku, kā rezultātā var iet bojā cilvēki, kā arī rasties gaisa piesārņojums. Lai samazinātu šāda negadījuma potenciālās sekas, maģistrālajam gāzes vadam ir noteikta drošības aizsargjosla, kurā noteikti būvniecības un citi ierobežojumi. Maģistrālajos gāzes vados, kuri šķērso Latvijas teritoriju, pēc katriem 20 - 25 km ir ierīkoti aizvari dabasgāzes padeves pārtraukšanai.

4.5.2. Dabas katastrofas

Plūdi

Novada teritorijas Z daļa var tikt appludināta Gaujas upei izejot no krastiem pie stiprām lietusgāzēm vai snieguputeņiem, kā arī pavasaru palu laikā, veidojoties ledus aizsprostojumiem. Teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi desmit gados netiek plānota perspektīvā apbūve.

Ugunsgrēki

Līgatnes novada teritorijā ugunsgrēki galvenokārt var skart mežus un purvus, kā rezultātā var izveidoties ārkārtējas situācijas.

Pie neveiksmīgu apstākļu sakritības bīstams ugunsgrēks var izveidoties Līgatnes papīrfabrikas koka dzīvojamo māju apbūves daļā, kā arī pašā papīrfabrikā.

Mūsdienu ģeoloģisko procesu teritorijas.

Augšlīgatnes ciemā kā nelabvēlīgi rajoni ir izdalītas 3 teritorijas, kurās norisinās karsta procesi: pie Augšlīgatnes ciema R robežas, Augšlīgatnes ciema centrālajā daļā un ciema dienvidos pie Briņķu mājām.

Kā upju erozijas riska teritorija ir izdalītas Gaujas, Vildogas un Līgatnes upju ģeoloģiskā darbība.

Vētras

Dabas parādību, kad vēja ātrumu pārsniedz 25 m/s, sauc par vētraām. Vētru izplatība var būt jebkurā Līgatnes novada teritorijas daļā, tomēr vētras iespējamie postījumi salīdzinoši nav prognozējami kā ievērojami, jo novadu klāj lieli meža masīvi. Bez tam novads ir ar izteiktu reljefu. Abi šie apstākļi ievērojami samazina vētras spēku un tās postošo ietekmi. Nelielās meža platībās var būt vējgāzes vai vējlauzes.

Elektroenerģijas padeves pārtraukšanas gadījumā var rasties dažādas problēmas komunālajā saimniecībā, jo objekti nav nodrošināti ar autonomām strāvas ražošanas iekārtām: ciemati paliek bez ūdensapgādes, nestrādā attīrīšanas iekārtas, nedarbojas centralizētā siltumapgāde.

Sniega sanesumi un sniegputeņi

Ņemot vērā to, ka A2 ir starptautiskas nozīmes autoceļš, tas tiek regulāri tīrīts, un šeit sniega sanesuma problēmas nav tik izteiktas. Intensīvas un ilgstošas snigšanas rezultātā var tikt traucēta elektropadeve un sakaru līniju darbība. Pašvaldības ar savu ceļu attīrīšanu tiek galā samērā labi, kā arī uz šiem ceļiem nav tik intensīva satiksme.

Lai mazinātu sniega sanesumu izraisītos traucējumus, var rekomendēt izgatavot un ziemas sezonas laikā uzstādīt koka aizsargrežģus, kādus izmantoja pagājušā gadsimta otrajā pusē. To izmantošana ievērojami aizkavē sniega sanesumu izveidošanos uz ceļa braucamās daļas.

Teritorijas degradācijas iespējamība

Novada Teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības, kas varētu radīt teritorijas degradāciju.

Lai varētu izvērtēt paredzētā tilta pār Gauju būvniecības ietekmi uz upi un tās krasta zonu, ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi sākotnējo novērtējumu. Vadoties pēc iegūtajiem rezultātiem varēs izlemt par ietekmes uz vidi procedūras nepieciešamību.

4.6. Īpaši aizsargājamās un ainaviski nozīmīgās dabas teritorijas

Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas datu bāzē ir minētas šādas Līgatnes novada aizsargājamās teritorijas.

4.7.tabula. Īpaši aizsargājamās teritorijas Līgatnes novadā

Teritorijas kods	Teritorijas nosaukums	Kategorija	Platība (ha)	No kura gada aizsardzībā	Tiesību akts, kas nosaka aizsardzību
2001*	Gaujas nacionālais parks (NATURA 2000 teritorija)	Nacionālais parks	91745 (kopējā platība)	1973	Gaujas nacionālā parka likums (LR Saeima, 1999 g.)
4046	Anfabrikas klintis	Dabas piemineklis	2	2001	Not. Nr. 175 par ģeol. un dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)
4047	Lustūzis	Dabas piemineklis	4.4	2001	Not. Nr. 175 par ģeol. un dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)

Teritorijas kods	Teritorijas nosaukums	Kategorija	Platība (ha)	No kura gada aizsardzībā	Tiesību akts, kas nosaka aizsardzību
4048	Spriņģu iezis	Dabas piemineklis	10.2	1974	Not. Nr. 175 par ģeol. un ģeom. dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)
4049	Elpu iezis un Vecandriju klintis	Dabas piemineklis	21	2001	Not. Nr. 175 par ģeol. un ģeom. dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)
4050	Tītmaņu iezis	Dabas piemineklis	4.8	1974	Not. Nr. 175 par ģeol. un ģeom. dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)
4051	Zanderu dolomīta alas	Dabas piemineklis	11.5	1974	Not. Nr. 175 par ģeol. un ģeom. dabas pieminekļiem (LR MK, 2001 g.)

* - aizsargājamā teritorija atrodas vairākos novados

Avots: VSIA LVĢMC

Gaujas nacionālais parks

Gaujas Nacionālā parka teritorijā ietilpst visa Līgatnes pilsētas teritorija (aizņem tikai 0,77 % no kopējās parka teritorijas) un lielākā pagasta daļa. Parkā atrodas daudzveidīgas aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskie objekti.

Gaujas nacionālais parks dibināts 1973.gadā. Galvenie parka izveidošanas mērķi: saglabāt Gaujas senielejas, tās pieteku ieleju un apkārtnes dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības, vienlaicīgi nodrošinot teritorijas ilgspejīgu attīstību; nodrošināt izziņas tūrisma un atpūtas iespējas, nenoplicinot dabas, kultūrvēsturiskās, ainaviskās, garīgās un estētiskās vērtības; nodrošināt informāciju un izglītošanu par dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām, kā arī veicināt dabas procesu un kultūrvēsturiskā mantojuma izpēti.

Nacionālā parka teritorijā izdalītas piecas funkcionālās zonas, no kurām novada teritorijā iekļautas:

1. dabas rezervāta zona (Sudas purva rezervāts, Nurmižu gravu rezervāta Z daļa, Roču meža rezervāta D daļa);
2. dabas lieguma zona (Gaujas senielejas lieguma daļa, Amatas ielejas lieguma daļa, Sudas purva Ratnieku liegums);
3. ainavu aizsardzības zona (Ķempju aizsargājamā ainava, Eglaines aizsargājamā ainava, Vildogas aizsargājamā ainava);
4. kultūrvēsturiskā zona (Līgatnes – Ķempju kultūrvēsturiskā teritorija);
5. neitrālā zona (Līgatnes blīvi apdzīvotās teritorijas daļa un Augšlīgatnes blīvi apdzīvotā teritorija).

Gaujas nacionālā parka kopējā platība ir 91 745 ha, no kuras 47% aizņem meži. Gaujas nacionālā parkā sastopamas gandrīz 900 augu sugas, to apdzīvo 149 putnu sugas un 48 zīdītāju sugas. Kopš 2004. gada Gaujas nacionālais parks ir daļa no NATURA 2000 tīkla kā teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai. Nacionālajā parkā atrodas vairāk nekā 500 kultūras un vēstures

pieminekļu – pilskalni, mūra pilis, baznīcas, muižas, ūdensdzirnavas un vējdzirnavas, kā arī citi arheoloģiskie, arhitektūras un mākslas pieminekļi.

Nacionālā parka teritorijā izdalītas vairākas īpaši bioloģiski vērtīgas teritorijas un objekti. Gaujas senleju saposmo dziļas un krāšņas Gaujas pieteku gravas un sāngravas (Ratnieku, Buļļu, Spainieku, Zušu, Andrijāņu, Vilkzeķu grava). Gaujas un tās pieteku krastos īpaši reprezentatīvi ir devona vecuma smilšakmeņu atsegumi un ar tiem saistītie sufozijas procesi:

Anfabrikas klintis ir 17 m augstas, skaistas iesarkanas klintis. Pakājē vairāki taisnstūrīgi caurumi - te bijuši pagrabi, kuri jau sen pamesti. Zemākā ieža daļa kā šaurs klinšu blukis guļ pār ūdeņiem - ap četrus metrus augstāk ir caurums - pagrabs. Klintis skatāmas arī Rīgas kalnā un aiz tā. Raksturīgi ir tas, ka klintīs saglabājušies pagrabi, kuri tika izmatoti vīna un dažādu pārtikas produktu glabāšanai. Šo pagrabu vēsturiskā vērtība ir neizmērojama. Valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis.

Lustūzis atrodas Līgatnes upes labajā krastā un stiepjas 250 m pa straumi uz leju, 50 m gar meža malu (nogāzes izteikto augšmalu) uz dienvidrietumiem un 50 m uz dienvidaustrumiem. Platība 4,454 ha. Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis.

Sprīņu iezis (ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis) atrodas Gaujas kreisajā krastā starp Skaļupēm un Līgatni, 250 m augšpus Līgatnes ietekai. Iezis stiepjas vairāk, kā 600 m ar diviem pārtraukumiem. Augšmalu veido 8 m (7,7 m) sarkanīgi brūnu un zaļganpelēku aleirolītu slānis, zemāk ir 10 - 12 m biezi sarkanbrūni, slīpslāņoti Gaujas smilšakmeņi, te atrod arī bruņuzivju drumsļas, fosforītu konkrēcijas, aleirolīta oļus. Gaujas svītas vidusdaļas stratotips. Ziemā te veidojas ap 6 m augsts, viens no Latvijas krāšņākajiem leduskritumiem, diemžēl labi apskatāms tikai no upes. Pāri klints pārkarei krīt ledus kritums, kurš beidzas nedaudz virs upes, ja tā nav aizsalusi. Netālu gar klintīm nolīst vēl viens leduskritums.

Elpju iezis un Vecandrijāņu klintis. Elpju iezis - sarkans iezis, kā vertikāla siena ieslīgst Gaujas atvarā. Ap iezi arī Gaujas gultnē atsedzas pamatieži. Līdz Siguldai pēdējais iezis Gaujas krastā.

Kraujas augšmalā atsedzas atsevišķi nelieli, līdz 5 m augsti Gaujas svītas smilšakmeņu atsegumi. Te ir pavisam nelielas iedobes - alas, kur pēdējā kara laikā slēpās vietējie. Tuvāk ceļam neparastas akas smilšakmeņos - acīmredzams, mākslīgas izcelsmes. Atsegumu vidusdaļā milzīga niša, pie kuras klintīs senas zīmes. Dienvidu pusē Elpju iezi norobežo Tildurgas kanjons - krāšņs smilšakmeņu iežu kanjons ar vairākām alām.

Sūrums (Dagnes, Gančausku) ala Tildurgas kreisajā krastā īsi pirms ietekas Gaujā - 8,5 m gara. Alai ir augsti, plaši velvēti griesti. Alu iedobuši palu ūdeņu virpuļi, jo te Tildurga sametas asā līkumā, kuru no abām pusēm ieskauj klinšu siena.

Tītmaņu iezis (ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis) – sarkanā smilšakmens kraujas atsegums (garums 200m, augstums līdz 12 m) atrodas Gaujas kreisajā pamatkrastā ap 0,5 km no upes starp Vildogu un Līgatnes mācību un atpūtas

parku, vecupes ezeriņu krastā. Piekļūt te var tikai ejot gar pamatkrastu. Interesanti objekti - nišas, 3 alas, kolonnas. Stāvajā sienā ieaugušas egles, bērzi, siena ir aizsegta, pat saulainā laikā te valda mijkrēslis. Abās pusēs mežonīgas sāngravas. Vidusdaļā Līgotņu ala - interesanta, ap 15m gara ala ar nedaudz sašaurinātu ieeju. Maksimālais platums- 2,7m, augstums 2m.

Zanderu dolomīta alas (ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis) atrodas Līgatnes ielejas kreisajā nogāzē. Lielākās - Stalakītņu alas platība ap 50 m², garums 10 m, augstums pie ieejas - 0,7 m, vidū - 1,7 m. Griestos ir dažus centimetrus gari stalaktīti. Trīs alas kopā iekļautas liegumā ar platību 1,5 ha. Alas noteiktas kā ziemojošo sikspārņu monitoringa stacija. Netālu no alām ~500 m gara kanjonveida grava ar baltu smilšakmeņu klintīm.

Ķempju dzirnavezers . Ķempju dzirnavas darbojušās līdz 20. gs. 50. gadiem.

Ramas dzirnavezers. Ēkas nav saglabājušās, bet aizsprosts 1987. gadā atjaunots. Augstajā ZA krastā bijusi Ramas muiža.

4.7. Mikroliegumi un citi pasākumi sugu un biotopu aizsardzībai

4.7.1. Dabas teritorijas un objekti

Īpaši aizsargājamo biotopu izdalīšana, mikroliegumu un dabas liegumu noteikšana, bioloģiski vērtīgo pļavu identifikācija un dižkoku fiksācija un aizsardzība, kā arī citi pasākumi, piemēram, bioloģiskās lauksaimniecības attīstība, ir pamats, kas nodrošina bioloģisko daudzveidību plašā teritorijā. Kompleksi ar lielajām īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām – Natura 2000, tiek veidota dabas aizsardzības un dabas daudzveidības sistēma Latvijā.

Bioloģiski vērtīgās pļavas

Bērziņu pļava – atrodas Gaujas kreisajā krastā pie mājām „Bērziņi”, platība 4,4 ha, pļavas veģetācijas tips - sausa smiltāju, Gaujas virspalu terase. Vērtīga, tipiska, 4 indikatorsugas, liela sugu daudzveidība (40), ainaviska, skats pāri Gaujai uz Gūdu klintīm. Iespējams ir reta suga Tatārijas plaukšķene (*Silene tatarica*). Pēdējās apsekošanas datums - 10.09.1996. Aizaug ar kārkliem un eglītēm. Rekomendācija - nepieciešama krūmu novākšana un pļaušana;

Ķempju Dzirnavas – atrodas Līgatnes upes abos krastos pie mājām „Ķempju Dzirnavas”. Platība 3,5 ha, pļavas veģetācijas tips – mēreni mitra - mitra īstā un platlapju palieņi, nogāze. Vidēji vērtīga palieņu pļava, kas veidojas par vērtīgu, ainavisku. Pēdējās apsekošanas datums - 19.07.2000. Nesen atjaunotas Līgatnes palieņu pļavas, kas tiek pļautas 2-3 reizes gadā kā zāliens. Rekomendācija - ja pļavu grib saglabāt kā pļavu, nevis zālienu, tad pēc platlapju un krūmu samazināšanas, pļaušanas intensitāti vajadzētu samazināt līdz vienai reizei gadā;

Tītmaņu pļava - atrodas Gaujas kreisajā krastā, 200 m uz DR no „Tītmaņu” mājām, platība 4,6 ha, pļavas veģetācijas tips – īstā – vilkakūlas. Ļoti vērtīga, 9 indikatorsugas, ļoti liela sugu daudzveidība (90), atrodas Gaujas virspalu terasē. Konstatēta Vīru dzegužpuķe (*Orchis mascula*). Pēdējās apsekošanas datums -

25.10.1996. Pļauj regulāri, bet ne visā platībā. Rekomendācijas - turpināt pļaušanu un ganīšanu, bet ne ļoti intensīvi, ik gadus nepļaut vienā laikā;

Vecandrijāņu gravas pļava – atrodas 300 m uz A no mājām „Vecandrijāņi”, platība 1 ha, pļavas veģetācijas tips - īstā, Vildogas upes gravas ZR nogāze. ļoti vērtīga, 5 indikatorsugas, liels īpatsvars meža un mežmalu sugām. Konstatēta smaržīgā naktsvijole (*Platanthera bifolia*). Pēdējās apsekošanas datums - 10.09.1996. stipri aizaugusi, nepļauta kopš ~ 1980. gada, retas 5m augstas egles, kas veido parkveida pļavu. Rekomendācijas - pļavas saglabāšanai ieteicams atsākt pļaušanu un ganīšanu.

Dabas liegumi un mikroliegumi

Līgatnes novadā atrodas 9 mikroliegumi, 2 no tiem izveidoti nogāžu un gravu mežiem, 2 primāriem mežiem upju meandru lokos, 3 daudzgadīgajai mēnesenei, 1 Brauna cietpapardei un 1 Tūbainajai bārkstlapei. Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001.). Saskaņā ar šo noteikumu 41. punktu informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnēm drīkst izplatīt tikai ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras atļauju.

Dižkoki

Līgatnes novada teritorijā ir sastopami vairāki dižkoki, kuru raksturojums sniegts 4.8. tabulā.

4.8.tabula. Dižkoki Līgatnes novada teritorijā*

Suga (latīniskais nosaukums)	Atrašanās vietas apraksts	Apkārtnērs (m)	Augstums (m)	Stumbru skaits
Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Pie „Vecindrāņiem”, 100 m uz ZA, gravas malā	6,10	35,0	1
Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Pie „Vecindrāņiem”, 100 m uz ZA, gravas malā	5,20	29,0	1
Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	„Elpi”, 150 m Z virzienā no mājām	6,00	30,0	1
Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	„Silavēveri”, meža malā	5,20	28,0	1
Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Ceļa no Vidzemes šosejas -Līgatne 1500 m R virzienā pie gatera sētas	6,15	35,0	1
Vītols (<i>Salix.sp.</i>)	Augšlīgatne. Rīgas-Pleskavas šosejas kreisajā malā, 440 m aiz dzelzceļa, netālu no Tenisonu mājām	5,05		

* - tabulā minētie ir reģistrētie novada teritorijā sastopamie dižkoki

Avots: VSIA LVĢMC

Informācija par aizsargājamajiem kokiem novadā var tikt papildināta atbilstoši jaunākajai likumdošanai.

Īpaši aizsargājami meža iecirkņi (ĪAI) tika veidoti 90–tajos gados īpaši aizsargājamu sugu, bioloģiski nozīmīgu biotopu un kultūrvēsturisku vietu aizsardzībai. Īpaši aizsargājami meža iecirkņi tika izdalīti, balstoties uz likumu „Par meža apsaimniekošanu un izmantošanu” un MK noteikumiem Nr. 132 „Par mežu ieskaitīšanu kategorijās un īpaši aizsargājamu meža iecirkņu izdalīšanu”. Īpaši aizsargājamu meža iecirkņu veidošana tika pārtraukta ar brīdi, kad spēku zaudēja iepriekš minētie normatīvie akti un stājās spēkā MK 08.05.2001. noteikumi Nr. 189 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”. Noteikumi nosaka tos iecirkņu veidus, kuriem ir saimnieciskās darbības ierobežojumi līdz to izvērtēšanai atbilstoši mikroliegumu veidošanas kritērijiem.

Patlaban notiek aktīva īpaši aizsargājamo meža iecirkņu izvērtēšana, rezultātā pieņemot lēmumu par ĪAI statusa atcelšanu vai mikrolieguma veidošanu.

Liela izmēra kritalas, pārauguši, lieli veci koki, dažādu koku sugu un izmēru atmirstoša un atmirusi koksne, mitras mikroieplakas, piepes, ķērpji, sūnas un citi augi. Šāds īss audzes raksturojums atbilst klasiskam dabiskā meža biotopa aprakstam.

Lai apzinātu bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas vietas Latvijas mežos un tās mērķtiecīgi aizsargātu, 1997.gada 1.augustā starp Latviju (Valsts meža dienests) un Zviedriju (*Östra Götaland* Meža pārvalde) tika uzsākts kopprojekts „Mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācija”. Inventarizācija tika veikta balstoties uz izstrādāto metodiku, kas ietver gan reto sugu sarakstus, gan mežā sastopamo struktūru aprakstus.

Dabisko meža biotopu (DMB) inventarizācija līdz 2003.gada pavasarim realizēta VAS „Latvijas valsts meži” valdījumā esošajos mežos, Ķemeru nacionālā parka, Gaujas nacionālā parka, Meža pētīšanas stacijas un citās teritorijās. Izdalīto DMB platība un skaits turpina nedaudz palielināties, jo a/s „Latvijas valsts meži” valdījumā esošajos mežos notiek īpaši aizsargājamo meža iecirkņu un DMB koncentrācijas vietu izvērtēšana, kā rezultātā tiek atrasti jauni DMB.

2003.gadā Valsts meža dienesta speciālisti uzsāka atsevišķu veidu īpaši aizsargājamo meža iecirkņu izvērtēšanu privāto meža īpašnieku un pašvaldību mežos. Šie īpaši aizsargājamie meža iecirkņi tiek izvērtēti meža biotopa kritēriju atbilstībai. Meža biotopa konstatēšanas gadījumā tiek ierosināts mikroliegums, savukārt pretējā gadījumā tiek atcelts attiecīgais īpaši aizsargājamais meža iecirknis.

Tāpat tiek ievērotas prasības dabas aizsardzībā meža apsaimniekošanā, ko nosaka 2005. gada 21. maija Ministru kabineta noteikumi Nr.189 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”.

4.7.2. Citi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumi

Bioloģiskā lauksaimniecība

Kopējā sertificētā platība Līgatnes novadā ir 398.13 ha. No tiem 114.68 ha ir uzsākts saimniekot bioloģiski, bet 283.45 ha ir bioloģiskas platības.

Līgatnes novadā ir šādas bioloģiskās saimniecības: z/s „Staltbrieži”, z/s „Rīta Sinepes 2”, z/s „Kalna Slavēkas”, p/s „Jaun-Kalnēni”, z/s „Mežāres”, z/s „Zeltkalni”, z/s „Lejas-maļļi”, z/s „Jaunsaimnieki”, kā arī Līgas Pommeres un Ingrīdas Vāveres

piemājas saimniecības, kas sertificētas kā bioloģiskās. Ir arī viens bioloģiskās l/s pārstrādes uzņēmums SIA „Herbe”.

Sabiedriskajām organizācijām ir ievērojama loma dabas saglabāšanā.

Biedrība „Līgatnes upes saimnieki”

Biedrība ir dibināta 2008.gadā, balstoties uz atsevišķu Līgatnes upei piegulošo zemju īpašnieku un pašvaldības iniciatīvas ar mērķi padarīt upi „dzīvu” - veikt pasākumus ūdens faunas palielināšanai, tūrisma aktivitāšu koordinēšanai un veicināšanai, vides aizsardzībai un visa veida piesārņojuma samazināšanai, sabiedrības izglītošanai vides saglabāšanas un atjaunošanas jomā.

2007.g. beigās un 2008.g. sākumā tika veiktas vairākas upes tīrīšanas talkas posmā no A2 šosejas līdz papīrfabrikai. 2009. gada 25. oktobrī sadarbībā ar Zemkopības ministriju un Vides filmu studiju tika veikta lašu un taimiņu celšana pāri Anfabrikas slūžām. 2010.g. lielās talkas ietvaros tika sakopts upes posms no papīrfabrikas līdz Gaujai. Regulāri tiek veikta upes apsekošana un uzturēšana.

Biedrības īstermiņa mērķi:

- 1) izveidot zivju nārsta vērošanas taku posmā no Anfabrikas līdz pilsētas estrādei;
- 2) sakārtot un labiekārtot Lustūža ieža apkārtni;
- 3) izveidot zivju ceļu pār Anfabrikas slūžām Līgatnes pilsētā.

Ilgtermiņa mērķi:

- 1) izveidot dabas tūrisma taku gar Līgatnes upi posmā no Vidzemes šosejas līdz ietekai Gaujā;
- 2) veikt nepieciešamos pasākumus zivju resursu (galvenokārt - strautes foreļu, taimiņu, lašu un alatu) palielināšanai Līgatnes upē un malu zvejniecības samazināšanai;
- 3) publiskās tūrisma infrastruktūras izveide un apsaimniekošana, un ilgtspējīga tūrisma aktivitāšu koordinēšana; aktīvā un rekreācijas tūrisma attīstīšana, sekmējot privāto tūrisma uzņēmēju biznesa attīstību un sadarbību;
- 4) izstrādāt un uzturēt ilgtspējīgu informatīvo un vizuālo bāzi, kas parāda un pierāda vides aizsardzības un saglabāšanas nozīmi.

Biedrības darbs notiek uz entuziasma pamata un iespēju robežās projektus līdzfinansē arī Līgatnes novada dome, kas ir starp biedrības dibinātājiem.

Biedrība realizē projektu „Zivju nārsta vērošanas takas izveide”. Gar Līgatnes upi, pie Anfabrikas slūžām, tiks izbūvēta labiekārtota tūrisma taka, kā arī labiekārtots Lustūzis izbūvējot kāpnes un skatu platformas. Projekta līdzfinansējumu nodrošina Līgatnes novada dome.

Biedrība 2011.gadā rīkoja semināru „Ūdensobjektu apsaimniekošanas prakse. Tagadne un nākotne”

Biedrība „Līgatnes krasti”

2011.gada 21. jūnijā Līgatnes novada dome, nodibinājums „Gaujas nacionālā parka fonds” un SIA „Makara tūrisma birojs” nodibināja biedrību „Līgatnes krasti”. Šīs nevalstiskās organizācijas mērķi saistās ar Līgatnes novada un Gaujas senlejas „dabas pēļu” apsaimniekošanu un zivsaimniecības, vides aizsardzības un tūrisma projektu

attīstību. 2011.gadā biedrība sagatavoja un iesniedza projektu „Tautas zvejniecības aroda muzejs”, kura realizācija paredz tautas zvejniecības arodprasmes izpēti sākot no hronikas pirmsākumiem līdz mūsdienām, ekspozīcijas materiālu apkopošanu un muzeja izveidi. Tika saņemts EZF finansējums un projekta ietvaros Gaujmalā pie Līgatnes pārceltuves ir jau uzcelts muzejs, kura ekspozīcijā būs skatāmi tautas zvejniecības rīki, video un audio liecības, kā arī muzeja apkārtnē būs iespējams praktiski izmēģināt tautas zvejniecības arodprasmī – klūgu murda pīšanu, zvejas tīklu siešanu u.t.t. Plānots, ka 2012. gada vasarā muzejs tiks atvērts apmeklētājiem.

4.8. Vides stāvoklis teritorijās, ko būtiski var ietekmēt Līgatnes novada teritorijas plānojums

Pašvaldības teritorijas plānojums ir dokuments, kura īstenošana atstāj ievērojamu ietekmi uz visas teritorijas attīstību, arī uz dabas un vides stāvokli. No teritorijas plānojuma kvalitātes lielā mērā ir atkarīga dabas vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Izstrādājot Līgatnes novada teritorijas plānojumu, vides aizsardzības politikas mērķi un dabas aizsardzības normatīvie akti tiek ievēroti. No vides un dabas aizsardzības viedokļa nozīmīgākie no tiem ir normatīvie akti, kas regulē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu, kā arī tie, kas nosaka aizsargjoslu ievērošanas nepieciešamību noteiktajās teritorijās.

Līgatnes novada teritorijas plānojuma izstrāde pamatā cita starpā tika balstīta uz sekojošiem dokumentiem:

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam jeb „Latvija 2030”;
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013.gadam
- Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007. -2027.gadam

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam jeb „Latvija 2030” ir hierarhiski augstākais valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas ietver valsts ilgtspējīgas attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu. Tajā izvirzītie valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un telpiskas attīstības perspektīva tiek īstenotas, realizējot pakārtotas nozaru un teritoriju attīstības politikas.

Telpiskās attīstības perspektīvā uzsvērts, ka iekšējās sasniedzamības nodrošināšanā galvenā loma joprojām ir autoceļiem. Valsts iekšējās sasniedzamības uzlabošanai, reģionālās attīstības sekmēšanai un reģionu iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai jāuzlabo reģionālo un vietējo autoceļu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte ar mērķi samazināt ceļā pavadīto laiku. Jāsamazina brauciena ilgums sabiedriskajā transportā, ceļojot no nacionālās un reģionālās nozīmes centriem uz Rīgu, kā arī jānodrošina iespējas 45 minūšu laikā no jebkuras apdzīvotās vietas nokļūt tuvākajā nacionālās vai reģionālās nozīmes centrā pa līdzenu un satiksmes drošības tehniskajiem līdzekļiem aprīkotu autoceļu, tai skaitā asfaltētu. Lai to panāktu, ir jāuzlabo to autoceļu kvalitāte, kas savieno kādreizējos pagastu administratīvos centrus ar novadu centriem, reģionālās un nacionālās nozīmes centriem.

No teritorijas attīstības viedokļa ir svarīgi, lai sabiedriskā transporta sistēmu funkcionētu savstarpēji saskaņoti. Ir jārada ērta un vienota sabiedriskā transporta sistēma, panākot dažādu transporta veidu savstarpēju saskaņotību un atbilstošu sabiedriskā transporta komforta līmeni.

Jānodrošina visu valsts reģionālo autoceļu ieklājums ar melno segumu, kā arī ievērojami jāpalielina ar melno segumu ieklāto vietējo valsts un pašvaldību autoceļu īpatsvars, savienojot apdzīvotās vietas lauku teritorijas.

Saskaņā ar „Attīstības plānošanas sistēmas likuma” (08.05.2008.) 12.panta otro daļu, *Nacionālais attīstības plāns* ir hierarhiski augstākais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments. Plāns tiek īstenots ar nozaru un teritoriju (reģionu, pašvaldību) attīstības politiku starpniecību, t.sk., plānojot valsts un pašvaldību, ES politiku instrumentu un citu finanšu avotu investīciju programmas. Plānā ir noteikts, ka reģionālās attīstības mērķis ir veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, samazinot nelabvēlīgas atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūrvidei raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu.

„*Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007. -2027.gadam*” ir ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments, kas nosaka plānošanas reģiona attīstības iespējas, virzienus un ierobežojumus 20 gadiem. Reģiona teritorijas plānojums ir saistošs vietējām pašvaldībām, izstrādājot un realizējot savu teritoriju plānojumus un attīstības programmas. Plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt Vidzemes attīstībai stratēģiski nozīmīgus attīstības virzienus un teritorijas, nodrošinot ilgtspējīgu un sabalansētu reģiona teritorijas attīstību, kvalitatīvu darba un dzīves vidi.

Plānojumā Vidzeme šajā dokumentā ir noteikta kā dinamisks un konkurētspējīgs reģions, ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidību lauku teritorijās, ar nozīmīgiem transporta koridoriem Rail Baltica, VIA Hanseatica un Vidzemes šoseju, ar pilsētām - reģiona ekonomiskās attīstības dzinējspēku.

Pēc Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma Līgatnes novads iekļaujas vairākās reģiona vēlamās telpas struktūrās:

- Reģiona nozīmes lauksaimniecības zemju areāli tiek noteiktas teritorijas, kurās ir potenciāls konkurētspējīgai lauksaimniecībai un lauksaimniecība tiek noteikta kā prioritāte, to saglabājot, attīstot un atbalstot. Šāda vieta ir arī teritorija starp Gauju un Vidzemes šoseju Līgatnes novadā. Ilgtermiņa mērķis šajās teritorijās ir nodrošināt lauksaimniecības attīstību un intensīvu lauksaimniecības zemju izmantošanu.
- Dabas aizsardzības teritorijas ir areāli, kur koncentrētas starptautiskās, nacionālas un reģionālas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas un objekti. Līgatnes novadā tādas teritorijas veido Gaujas nacionālais parks ar Gaujas senleju. Šo teritoriju ilgtermiņa mērķis ir ilgtspējīgas dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas politikas īstenošana, ietverot ekonomiskos un sociālos aspektus.
- Ainaviski nozīmīgās teritorijas ir reģiona nozīmes ainaviskās teritorijas, ko raksturo augsta estētiskā un kultūrvēsturiskā kvalitāte un kuru ilgtermiņa mērķis ir saglabāt un nostiprināt Vidzemes ainavas daudzveidību un savdabību.
- Tūrisma attīstības areāls reģiona vēlamās telpas struktūrā tiek skatīts kā dažāda veida tūrisma attīstībai nozīmīga un piemērota teritorija. Kā ilgtermiņa

mērķis šīm teritorijām noteikts ilgtspējības nodrošināšana un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību attīstība.

- Pamata infrastruktūras teritorijas, kur izvietoti valsts galvenie autoceļi, dzelzceļi, maģistrālie gāzes vadi, augstsprieguma elektropārvades līnijas, to infrastruktūra un to aizsargjoslas. Līgatnes novada teritoriju šķērso gan valsts galvenais autoceļš, gan dzelzceļš, augstsprieguma līnija un maģistrālais gāzes vads.

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā kā novada nozīmes centri (3.līmenis) ir noteikti Līgatnes pilsēta un Augšlīgatnes ciems.

Līgatnes pilsēta un Augšlīgatnes ciems pilda arī funkcionālo tīklu funkcijas, jo tajās ir lielāks blīvums, ar saistītu labi funkcionējošu infrastruktūru, augstāku mobilitāti un iedzīvotāju interesi pakalpojumu saņemšanā. Kā ilgtermiņa mērķis ir noteikts veidot ilgtspējīgu un labi funkcionējošu pilsētu tīklu, kas balstīts uz savstarpējās sadarbības un papildinātības principiem. Savukārt kā vidēja termiņa mērķis ir noteikts veidot un stiprināt sadarbību starp pilsētām, savstarpēji papildinot funkcijas un kopīgi veidojot pakalpojumus, nodrošinot Vidzemes pilsētu konkurētspēju ar citu reģionu pilsētām Latvijā un Baltijā.

Līgatnes pilsēta un Augšlīgatnes ciems ir noteikti kā novada nozīmes ražošanas centri, kuros būtu nepieciešams rezervēt platības jaunu ražotņu izveidei vietēja līmeņa uzņēmumu piesaistei.

4.8.1. Apdzīvojuma struktūra

Pēdējo gadu laikā notikušās pārmaiņas ir būtiski ietekmējušas dzīves vides kvalitāti Līgatnes novada apdzīvotajās vietās, jo tajās ir uzlabots gan inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu, gan apkārtējās vides stāvoklis. Lielākas problēmas gan nākotnē varētu radīt iedzīvotāju skaita samazināšanās dabīgo procesu un migrācijas rezultātā, pie tam šim procesam nav vērojama tendence samazināties. Kopš 2007.gada iedzīvotāju skaits novadā ir samazinājies par 3%.

Teritorijas plānojumā apdzīvojuma sistēma veidota saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu” (18.12.2008.) un ņemot vērā Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.-2027. III daļas vadlīnijas. Saskaņā ar tiem Līgatnes novada Teritorijas plānojumā apdzīvojuma struktūru veido šādas apdzīvotās vietas: Līgatnes pilsēta, 4 ciemi (Augšlīgatne, Skaļupes, Ratnieki un Ķempji) un viensētas. Par nozīmīgākajām apdzīvotajām vietām Līgatnes novadā uzskatāmas Līgatnes pilsēta, kurā dzīvo 30,4% no visiem novada iedzīvotājiem un Augšlīgatnes ciems, kurā dzīvo 39% no visiem novada iedzīvotājiem.

Teritorijas plānojums paredz, ka blīvā apbūve un ekonomiskās aktivitātes galvenokārt tiek koncentrētas pilsētas un ciemu teritorijās un to tiešā tuvumā, maksimāli izmantojot esošo ceļu infrastruktūru un inženiertīklus. Līdz ar to dabas vides saposmošanas problēma novadā nebūs aktuāla.

Līgatnes pilsētas galvenie resursi ir pilsētas dabīgā, nepiesārņotā vide, skaistais reljefs, dabas objekti, kas var kļūt par pamatu arī tūrisma nozares attīstībai pilsētā. Pie tam jāņem vērā, ka pilsēta atrodas Gaujas nacionālā parka teritorijā, līdz ar to, tas ir ne tikai pilsētas attīstību kavējošs, bet arī veicinošs faktors. Jāņem gan vērā, ka jau

izsenis galvenais un lielākais uzņēmums pilsētā ir „Līgatnes papīrfabrikai”, līdz ar to svarīgi ir sabalansēt dabas un ekonomiskās vērtības pilsētā. Līgatnē ir jārada uzņēmējdarbībai pievilcīga vide, jāaktivizē uzņēmējdarbība, it sevišķi infrastruktūras sakārtošanas virzienā, interešu sabalansēšanai jāklūst par starpnieku starp uzņēmējiem un Gaujas nacionālā parka, kā arī jārada priekšnoteikumi cilvēku plūsmas palielināšanai Līgatnes pilsētā. Viens no būtiskākajiem risinājums, būtu tilta celtniecība pār Gauju.

Augšlīgatnes ciems pēc iedzīvotāju skaita ir novada lielākā apdzīvotā vieta un arī nākotnē tam būs būtiska nozīme novada attīstības veicināšanā, jo tajā ir samērā labs tehniskās infrastruktūras nodrošinājums (centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija un siltumapgāde), pieejama sociālā infrastruktūra. Pie tam ciemam ir ievērojamas attīstības iespējas, jo tajā iekļautas plašas neapbūvētas teritorijas (neizmantotās lauksaimniecības zemes).

Augšlīgatnē arī turpmāk tiks koncentrētas un attīstītas pakalpojumu un darījumu iestādes, ražošanas uzņēmumi, kā arī tiks paplašināta dzīvojamā apbūve.

Nākotnē ciema izaugsmi varētu sekmēt tā atrašanās pie valsts galvenā autoceļa A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene) un dzelzceļa līnijas Rīga – Lugaži. Ņemot vērā šos faktorus, teritorijas plānojumā atsevišķās vietās ir plānota jaunu rūpniecības teritoriju izvietošana.

Skaļupju ciems arī turpmāk tiks attīstīts kā sabiedriskais centrs un tā nākotne ir saistāma ar rehabilitācijas centra „Līgatne” attīstību. Ņemot vērā, ka tas atrodas Gaujas nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā un tā galvenā funkcija ir saistīta ar rehabilitācijas centru, ciemā netiek paredzētas jaunas teritorijas blīvas apbūves veidošanai.

Ratnieku ciems arī nākotnē kalpos kā sabiedriskais centrs. Arī turpmākā ciema attīstība saistīta ar Latvijas Universitātes Konferenču un atpūtas kompleksu „Ratnieki”.

Ķempju ciema apbūvi raksturo individuālās dzīvojamās mājas, kas celtas padomju saimniecības laikā ap Ķempju muižu. Tā kā tas atrodas netālu no Līgatnes pilsētas un ir nodrošināts ar centralizēta ūdensapgādi, tad nākotnē tas varētu attīstīties kā blīvākas apbūves dzīves vieta netālu no Līgatnes pilsētas.

Teritorijas plānojums paredz veidot pēc iespējas kompakts apbūves teritorijas, lai maksimāli tiktu saglabātas gan dabas teritorijas, gan meži, gan vērtīgās lauksaimniecības zemes, kā arī racionāli tiktu izmantots esošais ceļu tīkls un inženiertehniskais nodrošinājums. Teritorijas plānojumā ir paredzēts saglabāt esošo Līgatnes pilsētas robežu, savukārt ciemu robežas ir precizētas izmantojot Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.-2027. III daļas vadlīnijās noteiktos kritērijus:

- Plānot vietējos pakalpojumu sniegšanas centrus, ievērojot plānoto apdzīvojuma struktūru un pakalpojuma sasniedzamību;

- Plāņojumos izvērtēt vietējo attīstības centru un novada nozīmes centru savienojumu pa ceļiem un transporta iespēju esamību, iedzīvotāju mobilitātes iespējas un pieejamo pakalpojumu apjomu;
- Plānot teritorijas infrastruktūras attīstības nodrošināšanai;
- Sabiedriskā transporta pieejamības nodrošināšana augstāka līmeņa centriem.

Nemot vērā, ka Gaujas nacionālā parka teritorijā atrodas lielākā daļa (67%) novada teritorijas, tad izmantošanas šajās teritorijās veicama saskaņā ar Gaujas nacionālā parka izmantošanas noteikumiem.

Secinājumi

Līgatnes novada teritorijas plānojums neapdraud vides aizsardzībai būtiskas teritorijas, gluži pretēji, tā īstenošana ne vien ievēro LR likumdošanā noteiktās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000* teritorijas) un mikroliegumus, bet reglamentē arī šajās teritorijās neiekļauto, bioloģiski vērtīgo vietu izmantošanu, kur apbūve nav primārais teritorijas izmantošanas veids un saskaņā ar apbūves noteikumiem ir ierobežota.

4.8.2. Ceļi un transports

Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo ceļu un ielu tīklu, kas nodrošina piekļūšanu visām novada lauku teritorijas viensētām un pašreiz jau blīvi apbūvētām teritorijām, kā arī kravu pārvadājumus. Jaunajām apbūves teritorijām (dzīvojamai, darījumu u.c.) jānodrošina to sasniedzamība, veidojot jaunu vietējas nozīmes ceļu un ielu tīklu ar pieslēguma iespējām valsts vietējiem vai pašvaldības ceļiem.

Lai nākotnē nodrošinātu labāku pilsētas sasniedzamību un saistību ar teritorijām Gaujas labajā krastā, tiek plānota tilta būvniecība pār Gauju. Teritorijas plānojumā tiltam ir rezervēta vieta Gaujas ielas galā. Tilta uzdevums galvenokārt būtu nodrošināt ātru un efektīvu satiksmi vieglā un sabiedriskā transporta satiksmi pāri Gaujai, labāku pieeju darba tirgum un pakalpojumiem. Nav atbalstāma ideja izmantot tiltu smago kravu transportam, jo tranzīta kustība cauri Līgatnes pilsētai nav pieļaujama. Prāmis pāri Gaujai ir saglabājams kā industriālais mantojums un interesants tūrisma objekts.

Lai nodrošinātu gājēju drošību un uzlabotu Augšlīgatnes ciema funkcionālo sasaisti, perspektīvē būtu nepieciešama gājēju pāreja pār dzelzceļu izbūve dzelzceļa sliežu šķērsošanai - pie Sporta un Stacijas ielu krustojuma.

Teritorijas plānojumā tiek rezervēta vieta autoceļa A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene) paplašināšanai Augšlīgatnē.

Secinājumi

Novadā ir plānota tilta izbūve pār Gauju netālu no pašreiz darbojošās pārceltuves. Šī projekta realizācija nodrošinās Gaujas labā krasta iedzīvotāju ērtu tikšanu uz Līgatnes novada centru. Līdz ar to ievērojami tiks atvieglota viņu piekļuve sociālajiem pakalpojumiem, sabiedriskajam transportam. Tilta izbūve ievērojami uzlabos tūrisma attīstību novadā. Tiltam būs nozīmīga loma novada turpmākajā attīstībā.

Lai varētu konstatēt paredzētā tilta pār Gauju izbūves ietekmi uz upes straumi un sekojoši uz piekrastes zonu, kā arī izbūvējamo pievedceļu ietekmi uz apkārtējo vidi, ir jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums. Pamatojoties uz iegūtajiem

secinājumiem, varēs pieņemt lēmumu par ietekmes uz vidi procedūras uzsākšanas nepieciešamību, vai arī tiks noteikti arhitektūras-plānošanas uzdevumi tilta būvniecībai.

Ceļu infrastruktūras attīstība un ceļu seguma uzlabošana paaugstinās ceļu satiksmes drošību. Autovadītājiem turpmāk nevajadzēs pievērst pastiprinātu uzmanību ceļa stāvoklim lai izvairītos no automobiļa bojāšanas, un viņi varēs vairāk uzmanības veltīt normālai braukšanai. Tātad arī meža zvēru klātbūtne uz autoceļa būs vieglāk pamanāma. Ņemot vērā ceļu konfigurāciju novadā, ar lieliem ātrumiem autotransports nepārvietosies, un līdz ar to savvaļas zvēru notriekšanas risks nebūs lielāks kā jebkurā citā Latvijas vietā. Tā kā tiek plānoti esošo autoceļu rekonstrukcijas darbi, tad novadā dabas vides saposmošana nenotiks.

4.8.3. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti

Komunālās saimniecības darbība novadā galvenokārt saistīta ar trim pamatvirzieniem – ūdens apgādi, kanalizācijas saimniecību un siltumapgādi. Arī turpmāk apdzīvotajās vietās ir jāturpina komunālās saimniecības attīstību un jāpalielina pieslēgumu skaits esošajiem centralizētajiem tīkliem.

Viena no prioritātēm novadā ir ūdenssaimniecības sakārtošana tajās vietās, kur šis jautājums līdz galam vēl nav atrisināts vai būtu uzlabojams. Ir nepieciešams sakārtot gan notekūdeņu sistēmu, gan izbūvēt jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un lietot ūdens kanalizāciju atvienota no sadzīves notekūdeņiem. Tāpat ir nepieciešams veikt ūdens apgādes tīklu rekonstrukciju un ūdens ņemšanas vietu sakārtošanu.

Uzsākot jaunas teritorijas attīstību, ir jāparedz viss nepieciešamais inženiertīklu nodrošinājums. Teritorijas plānojumā blīvu apbūvi ir paredzēts veidot novada ciemos, līdz ar to, uzsākot būvniecību ciemu teritorijās, ir nepieciešams paredzēt pieslēgšanos jau esošajiem ciema inženiertehniskās apgādes tīkliem, vai arī plānot citus risinājuma veidus.

Lai nodrošinātu pietiekošu elektroapgādi jaunajām apbūves teritorijām nepieciešamības gadījumā ciemos būs nepieciešams izbūvēt jaunas 20 kV kabeļu līnijas, transformatora punktus, kā arī zemsprieguma kabeļu līnijas, nomainot vecās gaisvadu līnijas.

Secinājumi

Ūdenssaimniecības attīstība nodrošinās, ka tiks uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte, samazināsies ūdens zudumi un piesārņojošo vielu klātbūtne notekūdeņos būs atbilstoša noteiktajiem normatīviem. Tās attīstība nodrošinās arī iespēju jauniem patērētājiem pieslēgties centralizētajai sistēmai, līdz ar to mazinot notekūdeņu noplūdi. Plānojumā paredzētās attīstības virzieni šajā sfērā ir atbilstoši ES un Latvijas likumdošanā noteiktajam. Ūdens un kanalizācijas sistēmu sakārtošana novērš noplūdes no sistēmām. Pirmkārt augsnes un gruntsūdeņu piesārņojuma jomā īpaši svarīgi ir sakārtot kanalizācijas sistēmas, tādējādi novēršot to piesārņojumu. Novēršot dzeramā ūdens noplūdes, tiek taupīti ūdens resursi, kā arī energoresursi, kas tiek izmantoti iegūtā ūdens attīrīšanai un nogādāšanai patērētājam. Līdz ar to tiks likvidēti punktveida piesārņojuma avoti.

4.8.4. Kultūras un dabas mantojums

Tā kā Līgatnes novadā atrodas virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju. Šo teritorijas izmantošanai būtu jāpievērš papildus uzmanība un tajā veicamās darbības jāsaskaņo ar šo teritoriju apsaimniekotāju.

Teritorijas plānojumā tiek saglabātas neskartās daba teritorijas, zaļie koridori un nodrošināta publiska pieejamība udeņiem. Dabas teritorijas, to saglabātība un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem.

Teritorijas plānojums paredz pēc iespējas saglabāt neskartas un nepārveidotas esošās dabas pamatnes teritorijas, kas arī nākotnē būs nozīmīgs pievelkošais faktors un dzīves kvalitātes rādītājs, tai pat laikā netieši veicinot ar tūrismu saistītas uzņēmējdarbības attīstību. Taču katrai no šīm teritorijai ir savi specifiski nosacījumi, tādēļ atkarībā no ekoloģiskajiem apstākļiem, vides aizsardzības prasībām un teritorijas apsaimniekošanas noteikumiem, katrā konkrētā gadījumā atļautā izmantošana tajā veicama saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu reglamentē gan vispārējie, gan individuālie aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāni.

Līgatnes novada teritorijā ir 12 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, kuru aizsardzību nosaka likumdošana.

Secinājumi

Plānošanas dokumentā ir liela vērība pievērsta ceļu infrastruktūras attīstībai, ir plānots uzsākt darbu pie tilta pār Gauju izbūves. Līdz ar to vērtīgās un interesantākās teritorijas kļūst arvien pieejamākas. Taku un veloceliņu attīstība ierobežo neorganizētā tūrisma attīstību, un līdz ar to cilvēku negatīvo slodzi uz dabu un tās vērtībām.

4.8.5. Lauksaimnieciski izmantojamo zemju un mežsaimniecības attīstība

Tā kā Gaujas nacionālā parka teritorijā atrodas lielākā daļa (67%) novada teritorijas, tad mežu izmantošana šajās teritorijās veicama saskaņā ar Gaujas nacionālā parka izmantošanas noteikumiem.

Teritorijas plānojumā tiek maksimāli saglabātas lauksaimniecības teritorijas, paredzot tajās arī daudzveidīgu darbību - pamatfunkcijas nodrošināšanai nepieciešamos ražošanas objektus, tai skaitā lauksaimniecības un lopkopības produkcijas pārstrādes uzņēmumus, kokapstrādes uzņēmumus, sabiedriskās un komerciālas, kā arī viensētas.

Daļa no lauksaimniecības zemēm netiek apstrādātas un pilnībā apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem un nezālēm. Līdz ar to teritorijas plānojumā ir paredzēts, ka neizmantojamās lauksaimniecības zemes iespējams apmežot.

Secinājumi

Lauksaimnieciski izmantojamo zemju un mežsaimniecības attīstībā teritorijas plānojums paredz sabalansētu līdzsvaru starp ekonomiskajām aktivitātēm un dabas aizsardzību. Realizējot plānojumā paredzēto, tiks uzlabota vides kvalitāte pielietojot

neizmantoto lauksaimniecības zemju apmežošanas paņēmieni. Šī paņēmiena izmantošana kopā ar dokumentā iestrādāto normu par mežu izmantošanu saskaņā ar Gaujas nacionālā parka izmantošanas noteikumiem nodrošinās augstvērtīgu ainavisko vērtību saglabāšanu novadā.

4.8.6. Teritorijas funkcionālais zonējums

Kopumā teritorijas plānojumā tiek izdalītas 11 funkcionālās zonas.

1. Savrupmāju apbūves teritorijas

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

2. Jauktas apbūves teritorijas

3. Publiskās apbūves teritorijas

4. Rūpniecības teritorijas

5. Transporta infrastruktūras teritorijas

6. Tehniskās apbūves teritorijas

Dabas un apstādījumu teritorijas

7. Mežu teritorijas

8. Lauku zemes

9. Ūdeņu teritorijas

Secinājumi

Līgatnes novada teritorijas zonējums ir izstrādāts atbilstoši novada attīstības pašvaldības redzējumam un tas ir saskaņots ar Gaujas nacionālā parka pārstāvjiem.

5. Līgatnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas būtiskās ietekmes novērtējums

Teritorijas plānojums ir nozīmīgs dokuments, kura realizācijai ir ievērojama ietekme uz visas teritorijas attīstību, kā arī uz vides stāvokli novadā un tam piegulošajās teritorijās. No dokumenta izstrādes kvalitātes lielā mērā ir atkarīga vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Gaujas nacionālā parka atrašanās Līgatnes novada teritorijā, vietējā sociāli ekonomiskā situācija nosaka nepieciešamību plānojumā ietvert saimnieciskās aktivitātes veicinošus nosacījumus, kas ir sabalansēti ar Gaujas nacionālā parka mērķiem, respektīvi, orientēti uz tūrisma attīstību un dabas un vides kvalitātes saglabāšanu.

Tā kā saimnieciskās darbības aktivizēšanās rada ietekmi uz vidi, ir nepieciešams šīs ietekmes apzināt, paredzēt to attīstības scenāriju un plānot pasākumus šīs ietekmes mazināšanai.

5.1. Tiešās ietekmes

Tiešās ietekmes – izmaiņas vidē, kuras paredzētās darbības realizācijas rezultātā, nepastarpināti iedarbojas uz vidi (piemēram – piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana, zemju appludināšana, ierīkojot aizsprostu).

Līgatnes novada teritorijas plānojums kopumā paredz saglabāt esošo apdzīvojumu, daļēji paplašinot apdzīvoto vietu robežas, līdz ar to tiek plānota kopēja teritorijas sakārtošana un sakopšana arī no vides viedokļa. Ņemot vērā, ka Līgatnes novada teritorijas plānojums paredz apbūves paplašināšanos, salīdzinājumā ar pašreizējo

esošo situāciju dabā, slodze uz vidi var palielināties, taču, ja šo teritoriju attīstība notiks ievērojot normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības, vides kvalitāte tiks saglabāta. Tomēr uzmanība jāpievērš apbūves attīstībai virszemes ūdensobjektu tuvumā, kas var palielināt vides risku un samazināt piekrastes ekosistēmu noturību pret piekrastes erozijas procesiem. Teritorijas plānojums neparedz jaunu apbūvi virszemes ūdensobjektu tuvumā.

Ceļu infrastruktūras uzlabošana un jaunā apbūve novadā neradīs dabas vides saposmošanas problēmas, jo jaunā apbūve ir paredzēta jau esošās tiešā tuvumā ar mērķi racionāli izmantot jau esošās komunikācijas. Savukārt jauna ceļa izbūve ir paredzēta nākotnē no Ratniekiem līdz dabas takām. Šis ceļa garums ir neliels, un pa to automobiļi pārvietosies galvenokārt diennakts gaišajā laikā, kas savvaļas dzīvniekiem nav traucējoši. Pārējie ceļa infrastruktūras darbi ir paredzēti tikai kā esošo ceļu rekonstrukcija, kas uzlabos satiksmes drošību, arī attiecībā uz savvaļas dzīvniekiem.

Nesamazinoties iedzīvotāju skaitam, kā arī pieaugot tūrisma un saimnieciskajai aktivitātei, pieaug arī notekūdeņu apjoms un tā radītā slodze uz vidi. Svarīgi pēc iespējas vairāk nodrošināt patērētājus ar pieslēgumiem centralizētai notekūdeņu savākšanas sistēmai un attīrīšanas iekārtām. Līgatnes novadā tiek izstrādāti un veikti ūdenssaimniecības sakārtošanas projekti, kā rezultātā tiek atjaunotas kanalizācijas, ūdensvadu sistēmas un plānoti jauni pieslēgumi.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna esamība un citu normatīvo aktu izstrāde un ievērošana sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos. Īpaša uzmanība jāpievērš teritorijām, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Paaugstinoties tūrisma aktivitātēm atkritumu apsaimniekošanas jautājums var ievērojami aktualizēties. Līdz ar to attīstot atkritumu apsaimniekošanas saimniecību, pilnveidojot atkritumu šķirošanu, un iekārtojot kompostēšanas laukumu, novadā ievērojami samazināsies apkārtējās vides piesārņotības līmenis.

Attīstot autoceļu infrastruktūru, pilnveidojot taku un veloceļu tīklu, ievērojami tiek samazināta neorganizētā tūrisma negatīvā ietekme uz dabas vērtībām un kultūras pieminekļiem.

Līgatnes novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir nodefinētas aizliegtās darbības visās teritorijās, kuru neievērošana rada tiešas negatīvās ietekmes:

1. Nevienā teritorijā netiek atļauta tāda zemes, ēku, būvju vai kādas to daļas izmantošana, kas rada būtisku piesārņojumu un neatbilst vides aizsardzības un sabiedrības veselības vides kvalitātes prasībām, kā arī var apgrūtināt vai apdraudēt sabiedrisko drošību un dzīvību ar uguns briesmām, troksni, smaku, pārmērīgu dūmu daudzumu u.tml.;
2. Piesārņotās teritorijās jauna būvniecība un tās izmantošana pieļaujama tikai pēc teritorijas rekultivācijas, izņemot īslaicīgas lietošanas būves teritorijas attīrīšanai;
3. Aizliegts izmantot jebkādas ceļojuma treilerus, kravas konteinerus un vagoniņus kā pastāvīgas dzīvojamās telpas vai citai pastāvīgai lietošanai,

izņemot gadījumus, ja zemesgabalam ir būvlaukuma statuss vai speciāli labiekārtotos kempingos

Bez tam nevienā teritorijā nav atļauts:

1. izmantot teritoriju veidos, kas pārkāpj normatīvo aktu prasības;
2. izvietot ēkas un būves aizsargjoslās un tauvas joslā, ja tas ir pretrunā ar „Aizsargjoslu likumu”, „Zvejniecības likumu” un Teritorijas plānojumu;
3. ierīkot karjerus būvmateriālu, derīgo izrakteņu un augsnes iegūšanai komerciālos nolūkos, izņemot teritorijas plānojumā paredzētajās vietās un tajās funkcionālajās zonās, kurās atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai to pieļauj atļautā izmantošana;
4. novietot, savākt un/vai glabāt nelietojamus motorizētus satiksmes līdzekļus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota metāllūžņu savāktuvei vai iekļauta ēkā;
5. vākt, uzkrāt vai glabāt atkritumus, metāllūžņus un būvgružus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta, ierīkota vai iekļauta ēkā;
6. izmantot zemi, ēkas un būves, pirms nav novērsts esošais vides piesārņojums.

Veicot tādas darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību, jāņem vērā likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Nepieciešamības gadījumā šīm darbībām izstrādājams ietekmes uz vidi novērtējums.

5.2. Netiešās ietekmes

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā. Tās novadā galvenokārt saistītas ar tūrisma aktivitāšu paaugstināšanos. Attīstoties tūrismam, pieaugs atkritumu un notekūdeņu apjomi, paaugstināsies transporta plūsmas intensitāte novadā. Transporta plūsmas paaugstināšanās radīs paaugstinātu trokšņa līmeni, putekļainību un atgāzu izmetes, vibrācijas. Līdz ar to ļoti svarīgi ir teritorijas plānojumā paredzētā autoceļu stāvvokļa uzlabošana, atkritumu saimniecības sakārtošana, notekūdeņu kvalitatīvas attīrīšanas nodrošināšana.

Paredzētā novada inženiertehniskās infrastruktūras attīstība atstās pozitīvu ietekmi uz vidi. Pieslēdzot jaunus patērētājus centralizētai ūdensapgādei un notekūdeņu attīrīšanai, samazināsies neattīrītu notekūdeņu novadīšana augsnēs un notekās.

5.3. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras renovācija un paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, kas tiek veikta cilvēka darbības nepārmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu, un pēc to pabeigšanas nerodas nozīmīgi pēcefekti, ja vien darbības veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemeszemes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās, nejaušas iesārņojošu vielu noplūdes. Ietekmi iespējams mīkstināt, veicot pasākumus īslaicīgā piesārņojuma lokalizēšanā. Katrā konkrētā gadījumā

jāvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek neatgriezeniski iznīcinātas retas sugas vai biotopi.

Vidēji ilgās ietekmes ir atjaunojamo dabas resursu ieguvei, piemēram, mežsītrādei, kas uz laiku izmaina dabisko meža vidi. Ja mežsītrāde tiek veikta saudzīgi, ievērojot normatīvos aktus un saglabājot bioloģisko daudzveidību veicinošas struktūras, meža funkcijas atjaunojas.

Ilglaicīga ietekme ir zemes lietojuma veida maiņai, ūdens objektu morfoloģijas izmaiņām (upju iztaisnošana, hidroelektrostaciju būve), meliorācijas veikšanai, derīgo izrakteņu ieguvei. Tādēļ šādi pasākumi rūpīgi jāizvērtē un jāplāno, nepieciešamības gadījumā veicot arī Ietekmes uz vidi novērtējumu.

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Paredzētā tilta izbūvei pār Gauju ir nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu. Tā būvniecības gadījumā būs īslaicīga ietekme uz apkārtējo vidi kas ir neizbēgami jebkuros būvniecības darbos, un kas izpaudīsies kā paaugstināts trokšņa līmenis, putekļainība, vibrācijas un upes saduļļojums būvniecības periodā. Pēc darbu pabeigšanas tiks veikti teritorijas rekultivācijas darbi, un līdz ar to ilgtermiņā ietekmes nebūs.

Līgatnes novada teritorijas plānojumā nav iekļauti citi pasākumi, kuriem var būt ilglaicīga negatīva ietekme uz vidi.

5.4. Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

Līgatnes novada teritorijas plānojumā ir ievēroti visi normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, ņemti vērā institūciju sniegtie nosacījumi un sabiedrības viedoklis, var uzskatīt, ka to summārā ietekme uz vidi būs pozitīva, salīdzinot ar iespēju, ja plānošanas dokuments netiktu izstrādāts un īstenots.

Tomēr pirms konkrētās darbības veikšanas jāizvērtē katras darbības iespējamā ietekme vai jāveic ietekmes uz vidi novērtējums kā tas ir gadījumā ar tiltu pār Gauju. Teritorijas plānojumā paredzētās rīcības kopumā ievērojami samazinās slodze uz vidi, un ir paredzams, ka vides kvalitāte novadā uzlabosies.

5.5. Pozitīvās un negatīvās ietekmes

Plānošanas dokumenta īstenošana radīs pozitīvu ietekmi uz vidi, jo paredzēts sakārtot vides infrastruktūru, regulēt novada attīstību ievērojot vides aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasības. Teritorijas plānojums paredz sakārtot un uzlabot ūdensapgādes, kanalizācijas un transporta tīkla infrastruktūru, tādējādi samazinot dabas resursu patēriņu (ūdens zudumus), piesārņojumu (notekūdeņi, saules kolektors)

un uzlabojot drošību un avāriju risku (autotransports). Pozitīvi vērtējamās vadlīnijas, kas atbalsta zaļo teritoriju saglabāšanu, kultūras pieminekļu saglabāšanu, tūrisma attīstību, videi draudzīgu alternatīvu energoresursu izmantošanu.

Negatīvās ietekmes rada jebkāda saimnieciskās darbības intensificēšana, tādēļ īpaši būtiski ir izvērtēt iespējas šīs ietekmes mazināt jau plānošanas procesā.

Tā kā tiek plānota jauna tilta pār Gauju būvniecība, jāveic šī projekta sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums.

Līgatnes novadā ir izpētītas divas smilts– grants, smilts atradnes („Vaisuļi” un „Sprinkšļu dzirnavas”) un noteikts viens māla prognozēto krājumu laukums („Līgatne”). Neviena no atradnēm šobrīd netiek izmantota. Tomēr, ja tiek paredzēts uzsākt derīgo izrakteņu ieguvī, jāizvērtē iespējamā ietekme uz aizsargājamām sugām un biotopiem, sevišķi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, un to apkārtnē un mikroliegumu tuvumā izmantojot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās alternatīvas

Līgatnes novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpiskais instruments laika periodam no 2012. gada līdz 2023. gadam, kas nosaka novada teritorijas organizāciju, dabas resursu apsaimniekošanu un dabas vērtību saglabāšanu (ūdeņi, meži, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti).

Teritorijas plānojums nosaka vienotus teritorijas izmantošanas nosacījumus visai Līgatnes novada teritorijai. Ja teritorijas plānojums netiks realizēts, tad tas var novest pie nepārdomātas vai pat nevēlamas būvniecības, tāpat iespējama vides piesārņojuma palielināšanās ar dažāda veida atkritumiem, emisijām gaisā un ūdenī, kavēsies saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstība novadā, kā arī zudīs iespēja piesaistīt nepieciešamās investīcijas teritorijas attīstībai un vides normatīvo aktu nodrošināšanai. Bez tam neorganizēta tūristu plūsma novada teritorijā var apdraudēt tur esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Nemot vērā to, ka izstrādātais teritorijas plānojums neparedz vairākus teritorijas izmantošanas veidu risinājumus, t.i., nav paredzēta alternatīva plānojuma izstrāde, par vienīgo alternatīvu Līgatnes novada teritorijas plānojumam varētu uzskatīt „nulles” alternatīvu, kad tiek saglabāta teritorijas pašreizējā situācija un šobrīd noteiktās aizsargjoslas un zonējums.

Ja apstiprinātais teritorijas plānojums tiek īstenots ievērojot vides politikas mērķus, valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kā arī risinājumus negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai, tad izstrādātais plānojums ir piemērotākā alternatīva.

Nemot vērā to, ka Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, tad par sagaidāmo ietekmi uz vidi var sniegt tikai vispārīgu vērtējumu, balstoties uz plānošanas dokumentā iekļauto pasākumu kopumu. Vērtējot sagaidāmo ietekmi uz vidi teritorijas plānojuma mērķu līmenī, jāsecina, ka plānošanas dokuments paredz dabas resursu saudzīgu izmantošanu. Raugoties no

vides aizsardzības viedokļa, uzmanība būtu jāpievērš plānotā Gaujas šķērsojuma tilta būvniecībai.

Tā kā pašam teritorijas plānojumam nav paredzēta alternatīva dokumenta izstrāde, tad alternatīvi risinājumi iespējami konkrētām darbībām katrā no noteiktajām teritorijām. Lai izvērtētu, kuri alternatīvie pasākumi ir paši piemērotākie, jāizvērtē to efektivitāte un lietderība, kā arī jāņem vērā sabiedrības viedoklis.

7. Teritorijas, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti

Plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt jūtīgas un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgas teritorijas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Līgatnes novada teritorijas plānojumā tiek norādīts, ka novada teritorija ir bagāta ar dažāda veida dabas vērtībām, t.sk. īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās esošajām vērtībām. Novada teritorijas lielāko daļu aizņem Gaujas nacionālā parka teritorija, kas liecina par novada salīdzinoši augstajām dabas vērtībām.

Gaujas nacionālā parka dabas aizsardzības plānā ir norādīti tā apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi, kuri ir jāņem vērā, izstrādājot Līgatnes novada teritorijas plānojamu. Līdz ar to, lai novads attīstītos saskaņā ar Gaujas nacionālā parka plāniem, ir jāievēro šajā plānā paredzētais ilgtermiņā:

- Nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, samazinot antropogēno ietekmi uz dabiskajām ekosistēmām;
- Nodrošināt vides (gaisa, ūdens, augsnes) kvalitātes uzlabošanu un nepasliktināšanu;
- Saglabāt un restaurēt kultūrvēsturiskos pieminekļus un objektus, senos amatus un tradīcijas. Atbalstīt tradicionālo būvniecību. Veicināt vēsturisko būvju izmantošanu atbilstoši to sākotnējai funkcijai. Izveidot darbnīcas - seno amatu demonstrēšanas un apmācības vietas;
- Saglabāt augstvērtīgu dabisko un tradicionālo lauku kultūrainavu;
- Nodrošināt dabas resursu saglabāšanu un ilglaičīgu izmantošanu, veicinot reģiona ilgtspējīgu attīstību;
- Nodrošināt vidi nenoplicinoša tūrisma attīstību, radot iespējas sabiedrības atpūtai un vietējo iedzīvotāju nodarbinātībai ar tūrismu saistītās jomās;
- Atbalstīt pašvaldību centienus lielāko apdzīvoto vietu tuvumā attīstīt sporta aktivitātes un iekārtot atpūtas vietas to līdzsvarojot ar dabas aizsardzības prasībām;
- Nodrošināt informācijas uzkrāšanu un sistematizēšanu par dabas vērtībām un resursiem, kultūrvēsturisko mantojumu, procesiem dabā un pilsētvidē, kā arī par vides aizsardzības normatīvo aktu un vides politikas izmaiņām Latvijā un pasaulē;
- Veicināt Gaujas nacionālā parka administrācijas sadarbību ar vietējiem iedzīvotājiem, pašvaldībām un valsts pārvaldes institūcijām;
- Nodrošināt sabiedrības informētību par Gaujas nacionālā parka mērķiem, kā arī par Gaujas nacionālā parka administrācijas un citu institūciju darbības lomu šo mērķu sasniegšanā. Palielināt sabiedrības sapratni par dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām un to aizsardzību;
- Panākt Gaujas nacionālā parka dabas un kultūrvēsturisko vērtību starptautisku atzīšanu un novērtēšanu;

- Panākt, lai dabas rezervāta un dabas lieguma zonu apsaimniekošana notiktu atbilstoši IUCN ieteikto aizsargājamo dabas teritoriju klasifikācijas II kategorijai, ar kuru noteikta nacionālo parku teritoriju ekosistēmu aizsardzība.

Savukārt Gaujas nacionālā parka dabas aizsardzības plānā kā mērķi, kuri ir izpildāmi līdz 2013. gadam, un kuri, acīmredzot saglabās savu aktualitāti arī turpmāk, ir noteikti:

- Īstenot dabas daudzveidības saglabāšanas un atjaunošanas pasākumus galvenajās ekosistēmās: mežos, purvos, ūdeņos, lauksaimniecības zemēs;
- Īstenot kultūrvēsturisko zonu funkcionēšanu atbilstoši to izveidošanas mērķiem. Veicināt tradicionālās tautas celtniecības, kultūrvēsturiskā mantojuma un amatniecības saglabāšanu;
- Veicināt dabiskās un tradicionālās lauku kultūrainavas vērtības saglabāšanu, kā arī noplicināto un degradēto ainavu kvalitātes uzlabošanu;
- Nodrošināt dabas resursu plānotu izmantošanu un apsaimniekošanu atbilstoši Gaujas NP funkcionālo zonu apsaimniekošanas prasībām un pašvaldību teritoriju plānojumiem;
- Veicināt apsaimniekošanas plānu izstrādāšanu teritorijām, kurās resursu izmantošana konfliktē ar dabas, kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu aizsardzības prasībām.;
- Nodrošināt sabiedrības atpūtai piemērotus apstākļus, teritoriāli un sezonāli sadalot rekreācijas slodzes, kā arī pilnveidojot un paplašinot vidi nenoplicinoša tūrisma iespējas;
- Pilnveidot informācijas uzkrāšanas sistēmu, nodrošinot nozīmīgu datu atlasīšanu un pastāvīgu saglabāšanu;
- Veicināt vietējo iedzīvotāju un institūciju, kā arī tūrisma organizāciju un apmeklētāju informētību par Gaujas nacionālā parka mērķiem un uzdevumiem.

Lai novērstu plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmi, jāīsteno iepriekš minētie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi. Plānošanas dokumenta īstenošanai paredzama pozitīva ietekme uz dabas teritorijām, proti, teritorijas attīstība plānota, veicinot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu, rekreācijas teritoriju labiekārtošanu, atjaunojamo energoresursu izmantošanu, vides prasībām atbilstošas infrastruktūras attīstību u.c.

Galvenie plānošanas dokumentā ietvertie vides aspekti ir dabas un kultūrvēsturisko vērtību ilgtspējīga apsaimniekošana, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.

Plānošanas dokumentā negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai plānoti vairāki mērķi un uzdevumi.

- vides piesārņojuma iespējamības mazināšana;
- dabas resursu izmantošanas kontrole un dabas daudzveidības veicināšana;
- ainavisko vērtību saglabāšana;
- sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
- atjaunojamo energoresursu attīstība;
- dzīves vides uzlabošana;
- veselīga dzīvesveida iespēju nodrošināšana.

Izanalizējot Līgatnes novada teritorijas plānojuma atbilstību Gaujas nacionālā parka dabas aizsardzības plānam var secināt, ka teritorijas plānā ir ietverti Gaujas nacionālā

parka mērķi un pamatnostādnes. Līgatnes teritorijas plānojums savas kompetences ietvaros pilnībā atbilst Gaujas nacionālā parka plāna pamatnostādnēm.

Izvērtējot plānošanas dokumentu, var secināt, ka tiešu negatīvu ietekmi paredzētais plānojums neradīs, ja uzdevumu īstenošanas gaitā tiks ievēroti aizsargājamo teritoriju aizsardzību nodrošinošo normatīvo aktu prasības, kā arī citu vides aizsardzības jautājumus, būvniecību, lauksaimniecību, mežsaimniecību, derīgo izrakteņu ieguvu u.c. jautājumus regulējoši normatīvie akti un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības.

8. Kompensējošie pasākumi

Atbilstoši likumam „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, paredzēto darbību var uzsākt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas nerada negatīvu ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijām *Natura 2000*. Izņēmumi ir pieļaujami tikai gadījumos, kad paredzētā darbība vai plānošanas dokuments ir vienīgais risinājums sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai. Citos gadījumos paredzētā darbība nav pieļaujama.

Ja īstenojot plānošanas dokumentu – Līgatnes novada teritorijas plānojumu, rodas draudi kādai no *Natura 2000* teritorijām, un tikai tad, ja tas ir vienīgais risinājums sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai, Līgatnes novada domei kompensējošie pasākumi ir jānosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām vides un dabas aizsardzības institūcijām.

Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad kompensējošie pasākumi var būt šādi:

1) biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut *Natura 2000* tīklā; 2) biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā *Natura 2000* teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem; 3) jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Tā kā izstrādājot un realizējot Līgatnes novada teritorijas plānojumu netiek paredzēts, ka tiks negatīvi ietekmētas *Natura 2000* teritorijas, tad kompensējošie pasākumi atbilstoši spēkā esošai likumdošanai nav nepieciešami.

9. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējumu, tika analizēta iespējamā ietekme uz vidi.

Risinājumus negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām (ĪADT, ūdensobjekti, ģeomorfoloģiskie objekti).

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība šādiem aspektiem:

- atbilstoši likumdošanai jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;

- jānodrošina plānoto kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi;
- jāveic monitorings un pētījumi gaisa piesārņojuma avotu precīzai noteikšanai un uzraudzībai;
- jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību;
- jāveic monitorings un pētījumi par trokšņa līmeņiem satiksmes mezglu tiešā tuvumā, plānojot ceļu un infrastruktūras objektu izvietojumu jāņem vērā pētījumu rezultāti;
- lai samazinātu neorganizētā tūrisma negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi, jāturpina darbs pie tūrisma objektu apsaimniekošanas plānu uzlabošanas/atjaunošanas atbilstoši esošajai situācijai. Jāturpina tūristu taku, atpūtas vietu, autostāvvietu uzlabošana. Jākontrolē atkritumu apsaimniekošana tūrisma objektos un to tiešā tuvumā;
- jāsekmē velotransporta attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti kā arī nodrošinātu tūristu ērtu piekļūšanu apskates objektiem;
- vides politikas realizācijas pasākumi- sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
- jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.

Applūstošajās teritorijās atbilstoši Aizsargjoslu likumam, „...aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, izņemot:

- a) īslaicīgas lietošanas būvju un mazēku būvniecību;
- b) esošo būvju renovāciju;
- c) kultūras pieminekļu restaurāciju;
- d) transporta un elektronisko sakaru tīklu būvju būvniecību, ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, ūdens ņemšanas ietaišu un maģistrālo cauruļvadu būvniecību, enerģijas pārvades un sadales būvju būvniecību;
- e) peldvietu, eliņu, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu piestātņu būvniecību,;
- g) valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu staciju un posteņu un citu stacionāru valsts nozīmes monitoringa punktu un posteņu būvniecību;
- h) biotopu apsaimniekošanai nepieciešamo īslaicīgas lietošanas būvju un dabas tūrisma nepieciešamo skatu torņu, laipu u.tml. objektu būvniecību;
- i) inženieraizsardzības un hidrotehnisko būvju izbūvi esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem un stacionārās aizsardzības būves piesārņojuma aizturēšanai un savākšanai;

j) teritorijas uzbēršanu "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktos noteiktās būvniecības īstenošanai;”.

10. Iespējamā pārrobežu ietekme

Līgatnes novads atrodas Latvijas vidienē un teritorijas plānojumā nav paredzēta tādu objektu būvniecība vai esošo paplašināšana, kā arī cita veida darbības, kuras varētu ietekmēt kaimiņos esošo valstu teritorijas.

11. Monitoringa pasākumi

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” ar grozījumiem līdz 2009.gada 10.novembrim. Monitoringu veic ar nolūku konstatēt teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi un lai noteiktu plānojuma grozījumu izstrādāšanas nepieciešamību.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu veic, lai konstatētu plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Tā kā plānošanas dokumenta īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts vides dienesta reģionālās pārvaldes un citām atbildīgajām institūcijām.

Plānojuma izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa ziņojums ietver plānošanas dokumenta ieviešanas gaitā radīto ietekmju novērtējumu. Ziņojumā analizē jau ieviesto politikas vai teritorijas attīstības pasākumu efektivitāti, nosakot ieviestā risinājuma ietekmi uz apkārtējo vidi, sociālo sfēru, utt., kā arī izvērtējot, vai izvirzītie mērķi ir veiksmīgi sasniegti. Ja tiek konstatēta negatīva ietekme uz vidi, izvērtējama nepieciešamība veikt grozījumus plānošanas dokumentā, iestrādājot tajā ietekmju samazināšanas pasākumus vai izstrādājot alternatīvus risinājumus. Monitoringa pārskats plānošanas dokumenta īstenošanas beigu stadijā sniedz pamatinformāciju jaunam plānošanas ciklam. Vides pārraudzības valsts birojs reizi gadā apkopo iesniegtos monitoringa ziņojumus un iesniedz tos Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā.

LR likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei.

Vides nacionālā monitoringa programma paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas. Lai izvērtētu Teritorijas attīstības īstenošanas monitoringu, nav paredzēts realizēt kādus īpašus monitoringa pasākumus.

Monitoringa ziņojuma izstrādei izmantojami valsts monitoringa programmā iegūtie dati un to apkopojumi.

Valsts monitoringa programmas galvenās sadaļas ir šādas:

1. Gaisa monitoringa programma;
2. Ūdeņu stāvokļa monitoringa programma, kas sastādīta atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likuma prasībām;
3. Aizsargājamo teritoriju monitorings;
4. Augsnes un zemes virsmas apauguma monitoringa programmā ietilpst zemes virsmas apauguma un augsnes kvalitātes monitorings;
5. Lauksaimniecības noteces monitorings tiks realizēts, lai varētu noteikt lauksaimnieciskās darbības un piesārņojuma ietekmi uz ūdeņu kvalitāti;
6. Bioloģiskās daudzveidības monitorings. Programma ir sadalīta vairākos līmeņos un paredz bioloģiskās daudzveidības monitoringa veikšanu visā Latvijas teritorijā.

Lai sastādītu monitoringa ziņojumu, ieteicams ņemt vērā šādus indikatorus:

1. Indikatori, ko tieši ietekmē teritorijas plānojuma ieviešana:
 - a) Vai īstenotas Līgatnes novada dabas resursu politikas vadlīnijas;
 - b) Vai īstenotas Līgatnes novada mežu un mežsaimniecības politikas vadlīnijas;
 - c) Vai īstenotas Līgatnes novada atkritumu apsaimniekošanas politikas vadlīnijas;
 - d) Vai īstenotas Līgatnes novada vides kvalitātes politikas vadlīnijas;
 - e) Vai šo un visu pārējo Līgatnes novada politikas vadlīniju ieviešana nav radījusi pastiprinātu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, bioloģisko daudzveidību, cilvēku veselību, sociālo sfēru.
2. Indikatori, kurus teritorijas plānojuma ieviešana ietekmē kā viens no faktoriem. Šeit var minēt dažādus vides kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības indikatorus, par kuriem dati iegūstami no valsts vides monitoringa sistēmas, kā arī vietējo pašvaldību teritoriju plānojumu īstenošanas rezultātus.

2.1. Monitoringa dati:

- a. Virszemes ūdeņu kvalitāte;
- b. Zivju resursi;
- c. Bioloģiskā daudzveidība – izmantojot datus par monitoringu *Natura 2000* vietās un fona monitoringa datus;
- d. Augšņu kvalitāte;
- e. Pazemes ūdeņu kvalitāte.

2.2. Īstenotie pasākumi vides kvalitātes uzlabošanai:

- Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu skaits/kapacitātes (pieaugums);
Attīrīto notekūdeņu apjoma pieaugums attiecībā pret kopējo notekūdeņu apjomu;

- Atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana;
- Šķirotu atkritumu apjoma pieaugums attiecībā pret kopējo atkritumu apjomu;
- Nav reģistrēti jauni smakas izdaloši objekti, situācijas uzlabojums esošajos;
- Cauruļvadu avāriju skaita samazināšanās;
- Apmežotās platības, ha (tai skaitā ar lapu kokiem, jo īpaši cietajiem
 - lapu kokiem);
- Iekārtotās peldvietas;
- Izveidotās dabas takas, veloceliņi, gājēju celiņi, km.

Lai konstatētu Līgatnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāveic teritorijas plānojuma realizācijas novērtējums un divas reizes plānošanas periodā (2018. un 2022.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums.

Kopsavilkums

Vides pārskats sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 18.11.2009. redakcijā un Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 6.marta lēmumu Nr.22 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” (pielikumā).

Vides pārskats sagatavots plānošanas dokumentam – Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam, kurā ir dots vispārējs Līgatnes novada dabas resursu un sociāli ekonomiskās situācijas raksturojums un novada plānotās darbības minētajā laika posmā.

Līgatnes novada teritorijas plānojums ir izstrādāts 12 gadu periodam un tas sagatavots saskaņā ar „Teritorijas plānošanas likumu” (22.05.2002.) (pēc 01.12.2011. saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.), MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.), kā arī, ievērojot citus saistošos normatīvos aktus.

Novada administratīvais centrs ir Līgatne, kas izveidojusies Idumejas augstienes un Viduslatvijas augstienes robežšķirtnē - Gaujas senlejā. Pilsēta atrodas Vidzemes centrālajā daļā, Gaujas nacionālā parka teritorijā 72 km attālumā no Rīgas un 30 km attālumā no Cēsīm.

Teritorijas plānojums sastāv no rakstveida daļas (Paskaidrojuma raksts, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, Pārskats par Teritorijas plānojuma izstrādi) un grafiskās daļa.

Līgatnes novads ir pašvaldība Vidzemē, kurā apvienota Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts. Līgatnes novada teritorijai ir šāds iedalījums: Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts ar Augšlīgatnes, Ķempju, Ratnieku un Skaļupju ciemiem. Līgatnes novada kopējā teritorijas platība ir 16700,1 ha.

Starp lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm dominējošās ir aramzemes, kas aizņem 4369,8 ha (76,3%), ganības aizņem 903,1 ha (15,8%), augļu dārzi 270,9 ha (4,7%), bet pļavas 182,9 ha (3,2%) no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm.

Gada nokrišņu summa ir 705 -788 mm. Nokrišņiem visbagātākais mēnesis ir jūlijs (100 - 104 mm), vismazāk nokrišņu (26 - 36 mm) ir februārī. Gada vidējā temperatūra ir 5°C. Visaukstākie mēneši - janvāris un februāris ar vidējo gaisa temperatūru -6°C. Vissiltākais mēnesis ir jūlijs ar vidējo gaisa temperatūru 17°C, aktīvo temperatūru summa ap 18°C.

Novada austrumu daļa atrodas Vidzemes augstienes Piebalgas pauguraines rietumu daļā, kur reljefs ir izteikti paugurains. Pauguraine izveidojusies uz pamatiežu virsas Vidzemes pacēluma, kas ir saposmota. Izplatītākās zemes virsas absolūtā augstuma atzīmes ir robežās no 100 līdz 125m. Novada ziemeļrietumu mala atrodas Gaujas senlejā.

Procesi, kas saistīti ar upju ģeoloģisko darbību vērojami gan Gaujas, gan Līgatnes, gan Vildogas ielejās. Līgatnes pilsētā vislielākā intensitāte ir novērojama noslīdeņu procesiem, kas pārveido Līgatnes upes krastus un nogāžu profilus. Kreisās nogāzes noslīdeņi ir salīdzinoši lielāki. Gravu augšdaļās un Līgatnes upes krastos vietām vērojami lineāri, svaigi īslaicīgu ūdensteču (lietus un atkušņu ūdeņu) izraisīti erozijas iegrauzumi.

Ievērojamākās pārpurvotās platības pagasta teritorijā ir Sudas – Zviedru purva rajonā.

Atsevišķās vietās vērojamas **karsta procesu** izpausmes. Karsta procesu veidotās reljefa formas sastopamas vietās, kur zem neliela biezuma (parasti ne vairāk kā 5-8 m) iegul Pļaviņu svītas dolomīti. Šāds iecirknis atrodas pie Augšlīgatnes ciema R robežas, Augšlīgatnes ciema centrālajā daļā, kā arī ciema D pie Briņķu mājām.

Kā celtniecībai nosacīti labvēlīgs rajons noteikts gravu saposmotais paugurainais reljefs, un Līgatnes upes virspalienes terase un nogāžu rajoni ar stāvumu 10 - 20%. Pie celtniecībai nelabvēlīgiem rajoniem pieskaitāma Gaujas paliena un zemās, applūstošās terases, stāvās Līgatnes upes senlejas nogāzes, kā arī gravas un pauguru stāvās nogāzes.

Novadā nopietna problēma ir latvāņi, tomēr piedāvāto atbalstu lauksaimniekiem latvāņu apkarošanā daudzi nevar izmantot, jo ir noteikts minimālās atbalstāmās platības ierobežojums 5 ha. Koplietošanas meliorācijas sistēma netiek kopta, aizauguši grāvji, tiek zaudētās labas zemes. Novadā bebri ir sagravuši meliorācijas sistēmas. Tās ir nepieciešams atjaunot.

Līgatnes novadā zeme zem ūdeņiem kopumā aizņem 260,8 ha (1,6%) no novada kopplatības.

Gauja veido daļu novada Z robežu (~17 km garumā) un Līgatnes pilsētas Z robežu (~3,4 km garumā). Gauja ir lašveidīgo zivju ūdeņi. **Amatai** no Kliģenes līdz grīvai, **Līgatnei, Vildogai, Skalupei un Kumadai** ir noteiktas kā lašveidīgo ūdeņu tips. Kā ievērojams drauds ūdens ekosistēmām noteikti minama malu zvejniecība. Līgatnes novadā ir daudz virszemes ūdeņu, un esošajam ūdenstilpju un ūdensteču izvietojumam ir neaizvietoama ainaviskā vērtība, kā arī tie ir būtisks rekreācijas resurss. Vienlaicīgi, vasarās neorganizēta atpūtnieku plūsma rada draudus ūdenstilpņu

krastu ekosistēmai un paaugstinās ūdens bakterioloģiskais piesārņojums. Šobrīd plašs ūdensteču un ūdenstilpju piesārņojums novada teritorijā nav konstatēts.

Pēc meliorācijas kadastra datiem novadā ir 24 meliorācijas objekti ar kopējo meliorēto platību 3518 ha (61% no visām novada lauksaimniecībā izmantojamām zemēm).

Purvi aizņem 1770.6 ha (11%) novada kopplatības un veidojušies teritorijas dienvidrietumos (Sudas purvs), bet vairāki mazāki purvi arī austrumu daļā – Jānīšpurvs, Kaparpurvs, Žuburu, Lūsaru un Siena purvs. Novada dienvidrietumos atrodas plašais Sudas– Zviedru purvs. Tā platība 2575 ha (kopā ar teritoriju Mores pagastā). 2339 ha aizņem augstais purvs, 188 ha – pārejas purvs, 48 ha – zemais purvs. Sudas purva centrālajai daļai noteikts dabas rezervāta režīms, bet D daļā - dabas lieguma režīms.

Līgatnes novadā ir izpētītas divas smilts– grants, smilts atradnes („Vaisuļi” un „Sprinkšļu dzirnavas”) un noteikts viens māla prognozēto krājumu laukums („Līgatne”). Neviens no atradnēm šobrīd netiek izmantota.

Pēc VZD datiem Līgatnes novadā uz 01.01.2011. meži aizņēma 7620,9 ha teritorijas, kas sastāda 45,6% no visas novada kopplatības. Līgatnes novadā dominējošie ir mīkstie skuju koki, kas aizņem 57,7% no visām mežaudžu platībām, pēc tam seko mīkstie lapu koki, kas aizņem 41,1% no visām platībām.

Līgatnes novadā pastāv 5 centralizētās ūdensapgādes sistēmas (1 Līgatnes pilsētā, 4 Līgatnes pagastā). Kopējais ūdens ieguves avotu (artēzisko urbumu) skaits ir 11, no kuriem izmantoti tiek 10. Plānots, ka 2012. gadā tiks uzsākta ūdenssaimniecības projekta trešā kārtā, kur paredzēta pilsētas dzeramā ūdens maģistrāles izbūve uz Sprinģu dzīvojamo mikrorajonu un to savienošana ar Ķempju tīklu. Ir paredzēts uzsākt projektu „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnes novada „Skaļupēs” (ERAF)”, kura ietveros plānots Skaļupju iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt kvalitatīvu dzeramo ūdeni. Projekta ietvaros tiks rekonstruēti ūdensvadi ~ 760m, izbūvēti hidranti. Projektu plānots pabeigt līdz 2013.gada septembrim.

Kopējo Līgatnes novada kanalizācijas infrastruktūru veido 19.59 km plašs kanalizācijas tīkls, 12 kanalizācijas sūkņu stacijas, no kurām 5 atrodas Līgatnes pilsētā, un 7 Līgatnes pagastā, 4 notekūdeņu attīrīšanas stacijas (2 atrodas Līgatnes pilsētā ar jaudu 100 un 77 m³/dnn un 2 – Līgatnes pagastā ar jaudu 250 un 200 m³/dnn). Novadā ir 3 centralizētās kanalizācijas sistēmas – 2 Līgatnes pilsētā un 1 Līgatnes pagastā. Paredzēts uzsākt projektu „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Līgatnes novada „Skaļupēs” (ERAF)”, kura ietveros plānots Skaļupes iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt notekūdeņu attīrīšanu. Projekta ietvaros tiks rekonstruēti kanalizācijas tīkli ~ 755m, rekonstruēta NAI. Projektu plānots pabeigt līdz 2013.gada septembrim.

Papīrfabrikas „Līgatne” teritorija atrodas katlu māja, mehāniskā darbnīca ar akumulatoru lādēšanas iecirkni, ka arī mehāniskā iecirkņa metinātava. Šie ir galvenie emisijas avoti Līgatnē. Emisiju avots ir arī papīrmašīnas un papīra sagriešanas iekārtas, kuru darbības rezultāta rodas putekļi. Gaisa kvalitāti lauku teritorijā

galvenokārt ietekmē emisija no autotransporta un no apkures rezultātā radītajiem izmešiem. Netiek apkopoti dati par piesārņojuma daudzumu no individuālo māju apkures, lauksaimnieciskās darbības, minerālmēslu un pesticīdu lietošanas, celtniecības un remontu darbiem. Kopumā atmosfēras kvalitāte Līgatnes novadā var raksturot kā labu un atbilstošu normatīvu prasībām, līdz ar to gaisa kvalitāte novadā nav atzīmējama kā vides problēma.

Līgatnes novada dome nodrošina atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu Līgatnes novadā. Saimniecisko darbību nodrošina Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (SIA ZAAO), kas savāktos atkritumus nogādā cieta sadzīves atkritumu noglabāšanas poligonā „Daibe” Pārgaujas novadā. Novada teritorijā līdz 2001.gadam atradās atkritumu izgāztuve „Garteči” 2 ha platībā, kas 2004.gadā ir slēgta un rekultivēta.

Bīstamos atkritumus Līgatnes novadā nenozīmīgos daudzumos rada Līgatnes rehabilitācijas centrs. Atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai centram ir noslēgta vienošanās par šo atkritumu apsaimniekošanu ar specializētu firmu.

Līgatnes novadā ir reģistrētas trīs potenciāli piesārņotās vietas:

- SIA „Papīrfabrika „Līgatne”, kurā notiek papīra un kartona ražošana (reģistrācijas Nr. 42115/4206);
- SIA „Pīlādži-2” kokapstrādes iekārta (reģistrācijas Nr.42628/4471);
- SIA „Kalna Rauduvītes” kokapstrādes iekārta „Sidrabos” (reģistrācijas Nr. 42628/4529).

Novadā tūrisma sekmēšanai ir ierādīta nozīmīga vieta, un šīs nozares attīstības vadlīnijas ir sagatavotas ciešā sadarbībā ar Gaujas nacionālā parka administrāciju. Galvenie novada apskates objekti - Vienkoču parks, koka karošu darbnīca, smilšakmens, alas, Līgatnes dabas parks, rehabilitācijas centrs, padomju slepenais bunkurs.

Līgatnes novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaicene). Šis ceļš nodrošina satiksmi starp Līgatni, Rīgu un Cēsīm. Pēc Latvijas Valsts ceļu datiem Līgatnes novadu šķērsojošais ceļa posms ir labā stāvoklī, un 7 valsts vietējie autoceļi. Kopējais pašvaldības ceļu garums novadā ir 95,135 km, no kuriem 4,485 km atrodas Līgatnes pilsētas teritorijā, bet 90,650 km pārējā novada teritorijā. Ar meža tehniku tiek ievērojami bojāti valsts un pašvaldības ceļi. To uzturēšanai pie šādām slodzēm novadam nav atbilstoši līdzekļi. Problemātiska ir nokļūšana uz Ratniekiem – gan sliktā ceļu stāvokļa dēļ, gan ierobežotās autobusa satiksmes dēļ.

Līgatnes novadā ir identificēti šādi riskus radoši objekti:

- Valsts nozīmes autoceļš A2 Rīga – Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene), un
- maģistrālie gāzes vadi.

Novada teritorijas Z daļa var tikt appludināta Gaujas upei izejot no krastiem pie stiprām lietussgāzēm vai sniegupeņiem, kā arī pavasaru palu laikā, veidojoties ledus aizsprostojumiem. Teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi desmit gados netiek plānota perspektīvā apbūve.

Novada Teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības, kas varētu radīt teritorijas degradāciju.

Gaujas Nacionālā parka teritorijā ietilpst visa Līgatnes pilsētas teritorija (aizņem tikai 0,77 % no kopējās parka teritorijas) un lielākā pagasta daļa. Nacionālā parka teritorijā izdalītas piecas funkcionālās zonas, no kurām novada teritorijā iekļautas:

- dabas rezervāta zona (Sudas purva rezervāts, Nurmuižas gravu rezervāta Z daļa, Roču meža rezervāta D daļa),
- dabas lieguma zona (Gaujas senielejas lieguma daļa, Amatas ielejas lieguma daļa, Sudas purva Ratnieku liegums),
- ainavu aizsardzības zona (Ķempju aizsargājamā ainava, Eglaines aizsargājamā ainava, Vildogas aizsargājamā ainava),
- kultūrvēsturiskā zona (Līgatnes – Ķempju kultūrvēsturiskā teritorija),
- neitrālā zona (Līgatnes blīvi apdzīvotās teritorijas daļa un Augšlīgatnes blīvi apdzīvotā teritorija).

Anfabrikas klintis ir Valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis. *Lustūzis* atrodas Līgatnes upes labajā krastā un ir ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis. *Sprīņu iezis* (ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis) atrodas Gaujas kreisajā krastā starp Skaļupēm un Līgatni, 250 m augšpus Līgatnes ietekai. Arī *Elpju iezis un Vecandrijāņu klintis*, *Tītmaņu iezis* un *Zanderu dolomīta alas* ir ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi.

Līgatnes novadā atrodas 9 mikroliegumi, 2 no tiem izveidoti nogāžu un gravu mežiem, 2 primāriem mežiem upju meandru lokos, 3 daudzgadīgajai mēnesenei, 1 Brauna cietpapardei un 1 Tūbainajai bārkstlapei.

Novadā ir izdalītas 4 bioloģiski vērtīgo pļavu teritorijas. Novadā ir reģistrēti 6 dižkoki.

Kopējā sertificētā bioloģiskā lauksaimniecība Līgatnes novadā tiek realizēta 398.13 ha platībā. No tiem 114.68 ha ir uzsākts saimniekot bioloģiski, bet 283.45 ha ir bioloģiskas platības.

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā kā novada nozīmes centri (3.līmenis) ir noteikti Līgatnes pilsēta un Augšlīgatnes ciems. Par nozīmīgākajām apdzīvotajām vietām Līgatnes novadā uzskatāmas Līgatnes pilsēta, kurā dzīvo 30,4% no visiem novada iedzīvotājiem un Augšlīgatnes ciems, kurā dzīvo 39% no visiem novada iedzīvotājiem.

Teritorijas plānojums paredz, ka blīvā apbūve un ekonomiskās aktivitātes galvenokārt tiek koncentrētas pilsētas un ciemu teritorijās un to tiešā tuvumā, maksimāli izmantojot esošo ceļu infrastruktūru un inženiertīklus. Augšlīgatnē arī turpmāk tiks koncentrētas un attīstītas pakalpojumu un darījumu iestādes, ražošanas uzņēmumi, kā arī tiks paplašināta dzīvojamā apbūve.

Skaļupju ciems arī turpmāk tiks attīstīts kā sabiedriskais centrs un tā nākotne ir saistāma ar rehabilitācijas centra „Līgatne” attīstību.

Ratnieku ciems arī nākotnē kalpos kā sabiedriskais centrs. Arī turpmākā ciema attīstība saistīta ar Latvijas Universitātes Konferenču un atpūtas kompleksu „Ratnieki”.

Ķempju ciema apbūvi raksturo individuālās dzīvojamās mājas, kas celtas padomju saimniecības laikā ap Ķempju muižu.

Teritorijas plānojums paredz veidot pēc iespējas kompakta apbūves teritorijas, lai maksimāli tiktu saglabātas gan dabas teritorijas, gan meži, gan vērtīgās lauksaimniecības zemes, kā arī racionāli tiktu izmantots esošais ceļu tīkls un inženiertehniskais nodrošinājums. Teritorijas plānojumā ir paredzēts saglabāt esošo Līgatnes pilsētas robežu, savukārt ciemu robežas ir precizētas izmantojot Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.-2027. III daļas vadlīnijās noteiktos kritērijus.

Līgatnes novada teritorijas plānojums neapdraud vides aizsardzībai būtiskas teritorijas, gluži pretēji, tā īstenošana ne vien ievēro LR likumdošanā noteiktās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000* teritorijas) un mikroliegumus, bet reglamentē arī šajās teritorijās neiekļauto, bioloģiski vērtīgo vietu izmantošanu, kur apbūve nav primārais teritorijas izmantošanas veids un saskaņā ar apbūves noteikumiem ir ierobežota.

Lai nākotnē nodrošinātu labāku pilsētas sasniedzamību un saistību ar teritorijām Gaujas labajā krastā, tiek plānota tilta būvniecība pār Gauju. Teritorijas plānojumā tiltam ir rezervēta vieta Gaujas ielas galā.

Lai nodrošinātu gājēju drošību un uzlabotu Augšlīgatnes ciema funkcionālo sasaisti, perspektīvē būtu nepieciešama gājēju pāreja pār dzelzceļu izbūve dzelzceļa sliežu šķērsošana - pie Sporta un Stacijas ielu krustojuma.

Teritorijas plānojumā tiek rezervēta vieta autoceļa A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene) paplašināšanai Augšlīgatnē.

Komunālās saimniecības darbība novadā galvenokārt saistīta ar trim pamatvirzieniem – ūdens apgādi, kanalizācijas saimniecību un siltumapgādi.

Teritorijas plānojumā tiek saglabātas neskartās daba teritorijas, zaļie koridori un nodrošināta publiska pieejamība ūdeņiem. Dabas teritorijas, to saglabātība un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem. Līgatnes novada teritorijā ir 12 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, kuru aizsardzību nosaka likumdošana.

Teritorijas plānojumā tiek maksimāli saglabātas lauksaimniecības teritorijas, paredzot tajās arī daudzveidīgu darbību - pamatfunkcijas nodrošināšanai nepieciešamos ražošanas objektus, tai skaitā lauksaimniecības un lopkopības produkcijas pārstrādes

uzņēmumus, kokapstrādes uzņēmumus, sabiedriskās un komerciestādes, kā arī viensētas.

Daļa no lauksaimniecības zemēm netiek apstrādātas un pilnībā apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem un nezālēm. Līdz ar to teritorijas plānojumā ir paredzēts, ka neizmantojamās lauksaimniecības zemes iespējams apmežot.

Līgatnes novada teritorijas zonējums ir izstrādāts atbilstoši novada attīstības pašvaldības redzējumam un tas ir saskaņots ar Gaujas nacionālā parka pārstāvjiem.

Līgatnes novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir nodefinētas aizliegtās darbības visās teritorijās, kuru neievērošana rada tiešās negatīvās ietekmes:

- Nevienā teritorijā netiek atļauta tāda zemes, ēku, būvju vai kādas to daļas izmantošana, kas rada būtisku piesārņojumu un neatbilst vides aizsardzības un sabiedrības veselības vides kvalitātes prasībām, kā arī var apgrūtināt vai apdraudēt sabiedrisko drošību un dzīvību ar uguns briesmām, troksni, smaku, pārmērīgu dūmu daudzumu u.tml.
- Piesārņotās teritorijās jauna būvniecība un tās izmantošana pieļaujama tikai pēc teritorijas rekultivācijas, izņemot īslaicīgas lietošanas būves teritorijas attīrīšanai.
- Aizliegts izmantot jebkādu ceļojuma treilerus, kravas konteinerus un vagoniņus kā pastāvīgas dzīvojamās telpas vai citai pastāvīgai lietošanai, izņemot gadījumus, ja zemesgabalam ir būvlaukuma statuss vai speciāli labiekārtotos kempingos

Bez tam nevienā teritorijā nav atļauts:

- izmantot teritoriju veidos, kas pārkāpj normatīvo aktu prasības;
- izvietot ēkas un būves aizsargjoslās un tauvas joslā, ja tas ir pretrunā ar „Aizsargjoslu likumu”, „Zvejniecības likumu” un Teritorijas plānojumu;
- ierīkot karjerus būvmateriālu, derīgo izrakteņu un augšnes iegūšanai komerciālos nolūkos, izņemot teritorijas plānojumā paredzētajās vietās un tajās funkcionālajās zonās, kurās to atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai pieļauj atļautā izmantošana;
- novietot, savākt un/vai glabāt nelietojamus motorizētus satiksmes līdzekļus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota metāllūžņu savāktovei vai iekļauta ēkā;
- vākt, uzkrāt vai glabāt atkritumus, metāllūžņus un būvgružus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta, ierīkota vai iekļauta ēkā;
- izmantot zemi, ēkas un būves, pirms nav novērsts esošais vides piesārņojums.

Paredzētā tilta izbūvei pār Gauju ir nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu.

Plānošanas dokumenta īstenošana radīs pozitīvu ietekmi uz vidi, jo paredzēts sakārtot vides infrastruktūru, regulēt novada attīstību ievērojot vides aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasības. Teritorijas plānojums paredz sakārtot un uzlabot ūdensapgādes, kanalizācijas un transporta tīkla infrastruktūru, tādējādi samazinot

dabas resursu patēriņu (ūdens zudumus), piesārņojumu (notekūdeņi, saules kolektors) un uzlabojot drošību un avāriju risku (autotransports). Pozitīvi vērtējamās vadlīnijas, kas atbalsta zaļo teritoriju saglabāšanu, kultūras pieminekļu saglabāšanu, tūrisma attīstību, videi draudzīgu alternatīvu energoresursu izmantošanu.

Ņemot vērā to, ka izstrādātais teritorijas plānojums neparedz vairākus teritorijas izmantošanas veidu risinājumus, t.i., nav paredzēta alternatīva plānojuma izstrāde, par vienīgo alternatīvu Līgatnes novada teritorijas plānojumam varētu uzskatīt „nulles” alternatīvu, kad tiek saglabāta teritorijas pašreizējā situācija un šobrīd noteiktās aizsargjoslas un zonējums.

Ja apstiprinātais teritorijas plānojums tiek īstenots ievērojot vides politikas mērķus, valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kā arī risinājumus negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai, tad izstrādātais plānojums ir piemērotākā alternatīva.

Lai novērstu plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmi, jāīsteno esošajos dabas aizsardzības plānos noteiktie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi. Plānošanas dokumenta īstenošanai paredzama pozitīva ietekme uz dabas teritorijām, proti, teritorijas attīstība plānota, veicinot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu, rekreācijas teritoriju labiekārtošanu, atjaunojamo energoresursu izmantošanu, vides prasībām atbilstošas infrastruktūras attīstību u.c. Izvērtējot plānošanas dokumentu, var secināt, ka tiešu negatīvu ietekmi paredzētais plānojums neradīs, ja uzdevumu īstenošanas gaitā tiks ievēroti aizsargājamo teritoriju aizsardzību nodrošinošo normatīvo aktu prasības, kā arī citu vides aizsardzības jautājumus, būvniecību, lauksaimniecību, mežsaimniecību, derīgo izrakteņu ieguvu u.c. jautājumus regulējoši normatīvie akti un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības.

Tā kā izstrādājot un realizējot Līgatnes novada teritorijas plānojumu netiek paredzēts, ka tiks negatīvi ietekmētas *Natura 2000* teritorijas, tad kompensējošie pasākumi atbilstoši spēkā esošai likumdošanai nav nepieciešami.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība šādiem aspektiem:

- atbilstoši likumdošanai jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- jānodrošina plānoto kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi;
- jāveic monitorings un pētījumi gaisa piesārņojuma avotu precīzai noteikšanai un uzraudzībai;
- jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību;
- jāveic monitorings un pētījumi par trokšņa līmeņiem satiksmes mezglu tiešā tuvumā, plānojot ceļu un infrastruktūras objektu izvietojumu jāņem vērā pētījumu rezultāti;
- lai samazinātu neorganizētā tūrisma negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi, jāturpina darbs pie tūrisma objektu apsaimniekošanas plānu uzlabošanas/atjaunošanas atbilstoši esošajai situācijai. Jāturpina tūristu taku,

- atpūtas vietu, autostāvvietu uzlabošana. Jākontrolē atkritumu apsaimniekošana tūrisma objektos un to tiešā tuvumā;
- jāsekmē velotransporta attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti, kā arī nodrošinātu tūristu ērtu piekļūšanu apskates objektiem;
 - vides politikas realizācijas pasākumi- sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
 - jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” ar grozījumiem līdz 2009.gada 10.novembrim. Monitoringu veic ar nolūku konstatēt teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi un lai noteiktu plānojuma grozījumu izstrādāšanas nepieciešamību. Plānojuma izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu. Lai konstatētu Līgatnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāveic teritorijas plānojuma realizācijas novērtējums un vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2016.gada beigās) jāizstrādā monitoringa ziņojums.

Izmantotā literatūra

1. Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam, 2009.Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
2. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013.gadam
3. Līgatnes pagasta attīstības programma (2005.-2017.)
4. Līgatnes pilsētas teritorijas plānojums 2007. - 2019.gadam
5. Līgatnes novada attīstības programma 2012.–2018. gadam (projekts)
6. Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam (projekts)
7. Līgatnes pagasta teritorijas plānojums 2006.- 2018.gadam ar grozījumiem
8. Latvijas daba. Enciklopēdija. R., 1994.
9. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums. I daļa. Esošā situācija, 2007
10. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats Vides politikas pamatnostādņu 2009.–2015.gadam projektam, Vides ministrija, Rīga, 2008
11. Valsts civilās aizsardzības plāns (apstiprināts ar 09.08.2011. MK rīkojumu Nr.369)
12. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007. -2027.gadam
13. Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.gadā, VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”,2011
14. <http://www.gnp.lv/>
15. <http://meteo.lv>
16. http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html
17. www.vzd.gov.lv

PIELIKUMI

1.pielikums

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045
Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā, 06. MARTS 2012 Nr. 7-02/ 964

uz 27.02.2012. Nr.D2-1.11/12/156

Līgatnes novada pašvaldība
Sprinģu iela 4, Līgatne,
Līgatnes novads, LV-4110

Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī Birojs) izskatīja Līgatnes novada domes 2012.gada 27.februāra iesniegumu Nr.D2-1.11/12/156 par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu. Izvērtējot Biroja rīcībā esošo informāciju saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, Birojs ir pieņēmis lēmumu piemērot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Līgatnes novada teritorijas plānojumam 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmai 2012.-2018.gadam.

Birojs saskaņā ar MK noteikumu 9.1. un 14.punktā noteikto nosaka, ka Līgatnes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam Vides pārskata projekts nosūtāms šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijai;
- Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai;
- Pārgaujas novada pašvaldībai.

Plānošanas dokumentu izstrādātājam jānodrošina Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizācija atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Vēršam uzmanību, ka paziņojums par sabiedriskās apspriešanas organizēšanu nosūtāms arī Birojam ievietošanai Vides pārraudzības valsts biroja interneta mājas lapā.

Pielikumā:

Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 6.marta lēmums Nr.22 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu – 3 lpp.

Direktors

A.Lukševics

Zilbere 67770808

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā,
2012.gada 6.martā

Lēmums Nr.22

**Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu**

Adresāts:

Līgatnes novada dome, adrese: Sprīņu iela 4, Līgatne, Līgatnes novads, LV-4110.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programma 2012.-2018.gadam.

Izvērtētā dokumentācija:

Līgatnes novada domes 2012.gada 27.februāra iesniegums Nr.D2-1.11/12/156 par Līgatnes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam izstrādes uzsākšanu.

Līgatnes novada domes viedoklis:

Līgatnes novada dome uzskata, ka Līgatnes novada teritorijas plānojumam 2012.-2023.gadam nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

Faktu konstatācija un izvērtējums:

1. Līgatnes novada dome informē par Līgatnes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam izstrādes uzsākšanu.
2. Teritoriālās reformas rezultātā Līgatnes novada administratīvajā teritorijā ietilpst Līgatnes pilsēta un Līgatnes pagasts.
3. Iesniegumā norādīts, ka plānošanas dokumenti tiks izstrādāti saistībā ar Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī ņemot vērā pašreiz spēkā esošos Līgatnes novada un kaimiņu novadu plānošanas dokumentus.
4. Pašvaldības iesniegumā norādīts, ka saskaņā ar topošo Attīstības programmu Līgatnes novadā ir paredzēts īstenot objektu, kas norādīts likuma „Par ietekmes uz

vidi novērtējumu” 2.pielikumā – tilta pār Gauju Līgatnē projektēšana un būvniecība. Teritorijas plānojumā ir paredzēts noteikt projekta īstenošanai atbilstošu zemes lietošanas mērķi.

5. Līgatnes novada teritorijā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas (*Natura 2000*) teritorija Gaujas nacionālais parks (izstrādāts un apstiprināts dabas aizsardzības plāns), kura aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē Gaujas nacionālā parka likums (01.01.2011.) un sākot no 31.03.2010. Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Saskaņā ar iesniegumā norādīto tilta pār Gauju Līgatnē projektēšana un būvniecība skars Gaujas nacionālā parka teritorijas dabas lieguma zonu.
6. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.punktā noteikto, plānošanas dokumenta izstrādātājs konsultējies par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību ar Valsts vides dienesta Valmieras reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldi. Valsts vides dienesta Valmieras reģionālā vides pārvalde savā 2012.gada 1.februāra vēstulē Nr.8.5-25/214 norādījusi, ka Līgatnes novada attīstības programmai būtu nepieciešams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums. Iesniegumā nav ietverta informācija par Dabas aizsardzības pārvaldes izteikto viedokli.
7. Ņemot vērā augstāk minēto, Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programma 2012.-2018.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Plānošanas dokumentos paredzētās darbības jāizvērtē atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ pantā noteiktajam. Vides pārraudzības valsts birojs vērš Līgatnes novada pašvaldības uzmanību uz to, ka stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums iepriekš veikts Līgatnes pilsētas teritorijas plānojumam (Biroja 2007.gada 16.februāra atzinums Nr.16). Saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta sestajā daļā noteikto Birojs savā atzinumā norādījis plānošanas dokumenta monitoringa ziņojumu iesniegšanas termiņus – 2013. un 2019. gadu. Sagatavojot Līgatnes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam vides pārskatu, lūdzam ņemt vērā iepriekš minēto, kā arī likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta pirmajā daļā noteikto, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pants, 23.² pants, 23.⁵ pants;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.,6.,7. punkts;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Attīstības plānošanas sistēmas likums;

- Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.³ pantā noteikto, izvērtēja Līgatnes novada pašvaldības 2012.gada 27.februāra iesniegumu Nr.D2-1.11/12/156 par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu. Ņemot vērā likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.² pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas, Vides pārraudzības valsts birojs secināja, ka Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programma 2012.-2018.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Lēmums:

- Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Līgatnes novada teritorijas plānojumam 2012.-2023.gadam un Līgatnes novada attīstības programmai 2012.-2018.gadam.

Direktors

A.Lukševics

